

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

HØNG
BENT
FRANSEN
GYMNASIUM
-EN SKOLE
PÅ VEJ
1913
1988

21

HØNG GYMNASIUM

BENT FRANDBSEN

HØNG GYMNASIUM

– en skole på vej

1913 – 1988

Livet på en kostskole som Høng er rigt, fordi det bygger på et skæbnefællesskab, som f.eks. savnes totalt i velfærdsstatens sovebyer.

Karsten Munk
1957

Hvad lederne her på stedet har villet i de sidste halvt-hundrede år er ganske åbenbart: at forene eksamensskolens krav med højskolens grundpræg.

J. H. Monrad
1963

Indhold

	<i>Side</i>
Forord	6
Indledning	7
Da Høng begyndte som skoleby	9
Højskolen flyttes til Høng	10
Høng får præliminærkursus samt mellem- og realskole	11
Johannes Jørgensen opretter Høng Studenterkursus	13
På det første hold	14
Statsanerkendelse i 1915	15
Johannes Jørgensen dør 1918	17
Fællesledelse 1918–22	19
Interessentskabet »Høng Gymnasiekursus« køber Høng Afholdshotel i 1920	20
Kosteleverne rykker ind i »Bastillen«	21
Elevforeningen »Erانيا« bliver oprettet den 4. september 1920	22
Eilif Jørgensen bliver forstander i 1922	23
»Skolekæreste«	24
Censor måtte give en undskyldning	25
Teatersalen ombygges til undervisningslokaler i 1925	27
Brudstykker af en Høng-students dagbog	28
Minder om Eilif Jørgensen	29
Einar Munk bliver forstander i 1928	31
Strid om indbydelse af baldamer	32
Hovedbygningen bliver udvidet i 1930	34
Valhal og Jotunheim	36
Skolen får eksamensretten i 1935	38
Elevernes kontakt med byen	39
Til skole med Høng-Tølløse ekspressen	41
Livet på skolen i trediverne	43
Einar Munk dør 1938	46
Splittelsen i 1939	47

ISBN 87-982783-1-2

Omslag af Andrezej Fajfer.

Udgivet med støtte fra:

Sparekassen SDS, Høng afdeling

Sparekassen Nordvestsjælland, Høng afdeling

Carlsbergs Mindelegat for brygger J. C. Jacobsen

Handelsbanken, Høng afdeling

Revisionsfirmaet Tage Møller A/S

A. T. og J. H. Monrad kommer til Høng	48	Tom Høyem bliver minister i '82	90
9. april 1940 på Høng Studenterkursus	49	Valhal-kollegiet	90
Monrad køber skolen i 1942	51	70-års jubilæet i 1983	92
Forhold under 2. Verdenskrig	51	Samlingssalen ombygges i 1984	92
4. maj 1945 på Høng Studenterkursus	54	Travle tider i 1980'erne	93
Høng Samfundet	56	Torben Jensen konstitueret rektor	95
Livet på skolen i fyrrerne	56	Elev på Høng Gymnasium i 1980'erne	96
Monrad indfører præfekt-systemet	59	Aksel Goth bliver rektor i 1987	99
Valg på Høng Studenterkursus efter krigen	60	Høng Gymnasiums særpræg	100
Mange elever og stort frafald efter krigen	61	Fremtiden	101
Erانيا-arrangementer	62	Høng Gymnasiums ledere 1913-1988	102
Monrad indfører værtsaftener i 1947	63	Høng Gymnasiums lærere 1913-1988	102
Hovedbygningen får en tilbygning i 1949	63	Bestyrelsen for Høng Gymnasium i jubilæumsåret 1988	104
Nyvejs-kollegiet	64		
Jomfruburet bliver ombygget til klasseværelse i 1950	64		
Fik »slet« i Henrik Ibsen	65		
Uafrystelige Monradiana	65		
Studenterkursisterne i 1950'erne	66		
Høng Studenterkursus bliver selvejende institution i 1961	69		
Høng Studenterkursus omkring 1960	70		
Ny spisesal i 1961	71		
50-års jubilæet i 1963	73		
Høng »Studenterhotel«	74		
Studenterkurserne ligestilles med gymnasierne	74		
Da kemilokalet brændte	75		
Nye folk - nye skikke	76		
Den oplyste enevældes tid er forbi	77		
Stort byggeri i 1967/68	77		
HF-kursus fra 1969	79		
Ungdomsoprøret når til Høng	79		
Monrad som politiker	80		
Monrad får orlov	81		
En karakteristik af årgang 1973	82		
Esman Eriksen bliver rektor i 1974	84		
Flere elever fra lokalområdet	85		
Tom Høyem bliver rektor i 1979	87		
Høng får 3-årigt gymnasium i 1981	89		

Forord

Det kan være nødvendigt i alle forløb at stoppe op og se sig tilbage. Undertiden kigger man meget længe tilbage og falder i staver – det kan man kalde nostalgi. I andre situationer stopper man sjældent op og ser kun fremad og er i et konstant jag fremad og opad.

Begge dele er destruktive – det kan ikke nytte, at man bliver hængende i fortiden, da verden omkring een så hastigt løber videre og er væk, inden man ser sig om. På den anden side findes der vel næppe noget mere afstumpet og afstumpende end den blinde jagen fremad. Man er ingenting, hvis man ikke husker at få sin sjæl og sine rødder med. Dette gælder for mennesker, men det gælder bestemt også for en skole som vores.

Vi skal kende vore rødder og dermed være ansvarsbedste over for vor tradition og vort idégrundlag; men samtidig skal vi følge med verden omkring os, vi skal til enhver tid tilpasse os, finde vor plads i den udvikling, der finder sted.

Ud fra disse almene betragtninger mener jeg, at Bent Frandsen har gjort et stort og værdifuldt arbejde med denne bog. Han har selv redigeret og trukket den røde

tråd, mens han meget samvittighedsfuldt har ladet eleverne gennem alle 75 år fortælle historien om skolens liv. Ikke ud fra en intellektuel overordnet målsætning, men ud fra deres egne subjektive oplevelser. Det giver bogen liv. Der tegnes portrætter af store og markante personligheder – primært forstander Munk og rektor Monrad – vi hører om tynd kaffe, utilfredshed med kosten, fornøjelige elevpåfund, og vi kan ligefrem lugte tørvæne under krigen og se rimen på vinduerne.

Altså – alle små og store oplevelser kædes sammen til en enhed – til en status for vores skole. Vi ser 75 år tilbage, men er klar til straks at vende blikket den anden vej og bevæge os videre. Vi glemmer ikke fortiden, men bruger den som en nødvendig og solid ballast til vort fremtidige arbejde.

På skolens vegne takker jeg alle, der har bidraget med stort og småt, og især takker jeg lektor Bent Frandsen for hans kolossale og samvittighedsfulde arbejde.

God fornøjelse med bogen!

Aksel Goth,
rektor.

Indledning

Høng Gymnasium fylder 75 år i 1988, og det har været anledningen til at få skrevet skolens historie.

Ganske vist har jeg fundet mange væsentlige træk fra skolens historie ved arkivstudier og ved læsning af Høng Samfundets årsskrifter, men det egentlige liv, som det har udfoldet sig gennem tiderne – stemningen i hverdagen og samværet – skal nu engang opleves. Derfor har jeg henvendt mig til en lang række elever fra forskellige årgange og bedt dem fortælle om livet på skolen i deres elevtid. Mange har fulgt denne opfordring og sendt interessante bidrag.

Tak til alle, der har afset tid og haft overskud til at skrive. Ved at gøre flittig brug af citater håber jeg at have nærmet mig hver begivenhed, hver tidsperiode og hvert menneske mest muligt.

Jeg har desværre måttet afkorte en del af bidragene, dels af pladshensyn og dels for at undgå for mange gentagelser, da mange beskriver samme forhold ved skolen. I forbindelse med indsamlingen af materiale til skolens historie har jeg været spændt på, om en rød tråd eller et eller andet fællestræk ville dukke frem og bringe de forskellige tidsepoker sammen. Selv om skikke og vaner har ændret sig meget gennem årene, synes ungdommen at være den samme. Hverken værre eller bedre, og de unge i Høng har i reglen altid selv kunnet sætte grænserne.

Der har altid været opgaver at løse på skolen. Der er hele tiden sket forandringer. Ændringer har så at sige altid ventet forude. Det har været karakteristisk, at Høng Gymnasium altid har været på vej.

Høng Gymnasium, november 1987.

Bent Frandsen.

Bent Frandsen er født 1938 i Hvirring ved Horsens. Student 1958 fra Rønde Studenterkursus. Vinteren 1959-60 var Bent Frandsen lærer ved Høng Efterskole. Lærereksamen 1963 fra Holbæk Seminarium. Cand. scient. i biologi fra Københavns Universitet 1970 og samme år ansat ved Høng Gymnasium. Fra 1978 studievejleder. Medlem af Høng kommunalbestyrelse siden 1978.

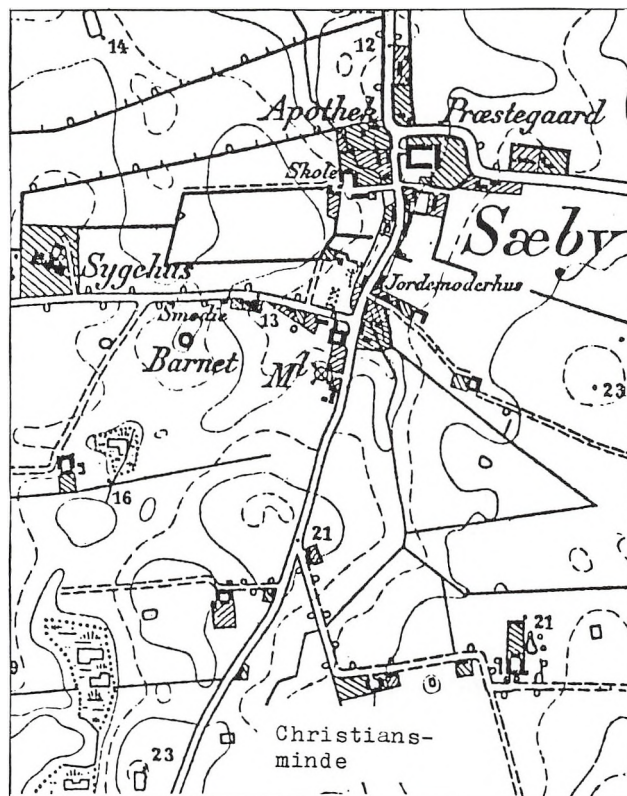
Da Høng begyndte som skoleby

Da Høng Gymnasium – som flere andre skoler i Høng – har sin oprindelse i en grundtvigsk folkehøjskole fra 1864, vil jeg kort berette om denne forhistorie. I årene omkring 1860 havde flere unge fra Løve Herred været på højskole bl. a. Uldum Højskole ved Vejle. Men som reaktion på krigen og et ydmygende nederlag i 1864, hvor vi tabte en stor del af vort land og folk til Preussen, opstod et stærkt ønske om at oprette en egen højskole på Vestsjælland. Ønsket var foruden af kristendommen båret frem af en stærk nationalfølelse. Gud, konge og fædreland var drivkraften bag disse højskolepionerer i 1864.

Det skulle imidlertid vise sig, at E. M. Rotwitt, der siden 1851 havde været forstander på Uldum Højskole, blev manden, der satte det hele i gang i Høng. I sommeren 1864 besøgte Rotwitt nær Slagelse en familie, som han kendte, fordi de havde haft en søn på Uldum Høj-

Højskoleforstander E. M. Rotwitt og hans 25 år yngre hustru Jakobine, født Wiuf.

Kort over Sæby fra 1894 med Christiansminde, hvor Sæby Folkehøjskole begyndte i 1864.

skole. Under dette besøg traf Rotwitt tilfældigt et par mænd fra Høng. De fortalte om interessen for at få oprettet en højskole i Høng og bad om Rotwitts hjælp.

Man besluttede at indkalde til et møde på Tjørnelundskole en augustaften i 1864, hvor Rotwitt fremlagde en plan for oprettelse af en højskole. Da man manglede

en kapital til at komme i gang, foreslog Rotwitt, at man skulle begynde i lejede lokaler.

Ved mødet på Tjørnelunde skole var også dyrlæge Møller fra Sæby til stede, og han tilbød, fortæller Rotwitt i sine erindringer, »at ville udleje en større stue på sin bopæl »Christiansminde« beliggende ved landevejen fra Sæby til Høng«. Dyrlæge Møller tilbød også, at hans hustru kunne modtage en del af eleverne som »kostgængere«. Øvrige elever skulle indlogeres privat i Sæby. Således gik det til, at Sæby fik en folkehøjskole – i øvrigt den første i Holbæk amt. Dyrlæge Møllers bolig, hvor højskolen lejede en stue, findes ikke mere; men den var beliggende Bækkeviggårdsvej 4.

Den 2. november 1864 begyndte Sæby Folkehøjskole sin virksomhed med 17 elever i dyrlægeboligen, og fru Møller serverede det første måltid mad for sine kostgængere. Ingen af deltagerne ved det stiftende møde på Tjørnelunde skole forestillede sig vel, hvilke konsekvenser deres beslutning skulle få med hensyn til udvikling af mange andre skoler, bl.a. Høng Gymnasium.

Den følgende vinter var der 21 elever på højskolen. Rotwitt skriver i sine erindringer: »I vinterens løb var der ligesom den foregående vinter blevet afholdt godt besøgte folkemøder på højskolen. Men flere af egnens mest formående mænd af bondestanden. heriblandt møller Dedenroth i Høng, havde indgået overenskomst med mig om at flytte skolen til Høng i 1866, såfremt det måtte lykkes at få den til opførelse af en skolebygning nødvendige kapital tilvejebragt ved aktietegning«.

Højskolen flyttes til Høng

Man fik fremskaffet den fornødne kapital. Der blev købt et stykke jord i Høng, og her opførtes en skolebygning, der indgår i det store bygningskompleks, der i dag udgør Høng Efterskole.

Undervisningen på den nye højskole i Høng begyndte den 5. november 1866 med Rotwitt som forstander.

Men Rotwitt kunne kun deltage meget lidt i undervis-

Høng Folkehøjskole, opført i 1866. Denne skolebygning indgår i dag i det store bygningskompleks, der udgør Høng Efterskole. Billedet er fra 1867.

Højskoleforstanderparret Marie og Anders Jørgensen med familie. Stående fra venstre datteren Thea Jørgensen og hendes mand gods-ejer Brander, Anders Jørgensen, børnene Eilif og Ingeborg Jørgensen.

Siddende i midten sønnen Johannes Jørgensen og Marie Jørgensen med et barnebarn.

Siddende i græsset fra venstre Johannes Jørgensens hustru Marie, dernæst døtrene Frida og Ragnhild Jørgensen.

ningen, og han kunne sjældent træffes på skolen. Situationen var nemlig den, at Rotwitt var folketingsmand, og desuden fastholdt han at være forstander for både Uldum Højskole og Høng Højskole. Dette forhold var naturligvis helt uholdbart, og i 1872 fik Høng Højskole ny forstander. Det blev Anders Jørgensen, og dermed begyndte Jørgensen-dynastiet deres skolevirksomhed i Høng. I årene herefter voksede de mange skoler frem, og Høng blev en skoleby.

Da Anders Jørgensen blev forstander for Høng Højskole, overtog han samtidig en lille friskole med 6 drenge. Denne friskole, der havde til huse på højskolen, voksede og blev i 1898 flyttet fra højskolen til egne nyopførte bygninger ved Hovedgaden. Hermed var Høng Privatskole etableret – denne skole fylder altså i 1988 90 år. Skolens første lederpar var Angelica og Lars Peder Larsen, der begge havde været lærere ved Høng Højskole.

Anders Jørgensen tog et par forældreløse små drenge fra København til sig og lagde dermed grunden til Høng Børnehjem, der i 1891 fik sin egen bygning på højskolen. I 1903 blev børnehjemmet flyttet ud på Kulbyvej. Midt i 1970'erne tog institutionen navneforandring til Høng Børne- og Ungdomspension, og nu er der værkstedsskole i disse bygninger.

I 1903 var søgningen til højskolen så stor, at Anders Jørgensen måtte sige nej til ca. 50, der havde søgt optagelse. Dette var baggrunden for, at Rasmus Jensen, der var lærer ved højskolen, samme år startede sin egen skole i Lille Høng. Dette var begyndelsen til Høng Landbrugsskole, der altså i 1988 fylder 85 år.

Høng får præliminærkursus samt mellem- og realskole

I 1902 skete der noget helt usædvanligt i Høng, idet der på den grundtvigske højskole blev oprettet en eksamensskole – oven i købet et kursus. Høng Højskoles

Den røde realskolebygning opført af Johannes Jørgensen i 1909. Her blev studenterkursisterne undervist fra 1913 til 1925. Billedet er fra november 1909.

Høng Realskole med gymnasiekursus set fra Hovedgaden i 1914.

Eksamenskursus hed det, og det var et kursus for voksne, der på 2 år førte frem til præliminæreksamen, der nogen lunde svarer til realeksamen.

Dette præliminærkursus blev oprettet af Marie og

Anders Jørgensens ældste søn Tormod Jørgensen og dennes fætter cand. theol. N. Lomholt. I 1903 bestod Anders Jørgensens næstældste søn Johannes Jørgensen teologisk embedseksamen og overtog ledelsen af præliminærkurset.

Samme år kom mellemskoleloven, og Johannes Jørgensen benyttede denne mulighed til i samarbejde med broderen Tormod Jørgensen at oprette Høng Mellem- og Realskole. Det skete i 1904. De første år havde såvel præliminærkurset som mellem- og realskolen gratis logi på højskolen. Det var i den i 1891 opførte lange østfløj, der var beregnet til børnehjem. Men da børnehjemmet i 1903 var flyttet til egen bygning på Kulbyvej, kunne præliminærkurset, mellem- og realskolen rykke

ind i denne ledige bygning med cand. theol. Johannes Jørgensen som leder.

Som tiden gik, voksede behovet for egne bygninger. I 1909 blev den røde realskolebygning opført, så Johannes Jørgensens skoler kunne rykke ind i egne undervisningslokaler.

I 1913 blev der lidt nord for denne skolebygning opført endnu en bygning, der blev kaldt økonomibygningen. Her blev der indrettet kostskole med 20 elevværelser samt en privatbolig for Johannes Jørgensen og hans hustru Marie.

Trods et stort arbejdspress som skoleleder aflagde Johannes Jørgensen i 1912 skoleembedseksamen i tysk og fik titlen cand. mag. og theol.

Præliminærkursets kostskolebygning også kaldet økonomibygningen. Den blev opført i 1913 af Johannes Jørgensen, der også selv boede her. I perioden 1913–1920 boede der også gymnasiekursister

på værelserne, og fra 1952 til 1978 var bygningen studenterkursets Drengkollegium. På billedet, der er fra 1914, ses Høng Højskole i baggrunden til højre.

Johannes Jørgensen opretter Høng Studenterkursus

Johannes Jørgensen. Forstander 1913-18.

Til sin blomstrende skolevirksomhed føjede Johannes Jørgensen i 1913 endnu en skole, nemlig Høng Studenterkursus eller Gymnasiekursus, som det blev kaldt de første ca. 30 år.

I programmet for Høng Mellem- og Realskole i 1912 bekendtgjorde Johannes Jørgensen, at han efter sommerferien i 1913 ville udvide sin skolevirksomhed med 2-årigt kursus til studentereksamen. Skoleåret 1913 begyndte den 20. august. Denne dag blev Høng gymnasieby.

Johannes Jørgensen var nu leder af præliminærkursus, mellem- og realskolen samt gymnasiekursus, der alle holdt til i de 2 nyopførte bygninger.

Her udviklede sig nu et rigt skoleliv; her færdedes mellem- og realskoleelever, der især kom fra lokalområdet, blandt halv- eller helvoksne elever på præliminær- og gymnasiekursus, hvoraf de fleste var kostelever – og blot få hundrede meter borte lå som nærmeste nabo Høng Højskole. Selv om Johannes Jørgensen havde flyttet sine eksamensskoler fra højskolen, var der et vist lærerfællesskab. En meget betydningsfuld fælleslærer var cand. mag. Einar Munk, der i 1914 var kommet til Høng fra Vordingborg. Einar Munk var sammen med Tormod Jørgensen forstander for Den udvidede Højskole, der blev oprettet i 1914.

De første elever på Høng Gymnasiekursus var især unge landboere. Om hensigten med oprettelsen af et gymnasiekursus i Høng sagde Johannes Jørgensen, at han ville tilbyde unge landboere de bedste betingelser for at kunne bevare den værdifulde tilknytning til livet i de omgivelser, de hidtil havde levet under. De unge måtte ikke tabe forbindelsen med det folk, de var udgået fra.

Med oprettelsen af gymnasiekursus i Høng fik mange i en voksen alder mulighed for at læse til student. Kårene var de første år jævne, og der blev administreret billigt.

Lærerne var først og fremmest højskoleforstander Anders Jørgensens 3 sønner: cand. mag. og theol. Johannes Jørgensen (tysk og fransk), der som nævnt også var skolens forstander; højskolens forstander siden 1912, Tormod Jørgensen, (historie) og cand. mag. Eilif Jørgensen (matematik, fysik og kemi), der i 1922 blev

skolens forstander. Endvidere cand. mag. frk. Pritzel (dansk, tysk og latin), der dog efter 4 måneders forløb blev afløst af cand. mag. Svend Køster. Desuden underviste realskolelærer Anders Dolleris (geografi og naturhistorie) ved skolen, og i 1914 kom så Einar Munk, der i 1928 blev forstander for gymnasiekurset.

På det første hold

Læge Axel Clausager-Madsen, Flauenskjold, var elev på det første hold. I forbindelse med studenterkursets 50 års jubilæum i 1963 skrev han bl.a.: *»Lærerne prægedes af en virkelyst og en arbejdsglæde, som uvilkårligt overførtes til eleverne. Primus motor var lederen, Johs. Jørgensen. Han havde dybtgående sprogkundskaber og skal i universitetskredse have været anset som selvskreven til en universitetskarriere, men har vel ment, at han var mere nødvendig i den skolegerning, som blev hans. Han virkede med stilfærdig kraft og myndighed dynamisk«.*

Professor Peter Skautrup, der er kendt som forfatter til storværket *»Det danske sprogs historie«*, var også elev på skolens første hold. I sin bog *»Hørt og husket«* fra 1979 skriver P. Skautrup, der begyndte sin skolegang 2 måneder efter de øvrige elever, følgende om sin debut i Høng: *»Den første, jeg stiftede bekendtskab med, var husets frue Marie Jørgensen. Morgentimen var nok begyndt, men jeg skulle da have noget at spise efter natterejsen, inden jeg gik over i skolen. Og jeg blev ført ind til morgenbordet. Enkeltheder i samtalen husker jeg ikke, men jeg husker hendes varme omsorgsfuldhed, hendes sikre, håndfaste væremåde, hendes rankhed – jeg tror ikke, jeg nogensinde før havde truffet en kvinde, der på den måde var selvstændig og frisk og naturlig. Så blev jeg vist over til skolen, kom ind i klassen – midt i en dansktime – og blev anbragt nederst ved siden af en esidder (Aage Madsen). Da døren igen var lukket, skulle der atter tages fat. Det var oldnordisk – og he-*

Skolens første forstanderpar Marie og Johannes Jørgensen.

braisk for mig. Der blev vel nok kigget lidt på den ny-ankomne, og lidt efter siger lærerinden frk. Pritzel: »Ja, jeg ved ikke, om den nye mand kunne tænke sig at læse et stykke her!« Der sad man – men før jeg fik stammet et ord frem, rejser en af de største sig foran og siger: »Nej, undskyld, frk. Pritzel, det tror jeg sgu' ikke, han kan tænke sig!« Almindelig latter og støj – mens frk. Pritzel tyssede: »Åh, vær nu rar, Weeke, at tie stille!«.

Jeg var fuldkommen chokeret! At sådant noget kunne finde sted! Nå, det var nu også kun i dansktimerne, og det blev anderledes, da frk. Pritzel – rar og sikkert

dygtig, men i nogen grad manglende evne til at holde ro i klassen – kort efter rejste, og Køster kom. Han tog os med storm, både i og uden for skolen».

Om forstanderen beretter P. Skautrup: »Johannes Jørgensen var alvorsmanden til daglig. Man havde ofte det indtryk, at han gik og tænkte over store og tunge

Højskoleforstander Anders Jørgensen (»den hvidskæggede patriark«) hyldes på 70 års fødselsdagen i 1909.

problemer. Men han kunne også frigøre sig – og ved en eller anden aftenunderholdning var han den livligste af alle. Han spillede så smukt, syntes jeg. Hele familien Jørgensen var jo musikalske«.

I den første tid spiste gymnasiestuderende på højskolen, og herom fortæller professor Skautrup: »... og jeg kan endnu se ham, den gamle forstander Anders Jørgensen, som en hvidskægget patriark komme ind fra lejligheden til spisestuen, standse på forhøjningen og i halvløst deroppe hilse os med et dybt rungende: Velkomme, børn!«.

Statsanerkendelse i 1915

Den 27. april 1914 blev skolen besøgt af undervisningsinspektørerne Professor Tuxen, dr. Kaper og rektor Bertelsen. De var godt tilfredse med det hele, og Tuxen ytrede sin glæde over den nære forbindelse mellem gymnasiekurset og højskolen, som de i en pause aflagde et besøg.

Det første hold aflagde eksamen i 1915. Det skete med fuldt pensum i alle fag, og eksamen foregik i København. Eksaminationen foregik med fremmede lærere i samtlige fag. Trods de hårde vilkår bestod en af eleverne med udmærkelse. Det var Axel Clausager-Madsen; som anerkendelse for den flotte præstation modtog han en guld-tikrone af Johannes Jørgensen.

Efter at det første hold havde aflagt eksamen med tilfredsstillende resultat, opnåede skolen statsanerkendelse ved skrivelse fra ministeriet dateret 23. sept. 1915. Dette var betydningsfuldt for skolen, idet det betød, at eleverne i hovedfagene ikke skulle til eksamen i fuldt pensum, men kun i $\frac{2}{3}$ af det læste stof. Desuden fik lærerne lov til selv at eksaminere deres elever i engelsk, tysk og fransk. Men da skolen ikke havde eksamensret, skulle eksamen fortsat foregå i København; dog foregik den skriftlige eksamen i Høng. Denne ordning varede til 1935, hvor skolen opnåede eksamensret.

De første Høng-studenter (årgang 1915) sammen med lærerne. Stående fra venstre Chr. Jensen (Høng), Peter Jensen (Skautrup), P. K. Larsen (Solbjerg), Alfred Schønning Jepsen (Høng), Axel Clausager-Madsen (Vemmelev), Ingvar Lindetoft (Lystrup), Johan-

nes Mørch Hansen (Nykøbing S) og Arnold Jørgensen (Stege). Lærerne siddende fra venstre Einar Munk, Anders Dolleris, Johannes Jørgensen, Tormod Jørgensen, Svend Køster og Eilif Jørgensen (stående).

Johannes Jørgensen dør 1918

Vinteren 1917-18 kom skolen til at lide af brændselsmangel. Det lykkedes Johs. Jørgensen at skaffe koks, og 2 elever, Rasmus Jensen og Anker Vestergaard, blev betroet at forestå og kontrollere udvejnngen til de enkelte elevers kakkellovnsfyrede værelser.

Johannes Jørgensen lagde sig ikke til hvile på de vundne laurbær. I august 1918 udsendte han en bog med titlen »Betydningsudviklingen i tysk. Hjælpebog ved sprogundervisningen«. Den rummede meget grundig viden og høstede anerkendelse hos fagfolk. Under udarbejdelsen af bogen blev det ham dog klart, at han ville være præst og ikke videnskabsmand, og han genoptog studenterårenes syslen med Det nye Testamente.

Provst Anker Vestergård, Herning, der er student fra 1917, fortæller følgende om Johannes Jørgensen: »... han var den absolutte topfigur på skolen med begavelse og personlig karat. En personlighed der udstrålede respekt, tillid og troværdighed; skolens instrument fuldt ud, men samtidig hjemmets mand. Det sås tydeligt, når han præsiderede ved måltiderne og da kærtgenede sin kone som en nygift. Han var grundtvigsk indstillet, blot ikke den typiske grundtvigianer med fri-

hedsbegejstring. Han søgte ikke at påvirke eleverne. Han var en habil underviser og samtidig et stykke videnskabsmand. Kristentroen sad utvivlsomt dybt indpodet i ham. Han søgte sognekirken og tog da gerne nogle af os elever med. Var der ingen gudstjeneste, samlede han 8-10 af os i sin dagligstue til en andagt. Sin bundethed til kirken manifesterede han i 1918, da han skrev til mig i København, at han tænkte på at søge præsteembede og til det formål ønskede at låne nogle teologiske bøger af mig. Desværre var det døden, der kom i vejen kort tid efter«.

Johannes Jørgensen blev altså aldrig præst, men døde som skolemand. Hans ledertid kom kun til at vare 5 år. I efteråret 1918 nåede en influenza-epidemi – den såkaldte spanske syge – til Høng. Eleverne blev sendt hjem på en ekstra ferie, men under ferien blev Johannes Jørgensen ramt af sygdommen og døde den 8. november 1918. Han blev kun 40 år gammel.

»Du ledte lys fra livets tind
i vore unge sjæle ind«

står der på den mindsten, gamle elever lod rejse i skolens have ved Hovedgaden på Johannes Jørgensens 42 års fødselsdag.

Herom fortæller Anker Vestergaard: »Da Johannes Jørgensen var død, fandt nogle gamle elever det rimeligt at rejse ham en mindsten. Jeg tog initiativet, og jeg søgte samarbejde med tidligere elev Valdemar Petersen, der senere blev journalist ved Sorø Amtstidende. Vi gennemtravede en skov ved Slagelse uden dog at finde en passende sten. Lidt senere meddelte han, at han havde fundet, hvad vi søgte – en mægtig stor firkantet sten.

Med fru Jørgensens samtykke blev den rejst på skolebygningens grund nær ved vejen og afsløret - af mig - ved en mindefest, hvor mange andre talte ved et efterfølgende kaffebord».

Høng Gymnasiekursus 1917. Anden række fra venstre: nr. 1 Karen Dolleris, nr. 2 Anders Dolleris, nr. 4 Einar Munk, nr. 9 Tormod Jørgensen,

nr. 10 Johannes Jørgensen, nr. 11 Marie Jørgensen, nr. 13 Eilif Jørgensen.

Fællesledelse 1918–22

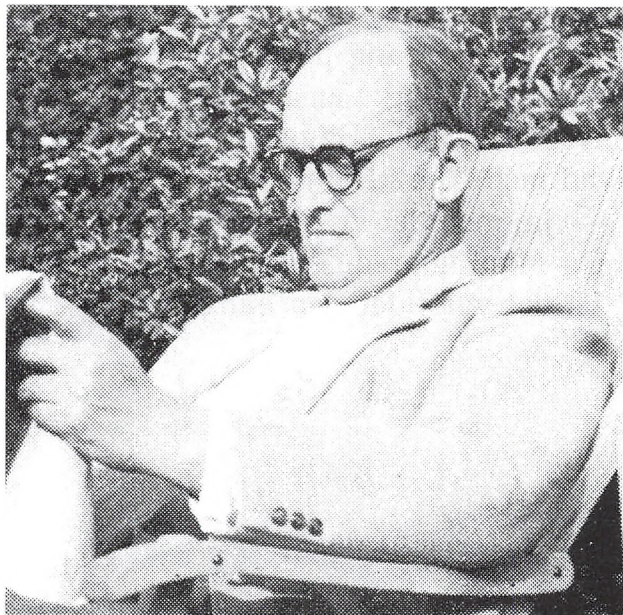
Da Johannes Jørgensen døde, havde gymnasiekurset 38 elever, præliminærkurset 51 elever og realskolen 92 elever. Med Johannes Jørgensens død ophørte ledelsesfællesskabet mellem de tre eksamensskoler, og det er aldrig siden blevet etableret, men der har i lange perioder været et vist lærerfællesskab. Realskolen blev ført videre sammen med præliminærkurset med Anders Dolleris som skoleleder.

I 1952 blev præliminærkurset nedlagt, og realskolen blev i 1971 sammenlagt med Privatskolen og udgør nu Høng Privatskole.

Men Høng Gymnasiekursus stod uden leder, da det var svært at finde en afløser for Johannes Jørgensen. Dette bevirkede, at det også var svært at få ansat lærere. Hertil kommer, at Eilif Jørgensen allerede efter sommerferien 1918 havde forladt Høng for at prøve på at genrejse Ågård Højskole ved Kolding. Dette var et stort tab for skolen, og da Eilif Jørgensen underviste i matematik, fysik og kemi, blev gymnasiekurset kun videreført for halv kraft, da der ikke blev optaget elever på den matematiske linie.

Gymnasiekurset, der havde været i Johannes Jørgensens privateje, blev videreført af Marie Jørgensen, der fortsatte som skolens husmoder. Forplejningen af elever og lærere fandt sted i realskolens spisesal i økonomibygningen. Eleverne boede for størstepartens vedkommende på værelser ude i byen. Men ledelsesarbejdet blev delt ud på flere hænder. For indkvartering af elever samt den økonomiske ledelse stod Einar Munk i samarbejde med Anders Dolleris, hvis hustru Karen i øvrigt var en søster til Marie Jørgensen. I 1920 købte Marie Jørgensen Høng Privatskole, som hun ledede til sin død i 1924.

I 1919 blev cand. mag. J. C. Jacobsen ansat som lærer, og han fik overdraget den daglige ledelse af gymnasiekurset, assisteret af lærer, cand. theol. Fiig-Peder-

J. C. Jacobsen. Forstander 1919–22.

sen, der i øvrigt hjalp eleverne med stiftelsen af elevforeningen »Erania« i 1920.

Om sin Høng-tid som lærer og daglige leder skrev J. C. Jacobsen ved studenterkursets 50 års jubilæum bl. a.: »Elevmaterialet var godt, der var et fortræffeligt kammeratskab, disciplinære vanskeligheder var ukendte, og jeg tror, eleverne befandt sig godt på skolen. Marie Jørgensen tog sig omsorgsfuldt af os og forsøgte på enhver måde at gøre det hyggeligt og rart for os. Bortset fra den økonomiske støtte fra byens beboere var den bærende kraft i de vanskelige år utvivlsomt fru Jørgensen, der fulgte gymnasiearbejdet med aldrig svigtende interesse, og Einar Munk, der ved sit smittende lune og hele sit elskværdige væsen i høj grad var med til at skabe den hygge og familiaritet, der gør, at man med glæde mindes opholdet i Høng«.

Kontorchef Th. Larsen, der er Høng-student fra 1922, skrev følgende ved holdets 25 års jubilæum: »Familien Jørgensen havde efter bestyrer Johannes Jørgensens død ikke ret meget med den daglige ledelse at gøre, og cand. mag. J. C. Jacobsen, der kom lige fra embedseksamen, var den reelle leder. Det kunne derfor på mange måder mærkes, at mit hold var på Høng Artiumskursus i en overgangstid, og vi var formentlig mere overladt til os selv, end eleverne havde været både før og efter. Når det i det store og hele kunne gå, var det sikkert elevernes skyld. De fleste var ældre, der kom for hurtigst muligt at få adgang til universitetet og der begynde på det studium, de allerede havde besluttet sig til. Det var i de år overmåde vanskeligt at skaffe uddannede og trænede lærere, og det mærkedes naturligvis hårdest på et afsides liggende, relativt ukendt kursus, men det bevirkede på den anden side, at eleverne sluttede sig meget tæt sammen, dels i en undertiden nødvendig kritik af undervisningen, men oftest i ønsket om at få det hele til at gå på bedste måde. Kurset dengang var så præget af den grundtvigske højskole, hvorfra det var opstået, at halvdelen af vore litteraturlæse blev anvendt til gennemgang af Grundtvigs skrifter og livsværk«.

Det var Einar Munk, der underviste i litteratur.

Interessentskabet »Høng Gymnasiekursus« køber Høng Afholdshotel i 1920

Gymnasiekurset havde i disse år mange vanskeligheder at kæmpe mod. Man havde først og fremmest et ledelsesproblem, idet en privatskole har behov for at have en leder, der kan markere skolen. Dertil kommer problemer med at skaffe lærere, hvilket som tidligere nævnt resulterede i, at skolen i disse år kun havde sproglige elever. Desuden kneb det med at have plads til de mange kostelever fra præliminærkursus, realskolen

Høng Afholdshotel i 1906. Bemærk til venstre Høng Mølle, der har givet navn til Møllevej.

og gymnasiekurset i de forhåndenværende bygninger, så gymnasiekurset var ved at komme i farezonen.

Men nu trådte en kreds af borgere i Høng hjælpende til for at redde gymnasiet. Man dannede interessentskabet »Høng Gymnasiekursus«, samlede den fornødne kapital og købte det i 1905 opførte Høng Afholdshotel. I spidsen for dette initiativ stod læge Chr. Frost, rentier Kr. Larsen og fuldmægtig R. Nielsen.

Hotellet blev overtaget d. 1. august 1920, og alt inventar fulgte med i handelen »... Med ejendommen følger samtlige bygninger, skure, og lysthuse incl. samtlige kakkellovne, komfur, gryder og kedler. Alt inventar følger med fade, skåle, knive, gafler, duge, servietter, klædeskabe, divaner, håndklæder, lagner, servanter, brødmaskine og saltkarret«.

Købesummen var i alt 77.000 kr. Heraf udgjorde løseøre 32.000 kr.

Stalden eller rejseladen, der lå umiddelbart syd for hotelbygningen, var udlejet, og sælgeren, hotelejer Alfred Hansen, havde modtaget lejeafgift frem til 1. oktober. »Som vederlag for at køberne først får afgift af stalden fra 1/10 skal køberne have den ene gris, som tilhører sælgeren, men sælgeren må fodre den til overtagedagen«. (Uddrag af købekontrakten).

Det købte hotel blev nu indrettet til kostafdeling for gymnasiekurset. Men undervisningen foregik de første år stadig på realskolen, og de fleste kostelever boede fortsat på lejede værelser ude i byen.

Kosteleverne rykker ind i »Bastillen«

Gymnasiekursisterne var meget optaget af at skulle på hotel. Men da hotellets teatersal først i 1925 blev indrettet til undervisningslokaler, foregik undervisningen som tidligere nævnt stadig om eftermiddagen på realskolen. Gymnasiekursisterne, der nogle gange om dagen skulle vandre fra realskolen til det tidligere afholds-hotel, blev et karakteristisk led i Høngs gadebillede.

Ivar Munk, søn af Ingeborg og Einar Munk, har beskrevet det med følgende ord: *»Den under verdenskrigen opståede højkonjunktur var ikke ganske afklignet, og det første hold gymnasiaster, der rykkede ind i den gule bygning, »la Bastille«, som de kaldte den, var særdeles elegante. Man skulle se dem på vej ned ad den bugtede hovedgade iført flotte ulsters, gamacher og en lille spanskrørsstok med læderrem koket vippende i den ene behandskede hånd. Det undrede ikke, at kønne pigeansigter kom til syne i vinduerne, når dette optog, der næsten kunne indlægges i det dengang så højt æstimerede Scalatheater, passerede revue. Men tiderne skiftede, forholdene blev mere jævne, og stridhårede bondesønner erobrede mere af billedet, hvilket næppe har forringet dette«.*

Om elevflokkens sammensætning fortæller Aage Fjalland, der er student fra 1923, ved holdets 25 års jubilæum: *»I august måned 1921 mødtes en lille snes unge i Høng for at begynde forberedelserne til studentereksamen. De mødtes med nogenlunde samme forudsætninger: de fleste med real- eller præliminæreksamen. Men dermed hørte ligheden også op. I alder var*

Høng Gymnasium 1922.

de meget forskellige fra 16 til 24 år, dog således, at gennemsnitsalderen lå noget over 18 år. De kom fra forskellige samfundsklasser: landbrugere, gartnere, lærere, embedsmænd og handelsfolk, men landbostanden var dog stærkest repræsenteret. De kom endelig fra vidt forskellige egne af landet«.

Eilif og Soffy Jørgensen med børnene Anders, Troels, Thea og Hemming omkring 1920.

Elevforeningen »Erانيا« bliver oprettet den 4. september 1920

Elevforeningen »Erانيا« blev stiftet den 4. september 1920, d.v.s. samme år som kostskolen flyttes til afholdshotellet. Erantias formål var *»ved foredrag, diskussion og oplæsning at udvikle medlemmernes anskuelse og meninger til selvstændighed og klarhed, samt at styrke og fremme kammeratskabet og lade medlemmerne tilbringe et par fornøjelige timer sammen hver uge«*.

Den 26. september 1926 sendte Erانيا et lykønskningstelegram til kong Christian X i anledning af fødselsdagen med følgende ordlyd: Gymnasieforeningen Erانيا sender Hs. M. Kong Christian sin hjerteligste lykønskning med ønsket om, at Hs. M. endnu i mange år må værne om vort fædrelands lykke, selvstændighed og ære.

Dagen efter modtog foreningen et takketelegram fra kongen.

De første års arrangementer i Erانيا kan virke ret beskedne, idet eleverne på skift holdt foredrag for hinanden over vidt forskellige emner. Som eksempler på disse elevforedrag kan nævnes: Gymnasieungdommens

ansvar, Kvindens stilling i samfundet, Den fri kærlighed, Moderne dans, Bør kvinder læse, Afholdssagen, Er det forkasteligt at ryge, Kvindens ligestilling med manden.

Også ved andre arrangementer var man selvhjulpen. Ved et bal i 1922 leverede eleverne selv musikken, der bestod af *»klaver, violin, redekam, grydelåg, ølglas og gongon«*.

Erانيا afsluttede sine sammenkomster for året 1920-21 med en tur til skoven ved Tissø. Her ses måske begyndelsen til de senere så traditionsrige Tissøture, der f.eks. i 1930 omtales som *»en god, gammel tradition«*.

Om skovturen til Tissø fortælles i Erantias protokol: *»Hele forsamlingen drak kaffe i skoven. Ved kaffebordet blev afsunget flere sange. Efter kaffen var der leg og spøg suppleret med sejltur på søen under afsyngelse af nationalsangen. I det hele taget forløb festen med så meget humør, som godt kammeratskab, kaffe, sange og solskin kan give en flok unge vordende studenter, der holder skovtur – uden – om ikke absolut at være trykket af – så dog at være en ganske lille bitte smule generede af eventuelle læreres tilstedeværelse«*.

Eilif Jørgensen bliver forstander i 1922

Eilif Jørgensen. Forstander 1922-28.

J. C. Jacobsen, der var ugift, rejste i 1922 fra Høng, men samme år vendte Eilif Jørgensen tilbage efter 4 lærerige år på Ågård Højskole. Eilif Jørgensen blev leder af Høng Gymnasiekursus. Han var da 35 år og hans kone Soffy 30 år.

Med Eilif Jørgensen som forstander fik skolen en god og stabil periode. Man havde fået en dygtig og blandt eleverne meget afholdt leder. Den matematiske linie, som blev opgivet, da Eilif Jørgensen i 1918 rejste, blev genoprettet, hertil kommer, at skolen i 1920 som nævnt havde fået sin egen kostafdeling.

Eilif Jørgensen indbød kunstnere til skolen og holdt selv foredrag om f.eks. Bjørnson og Henrik Pontoppidan. Disse arrangementer var ikke kun for skolens elever, men Eilif Jørgensen åbnede skolens døre for Høng-borgerne til disse møder, der blev afholdt i skolens sal – afholdshotellets gamle teatersal.

Ivar Munk, student 1924, har givet følgende beskrivelse af disse aktiviteter: *»Glæde spredte Eilif ved uventet at hyre et par lastbiler ud til sommerhuset ved stranden. Det var beundringsværdigt, hvad han kunne overkomme. Han fulgte med i litteratur, politik og tidens øvrige kulturliv. Hans Hartvig Seedorf, der havde sit digteriske gennembrud under 1. verdenskrig, blev yndet læsning blandt gymnasiasterne. Minsandten, om ikke Eilif magede det så, at denne beundrede lyriker og verdensmand en aften stod på tribunen i gymnasiets sal og foredrog sine digte.*

Eilif Jørgensen ville gerne vække elevernes interesse for det åndsliv, han selv levede så stærkt med i, og han åbnede gæstfrit ved »onsdagsaftenerne« i salen gymnasiets døre for byens folk«.

»Skolekæreste«

Valdemar Vestmark, der er Høng-student fra 1923, udgav i 1980 en bog, *»Skolekæreste«*. Handlingen foregår på Høng Gymnasiekursus i 1922, da eleverne blev undervist om eftermiddagen på Realskolen, men blev be-

spist på det nyerhvervede afholdshotel, *»Palæet«*, som det kaldes i bogen. Her boede også nogle elever, men Valdemar Vestmark selv boede i Dommergården i Høng. Bogen handler om forfatterens forelskelse, men glimtvis får man et indblik i kostskolemiljøet, som det udfoldede sig dengang. Her gengives et par citater fra bogen:

»Nogle gymnasiaster sad spredt ved morgenbordene. Da de fleste boede i byen, havde det ikke været muligt at gennemføre fællesspisning om morgenen. Nogle kom tidligt og andre sent, i overensstemmelse med livsvaner og tilbøjelighed. Der herskede ret vidtgående liberalitet. Men det er klart, at jo senere man kom, jo mere kølig og slimet var havregrøden og stadig mindre indbydende«.

Eleverne spiste i *»Palæet«* kl. 12, og Valdemar Vestmark fortæller: *»Da jeg kom lidt tidligt, gik jeg op på værelserne. To alumner lå i håbløs brydekamp i et hjørne. Ingen ville give slip først. Rundt om lå det ulykkelige bohave. De var gerådet i strid lidt før middag, vist nok for øvrigt det mest almindelige tidspunkt.*

I skolebladet »Galgen« skrev jeg en nidvise om de unge menneskers tilbøjelighed til at opføre brydekampe og rumstere på værelserne i formiddagstimerne. Det havde omkvædet »dag og dåd er kæmpegrin«.

Ungdommen svarede med at skrive et langt digt, hvor jeg blev maltrakteret på det frygteligste. Alt blev latterliggjort, mine krøller, tøj, støvler – som blev sammenlignet med flere andre til dels verdensberømte støvler i kunstens verden – min mere eller mindre ejendommelige udtale af rigsdansken, for ikke at tale om de fem, seks fremmede sprog, som jeg ikke havde set før og skulle kapere i en hånd vending. Alt blev gjort til grin – og ikke ueffent!

Jeg svarede dem naturligtvis og gav dem tørt på. Imidlertid kom jeg i tanker om, at de muligvis kunne have noget ret i det med tøjet. Men kan gå så længe i et sæt, især når det passer godt og klær én, at man kan

spejle sig i det. Jeg købte derfor et nyt sæt til skolebrug eller for den sags skyld ethvert brug. Det skulle jeg aldrig have gjort. Der rejste sig et ramaskrig af vid i læringsavisen, hvor mit nye tøj blev diskuteret på vers og sammenlignet med det gamle, som til syvende og sidst var at foretrække. De fandt, at noget af glansen var gået af min person og forlangte blankt, at jeg skulle iføre mig det gamle sæt.

Det blev en formelig sangerkrig. Var jeg ikke fra fødslen eller naturen blevet anbragt på Olympen, så blev jeg det nu. Et almindeligt glansnummer var at undersøge, på hvilke områder jeg adskilte mig fra guderne – på hexameter, ustyrlig komisk«.

Holdet fra 1922.

Censor måtte give en undskyldning

Viggo Poulsen, Havrebjerg, der er student fra 1925, har beskrevet et par episoder fra sin Høng-tid: »At jeg husker Agnes Sørensen så godt fra min gymnasietid,

skyldes først og fremmest, at hun forsvarede mig så bravt den dag, da jeg var oppe i mundtlig engelsk til studentereksamen. Det var vor egen lærer fra Høng, som eksaminerede os, og frk. Sørensen var selvfølgelig eksaminator, da jeg var oppe i mundtlig engelsk på Københavns Universitet.

Jeg havde klaret skriftlig eksamen, som var blevet afholdt i Høng, fint, men i teksten, som jeg skulle oversætte fra engelsk til dansk ved mundtlig eksamen, var der så mange svære og for mig ukendte gloser, at jeg måtte nøjes med $g \div$. Da den mundtlige præstation således var meget ringere end den skriftlige, antydede censor, at jeg måske havde snydt til skriftlig eksamen. Da blev det for meget at tage imod for frk. Sørensen. Hun skældte næsten censor hæder og ære fra, fordi han tillod sig at beskyldte Høng for at snyde til eksamen. Det endte med, at censor måtte give en undskyldning«.

Viggo Poulsen fortæller følgende oplevelse med Einar Munk i klassen: »Vor klasse havde Munk i oldtidskundskab, og når han kom ind i klasseværelset til timen, kom han gerne bakkende på sin træpibe, og når han havde fået sat sig til rette ved katederet, tog han et par dybe drag af piben og satte den derefter ned på gulvet ved siden af katederet.

En dag, da han således var på vej op til katederet, standsede han pludselig op og stod et øjeblik stille og kiggede ned på os. Vi havde alle medbragt vore shagpiber og sad på vore pladser og dampede løs det bedste, vi havde lært.

Da Munk havde fået sat sig til rette ved katederet, sad han lidt og kiggede ud i luften med et underligt udtryk i ansigtet. Så tog han et par dybe drag af træpiben, ligesom han plejede og rakte så pludselig sin venstre arm med piben i hånden ud til siden og udrød grav alvorligt: Vi må ikke ryge i skolestuen.

Nå! måtte vi ikke ryge i skolestuen! Vi pakkede alle sammen, grav alvorlige, vore piber væk, og så kunne timen begynde.

Frikvarter i 1927.

Munk: Hvem var Agamemnon gift med? En røst fra klassen: Fru Agamemnon.

Da gik gravalvoren i sin grav, manet ned af grin og latter fra alle i klassen. Siden den dag huskede Munk – somme tider – at vi ikke måtte ryge i skolestuen«.

Ved at læse i Erantias protokol får man et godt indtryk af det kostskoleliv, der var i 1920'erne. Især bemærkes det gode og kammeratlige forhold, eleverne havde til forstanderparret Soffy og Eilif Jørgensen. Julefesten i 1922 omtales således: »Først drak vi kaffe. Kaffebordene var pyntet smukt med gran ved kopperne – og nogle elever fortalte mindre historier, og den bedste historie blev belønnet med en præmie. Så spillede vi lotteri med mange gevinster, og til slut legede vi. Alt forløb fornøjeligt og muntert«.

Om julefesten i 1923 kan man læse: »Den 21/12 var vi alle forsamlede hos Eilif Jørgensen til en slags afskedsfest med det gamle år. Festen forløb storartet. Efter kaffebordet sang vi en julesalme, og Jørgensen læste en julelegende. Fru Jørgensen var desværre sengeiggende på grund af sygdom, og alle eleverne forsamlede sig derfor udenfor sygeværrelset, hvorpå de sang »Kimer, I klokker«.

Resten af aftenen forløb med uddeling af julegaver. Siden blev der spillet kort. Alle var enige om at have tilbragt en god aften sammen«.

Et bal på skolen i 1922 »afsluttedes klokken 1 med et leve for hr. og fru Jørgensen«.

Lektor Erik Halager, Esbjerg, student fra 1925, fortæller om sin Høng-tid bl.a.: »Eilif Jørgensen var forstander, og når jeg tænker tilbage på ham og de andre lærere, så står de alle for mig som venlige og meget dygtige folk, der forstod at hjælpe os med at lære noget, og det er jo ikke nødvendigvis det samme som at undervise. Jeg har senere i livet som lærerinstruktør i Afghanistan og Tanzania hørt lærere, som underviste for fuld kraft, men det var så som så med indlæringen. »Too much teaching and not enough learning« var en kommentar, som jeg undertiden måtte bruge.

Men vore lærere i Høng forstod det, og der var altid en god og afslappet atmosfære, hvilket vel nok skyldtes ånden fra den grundtvigske højskole.

Eilif Jørgensens fag var matematik, så vor klasse, som var nysproglig, havde ham kun et par gange om ugen. Han havde noget ved det ene øje, så man ikke altid vidste, hvem han så på. En dag var det en forkert elev, der svarede ham. Men Eilif sagde: »Det har jeg oplevet før. En gang stillede jeg et spørgsmål og nikkede til en elev, men det var en anden, der svarede, og jeg sagde: »Det var ikke dig, jeg ment«, og en helt tredje sagde: »Jamen, det var da heller ikke mig, der svarede«.

Erik Halager boede i Slagelse og fortæller om sin daglige togrejse: »Min lille daglige tur fra Slagelse til Høng foregik med toget, og vi var en lille flok, der rejste der. Jeg husker Arne Melgård, Jakob Jakobsen, Nonny Hartnack, Ega Wamberg, Ladefoged og et par andre. Vi havde selvfølgelig togtort, og konduktørerne kendte os og spurgte ikke engang efter kortet. Men en af dem ville altid se, om vi havde det med, og det irriterede os. Vi rejste i den slags vogne, der havde smalle

kupeer med en dør ud til begge sider, men ingen gennemgang. Når konduktøren billetterede, balancerede han på trinbrættet udenfor og bankede på ruden med sin klippe, og så skulle vi åbne vinduet for ham. Men en dag, da der lå sne, og vi havde meget streng frost, lod vi, som om vi var så optaget af vore bøger, at vi ikke ænsede ham, skønt han brugte et forfærdeligt sprog derude. Til sidst var der en, der lukkede op, og så fik vi ellers at vide, hvad han mente om os – og det var jo heller ikke pænt af os.

I en periode skulle vi vente temmelig længe, inden toget gik tilbage til Slagelse, men så opdagede vi, at der gik et roetog om efteråret, og det kunne vi komme med. Vi stod i en slags kreaturvogn, men der var pigerne aldrig med. Det var mørkt og hundekoldt, men vi havde det meget hyggeligt, og undertiden sang Arne for os. Han havde en fin tenor, og hans yndlingsnummer var en om kærlighed, der vokser som rosernes vilde hæk, og den kan plukkes af alle, også af dig og mig«.

Teatersalen ombygges til undervisningslokaler i 1925

I skoleåret 1924/25 foregik undervisningen endnu på realskolen, men da realskolen selv havde brug for sine lokaler om formiddagen, foregik gymnasiets undervisning om eftermiddagen. Professor H. Winding Pedersen, student 1926, fortæller: »Midt på eftermiddagen var der kaffepause, og da blev der gået kapgang fra realskolen til gymnasiet. Brødet til kaffen var sparsomt tilmålt, og de først ankomne tog ubarmhjertigt for sig, så de sidste måtte nøjes med kaffen alene«.

Ved skoleårets begyndelse i 1925 var afholdshotellets tidligere teatersal ombygget til klasseværelser. H. Winding Pedersen fortæller:

»Det var naturligvis en fordel for gymnasiet at få sine egne undervisningslokaler. Blandt andet var det nye fysiklokale sikkert en del bedre udstyret end svarende til faciliteterne på realskolen. De daværende gymnasiaster

Alle elever og nogle lærere fotograferet i 1926, hvor tilbygningen fra 1930 blev opført. Anden række fra venstre nr. 3 Agnes Sørensen, nr. 10 og 11 Soffy og Eilif Jørgensen, nr. 12 Tage Hermann, nr. 13 Anders Dolleris og nr. 14 Einar Munk.

opfattede dog ikke forandringen som en ublandet fordel. Det var det forhenværende afholdshotels teater- og forsamlingsaal, der var blevet indrettet anderledes. Her havde man kunnet opføre dilettantkomedier, i skoleåret 1924/25 en art syngespil, som Eilif Jørgensen havde tilvejebragt ved at forbinde J. L. Heibergs Gadeviser med talte rolletekster. Og salen havde været stedet for skoleballerne, hvor de kvindelige gymnasiasters tal-mæssige underlegenhed blev afhjulpet af døtre af byens borgere eller kvindelige elever fra realskolen. Nu havde scenen vejet pladsen for et fysikum, og det udmærkede dansegulv var mere prosaisk blevet delt op i klasseværelser med katedre og tilhørbænke. Dansen fik trangere kår i spisestuen, men den hidtidige udnyttelse af bygningerne havde naturligvis ikke været økonomisk rationel«.

Læge Einar Vestergaard Larsen, Høng-student fra 1927, beskriver skolens indretning efter ombygningen således: »Høng Gymnasium var opført i smuk, hyggelig stil med indgangsdør midt på facaden. Til venstre var spisesalen med lange borde på tværs gennem salen.

For enden af spisesalen var en dagligstue og en lille stue med et klaver, hvorom vi ofte samledes til fællessang eller solosang.

Vinkelret på hovedbygningen lå den tidligere teater-sal. Midt på dennes langside mod nord var indgang til en hall på langs i bygningen. På den tidligere teatersce-ne havde matematikerne klasseværelse med matematik, fysik og kemi. Fra denne hall var der mod vest indgang til et lille klasseværelse, hvor vi havde engelsk og fransk. Midt i hallen mod syd var der indgang til et stort klasseværelse, hvor vi sammen med de sproglige havde fællesundervisning i dansk, litteraturhistorie og oldtidskundskab. Til venstre i hallen en mindre indgang til de sprogliges klasseværelse.

Undervisningen i naturfag, geologi og geografi fore-gik i et klasseværelse på realskolen, og vi måtte til de ti-mer gå eller cykle ad Hovedgaden frem og tilbage. Dol-leris var vor lærer her. Han var noget tør, men dygtig og omhyggelig i sin undervisning. På selve skolen boede 6-8 elever. Nogle få kom fra deres hjem i omegnen til skolen hver dag. De fleste elever boede i lejede værelser rundt i byen. I spisesalen fik vi tildelt en plads og be-holdt denne i de to år på skolen. For hver bordende sad en af vore lærere«.

Brudstykker af en Høng-students dagbog

Revisor H. C. Ulvsager, Rødovre, der er student fra 1926, skrev dagbog, mens han læste i Høng. Her note-rede Ulvsager sine udgifter, der udover at fortælle, hvilke udgifter en studerende havde, også viser hvor små beløb, det drejede sig om dengang, men også at hverdagen var sparsom. Ulvsager boede på lejet værel-se i byen, men spiste på skolen. Det følgende er uddrag af Ulvsagers regnskab:

Købt Fyrtaarnet af en mand	0,25 kr.
Reparation af fyldepen	1,30 kr.

Købt 2 par sokker	5,30 kr.
Afsendt pakke med vasketøj hjem	0,67 kr.
Klippet hos barberen	1,25 kr.
Købt en flip	1,25 kr.
Købt 2 kager og radiser (20 + 18)	0,38 kr.
I biffen	1,00 kr.
Frimærke	0,20 kr.
Et par gymnastiksko	6,50 kr.
Betalt for værelset	20,00 kr.
Reparation af ur	10,00 kr.
Reparation af cykel	1,25 kr.
Reparation af gymnastiksko	0,40 kr.
Betalt for kost og undervisning	70,00 kr.

Ulvsager boede som de fleste elever på lejet værelse i byen, hvor kostkoloreglementet ikke gjaldt. Herom fortæller Valborg Sikjær, der er student fra 1928 og datter af karetmager Viggo Nielsen, der boede Hoved-gaden 18 i Høng:

Studenter årgang 1927.

»Min far byggede huset, der ligger på hjørnet af Østergade og Hovedgaden, så jeg havde ikke langt til gymnasiet, hvor min søster og jeg blev studenter i henholdsvis 1924 og 1928. Det vakte nogen forargelse i byen, at vi skulle gå der og »dandere den«. Vi måtte ikke komme på drengenes værelser på skolen, men så kom de hos os ude i byen. Det havde mine forældre aldrig noget imod og heller ikke de andre elevværter«. Om dagliglivet på skolen i øvrigt skriver Valborg Sikjær: »I frikvartererne sad vi på bænkene i forhaven eller gik op og ned ad fortovet udenfor med den udvalgte. I naturfag måtte vi på realskolen, hvor Dolleris holdt lange, interessante foredrag for os. Det var en dejlig afveksling, og vi piger blev transporteret på drengenes cykelstang, løftet af og på. Den mundtlige eksamen foregik i København. Men den skriftlige foregik på hotellet i Høng, og da havde tjenerne dækket fælles kaffebord til os alle på terrassen. Men den gik desværre ikke, så kaffen med wienerbrødet blev i stedet serveret ved hver énmandspult i den store sal«.

Minder om Eilif Jørgensen

Dommerfuldmægtig Kr. Feldborg Frølund, Kolding, der er student fra 1928, husker især forstander Eilif Jørgensen fra sin tid i Høng: »Da jeg kom til Høng, blev jeg ved ankomsten venligt modtaget af forstander Eilif Jørgensen, en middelhøj, bomstærk mand med mørke farver på øjne, bryn og hår. Han var da i sin bedste alder, virkede måske en smule fortravlet i tale og bevægelser, men udstrålede sammen med sin venlighed autoritet. I de følgende dage bekræftedes den følelse, at skolen vel nok først og fremmest var en eksamensskole, oven i købet i kursustempo, men at man gerne ville gøre skolen til et rart og hjemligt sted for eleverne. Der var livligt samkvem mellem gymnasiet og højskolen. Navnlig gik vi elever på gymnasiet ofte ned på højskolen til foredrag. Jeg husker således en aften med Ove Rode, en eftermiddag med Thomas Olesen, Lækken, og en af-

Einar og Ingeborg Munk sammen med børnene fra venstre Ebbe, Karsten, Kamilla og Ivar ved deres sølvbryllup i 1927.

Ved »Aktionærfesten« 1928-29 opførtes Menuetten til Elverhøj.

ten med en prominent dame fra Folkeforbundet, og ellers mange kendte kulturpersonligheder med absolut grundtvigsk holdning.

Der var ingen tvivl om, at Eilif Jørgensen gerne ville give sin skole lidt af den samme holdning i grundtvigsk ånd. Det gav sig udslag på flere måder: en af de første aftener vandrede vi alle, elever og lærere, i flok ud til Tissø. Det var en rask travetur i den lune sommeraften med hyggeligt kaffebord og selskabeligt samvær. Fæl-

les cykeltur ud til Eilif Jørgensens dejlige sommerhus ved Store Bælt, hvor både lærere og køkkenpiger var med. Dejlige eftermiddage med badning, leg og nydelse af de medbragte madkurve. På skolen var der om vinteren foredrag om aftenen i en uge, hvor byens befolkning deltog. Vores historielærer Einar Munk holdt således nogle foredrag om tiden efter 1864, og Eilif Jørgensen holdt dels foredrag om Henrik Ibsen, dels læste han op eller genfortalte nogle af hans skuespil – oven i købet under musikledsagelse. Min klassekammerat Asbjørn Rasmussen spillede udmærket klaver og ledsagede oplæsningen med musik.

Eilif Jørgensen var en all round begavelse. Han havde en god stemme både til oplæsning og til at synge. Når vi søndag eftermiddage hyggede os i skolens samlingsstue, kom han ofte ind til os og sang. Han forsøgte sig endog med vanskelige ting, f. eks. arien fra den Flyvende Hollænder. Men bagefter indrømmede han, at det var Peter Cornelius dog nok bedre til. Han havde også en gang imellem sin violin med og spillede så sammen med Asbjørn. Han læste også en gang et længere digt op for at vise os, hvor smukt vort modersmål kan tolke vore tanker og stemninger i bunden stil.

Han indbød eleverne til at komme ind i privaten søndag formiddag kl. 10 for at høre dagens kirketekst, som han læste op og udlagde med en kort prædiken, men der var ikke megen interesse for disse private gudstjenester.

Hver vinter blev der holdt en større fest på byens hotel, hvor der opførtes et stykke med lokale kræfter. Ved disse fester morede vi os fortrinligt, ikke mindst ved at se vores ellers så strenge lærere i komiske roller.

Høng Gymnasiekursus var en kostskole, og vi var ca. 60 elever, næsten alle af mandkøn. Det store flertal var meget unge, ug-drenge fra jyske skoler, der ønskede en studentereksamen hurtigt, og nogle få ældre, der ikke følte sig tilpas i det ordinære 3-års gymnasium. Vi fik morgenmad ret tidligt, kl. 11 te med ostemadder, middag eller frokost kl. 14, og kl. 18 fik vi dagens sidste

måltid. Maden var god og rigelig. I de to sidste måltider deltog Eilif Jørgensen og de ugifte lærere.

Lørdag aften var der underholdning. En avis, eleverne selv havde lavet, blev læst op, og der var heftige diskussioner om forskellige emner med en elev eller en lærer som indleder. En gang om måneden var der bal, hvor byens unge piger havde chance for at få en lystig aften ud af det. Der var også hver vinter karneval med fantasifulde udklædninger«.

H. Winding Pedersen karakteriserer Eilif Jørgensen således: »Alt hvad Eilif Jørgensen foretog sig, var tydelige energiudfoldelser. Spadserede han en tur, var det med hurtige skridt og kraftige armsving. Han havde et ret letbevægeligt temperament og kunne blive hidsig og forløbe sig lidt for så næste dag med et blink i øjet at lade en bemærkning falde, der nok ikke direkte var formet som en undskyldning, men dog lod forstå, at man ikke skulle lægge for megen vægt på, hvad han havde sagt. Munk hvilede i sig selv og i den stol, hvori han havde sat sig, og som han ikke rejste sig fra uden tvingende grund. Men trods forskellen i naturel havde de to mænd i mangt og meget et fælles grundsyn, og de var levende interesseret i, hvad der skete i samfundet omkring dem på politiske, kulturelle og andre felter.

I tyverne var der godtfolk i Høng og omegn, der var betænkelige ved, at så mange af byens skoler, som tilfældet var, blev ledet af folk, der åbent vedkendte sig, at de stemte på Det radikale Venstre«.

Einar Vestergaard Larsen karakteriserer elevernes forhold til Eilif Jørgensen således: »På »teaterscenen«, vort klasseværelse, havde vi forstander Eilif Jørgensen, der var præcis, saglig og let forståelig, så vi fattede det svære i matematik, fysik og kemi. Under hans ledelse byggede vi en radiomodtager, så vi forstod det dengang mystiske, at vi trådløs kunne modtage og høre tale og musik. Eilif Jørgensen var vor ven og kammerat, vor klasselærer, men også vor fornøjelige kammerat, der også forstod en spøg«.

Einar Munk bliver forstander i 1928

Der stillede store krav til Eilif Jørgensen som leder af Høng Gymnasiekursus, idet han ikke blot, som andre rektorer skulle lede en gymnasieskole, men også forestå kostskolen med dens mange besværligheder. Det giver en lang arbejdsdag. Det trætter i længden. I 1928 rejste Eilif Jørgensen fra Høng og fik i stedet ansættelse som lektor ved Herning Gymnasium.

Eilif Jørgensen døde i Herning i 1950 62 år gammel.

Da Eilif Jørgensen i 1928 havde forladt Høng, var det naturligt, at Ingeborg og Einar Munk blev skolens nye forstanderpar. Einar Munk havde siden 1914 undervist i dansk og oldtidskundskab. Det var dette år, Einar Munk kom til Høng og blev forstander for den Udvidede Højskole. Men da højskolen i 1925 blev solgt til De sjællandske Husmandsforeninger, blev den Udvidede Højskole nedlagt, og Munk fik nu heltidsbeskæftigelse ved gymnasiet, idet han nu også underviste i historie. Når Einar Munk i 1914 kom til Høng fra en lærerstilling ved Vordingborg Seminarium, var det for sammen med højskoleforstander Tormod Jørgensen at forsøge at virkeliggøre nogle af Grundtvigs pædagogiske tanker om »Skolen i Soer«.

Karsten Munk, der er søn af Ingeborg og Einar Munk og Høng-student fra 1932, beskriver livet på skolen i perioden 1928–1938, da hans forældre stod for ledelsen af Høng Gymnasium: »Den enkelte skoledag forløb omtrent således: Der var morgenmad for kostelever fra 7.30. Den bestod af kaffe eller te og havregrød med mælk. Kostlærerne og familien spiste morgenmad i den private spisestue.

Inden timerne begyndte kl. 8.30 holdt mor morgensang i læsestuen sammen med de lærere og elever, der ønskede at deltage heri.

Fra 8.30–14.00 var der fem undervisningstimer, også om lørdagen.

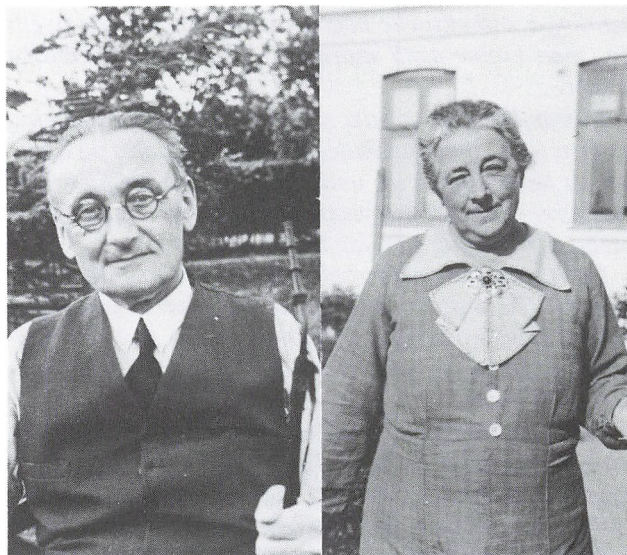
I et forlænget frikvarter efter de to første timer var der formiddagskaffe med kringle for alle, også de tilreisende elever.

Der var middagsmad kl. 14.00 og aftensmad kl. 18.30.

Lørdag og søndag aften var der kl. 21 aftenkaffe for alle.

Lørdag aften efter kaffen var der normalt møde i »Erانيا« med indledende oplæsning af »Skærsilden«, foredrag med diskussion eller anden underholdning ofte afsluttende med dans til musik af skolens egne kræfter.

Søndag aften efter aftenkaffen var der ofte samvær i mors dagligstue, hvor far læste op af ting, han værdsatte, f.eks. »Tine« af Herman Bang, »En landsbydegns

Einar og Ingeborg Munk. Forstanderpar 1928–38.

dagbog» af Blicher, »Kongens fald« eller »Himmerlandshistorier« af Johs. V. Jensen.

I årets løb var der følgende tilbagevendende begivenheder: Den sidste weekend i august eller først i september var der elevmøde med åbent hus for alle gamle elever. Tidspunktet var valgt, for at eleverne på vej til studiets begyndelse i København kunne stoppe op i Høng. De gamle elever kunne overnatte på Husmandsskolen, som på denne årstid havde ledige værelser.

Elevmøderne, der holdtes sammen med Præliminærkursets gamle elever, varede fra ankomst lørdag formiddag og afrejse i løbet af mandagen omfattende følgende punkter: lørdag aften bal på hotellet, søndag formiddag fodboldkamp mellem gamle og nuværende elever, søndag eftermiddag foredrag i Realskolens sal med skiftevis Anders Dolleris og far som foredragsholdere.

I slutningen af oktober opførte skolens elever en revy i hotellets sal, hvorefter der var dans. Gæsterne var foruden eleverne og eventuelle gamle elever alle i byen med tilknytning til skolen. Revyerne handlede i satiriske vendinger om aktuelle begivenheder i skolens og byens liv, men kunne også sporadisk tangere landspolitiske emner.

I forårshalvåret var der »Aktionærfest« for alle i byen med tilknytning til skolen. Festen afholdtes på hotellet, og lærere og elever underholdt med komedier (ofte Holberg) eller danseopvisning (f. eks. Menuetten til Elverhøj), hvorefter der var bal.

I årets løb var der forskellige udflugtsture med kaffekurve til Tissø og Bildsø Strand. De nyudklækkede studenter blev fejret med frokost i skoven ved Lerchenborg på Asnæs og ved en afsluttende middag om aften på skolen«.

Som det fremgår af Karsten Munks beskrivelse af livet på skolen, blev der i Einar Munks forstandertid gjort meget for at inddrage Høng-borgerne i skolens aktiviteter – en linie, som allerede Eilif Jørgensen havde lagt. Begge ønskede, at skolen skulle være en naturlig del af lokalsamfundet.

Strid om indbydelse af baldamer

Kort tid efter at Munk var blevet forstander, løb han ind i et uvejr, da der opstod en heftig strid om, hvem der skulle indbyde damer til skolens baller. En meget vred og fortørnet Erania-formand skriver i elevforeningens protokol i december 1928: »Tidligere indbød eleverne selv de damer, de ville have til deres baller. Denne ret er imidlertid i år blevet frataget os, idet vi nemlig kun selv har indbudt damer til det ene af de 2 baller, vi har haft mellem sommerferie og jul. Ved det sidste bal indbød forstander Munk selv damerne, og sådan vil det vel også gå i fremtiden. Jeg vil gerne her have lov til at nedlægge protest imod dette forhold, idet jeg mener, at vi selv skulle have lov til at indbyde damer, når vi selv afholder alle udgifter ved ballerne, når lige undtages kaffen. I det hele taget synes det at tyde på, at der er fare for »Erantias« beståen på det grundlag, som den er oprettet på, nemlig kun for elever og gamle medlemmer. Munk har flere gange i vinterens løb søgt at blande sig i foreningens ledelse, og meningen med det hele er jo da, at vi skulle have lørdag-aftenerne for os selv«. Her slutter elevformanden sin beklagelse, og da der ikke siden i protokollen forekommer vredesudbrud mod Munk, må man vel formode, at der er fundet en mindelig løsning på problemet.

Lektor P. Frimann Jensen, der er student fra 1931 og ansat som lærer ved skolen 1937–43, causerede over sin elevtid i Høng, da årgangen mødtes som 40 års jubilærer: »For fyrretyve år siden var Høng en sjællandsk stationsby, hvor den, der elsker landlig idyl, kartofler og kalvefrikassé og ensomhed kunne finde ideelle studieforhold.

Værelserne var kakkellovnsfyrede; når skorstensfejeren havde været der, var spjældet sprunget af, og alt i værelset var forurennet af sod. Dengang kendte man ikke ordet forurennet, men sagde, at det var beskidt. Eleverne købte selv deres brændsel i brugsforeningen – en

Fra Holbergs komedie Julestue i 1932.

sæk koks kostede 2,50 kr. Havde man ikke råd til det, hentede man en sækfuld maskinspåner i maskinsnedkeriet; det røg ganske forskrækkeligt, når man fyrede med det. Ofte kom man ind på et værelse, hvor tågen lå tæt, og man famlede sig frem til beboeren, der lå i sengen og læste for bedre at holde varmen. Chefen for foretagendet hed Einar Munk; han underviste i dansk og historie. Hans kæphest var et digt af Grundtvig, »Den Stores tale«. Han var ivrig ryger, meget økono-

misk. Brugte fjer af viber til at rense sine lange bondepiber med. Han elskede l'hombre, tobak og Grundtvig. En mand med et lavt kondital.

Biologilæreren hed Anders Dolleris, han var realskolebestyrer, hvorfor alle kursuselever et par gange om ugen vandrede ned til den stedlige realskole for at modtage Dolleris' uforlignelige introduktion i dette fag, der dengang ikke omfattede seksuallære. Han var alle tiders original, hans undervisning foregik altid samtidig

Fra skolekomedien i 1930.

med, at han pillede næse, kradsede ører og snøftede. Hans interesser var dueavl, fiskeri, digteri og kortspil. Han elskede perikumsnaps og ejede kun et mikroskop samt en barberkniv til at skære plantesnit med. I øvrigt drev han spektakel med alt mellem himmel og jord«.

Det fortælles om Dolleris, at han i sin naturfagssamling havde 3 fostre i sprit. Disse demonstrerede han stolt som sine 3 børn.

Dolleris underviste efter professor August Kroghs lærebog i Menneskets fysiologi, og efter P. A. Andersens lærebog i Geologi. Andersen var lektor og samtidig undervisningsinspektør. Han og Dolleris var ikke ligefrem perlevenner. Det skete engang, hvor Andersen var på inspektion i Høng, at han spurgte Dolleris, hvorfor eleverne var dygtigere til fysiologi end til geologi. Dolleris svarede: »Jo, det skal jeg sige Dem, lærebogen i fysiologi er skrevet af en professor«.

Hovedbygningen bliver udvidet i 1930

Da rammerne for skolens kostafdeling følte meget snævre, blev det besluttet kort tid efter, at Einar Munk var blevet forstander, at foretage en udvidelse af skolen, idet hovedbygningen blev forlænget mod nord med tilbygningen med det flade tag. Her fik eleverne en ny spisestue i stueetagen, og på 1. sal blev indrettet elevværelser samt et værelse for en lærer. Denne tilbygning blev taget i brug ved skoleårets begyndelse i 1930. Samme år blev der indlagt centralvarme over hele skolen. Den tidligere spisestue i den gamle del af hovedbygningen til venstre for indgangsdøren blev indrettet til dagligstue for eleverne.

Den i forhold til daværende elevtal (50–70 elever) rimeligt store spisestue var en væsentlig gevinst for livet på skolen, ikke mindst for afholdelsen af »Erانيا« lørdagsaftener.

Høng Gymnasium i 1930'erne.

Karsten Munk har berettet om livet på skolen i disse år: »Fra mit 14. år havde jeg hjemme på gymnasiet, hvor far var blevet forstander.

Hvor var det spændende, når et nyt hold elever skulle ankomme. Mens far naturligt var mest interesseret i at erfare de unge menneskers boglige lærdom, var jeg mest optaget af, om der blandt de nye skulle være emner til byens 1. hold i fodbold og stod derfor spejdende efter fodboldstøvler i bagagen hos de ankommende. Hovedparten af eleverne var som ved skolens start landboere – manden fra ploven – der i en moden alder havde besluttet sig til at studere. Dette betød, at lærerne måtte udføre et stort arbejde med at bibringe de ikke-læsevante mennesker en lærdom, så de kunne komme til eksamen. Stor var fars forbløffelse, da en af censorerne, afdøde professor Hartvig Frisch, der havde stor forståelse for skolens specielle forhold og i øvrigt var en uhyre fornøjelig og kærkommen gæst på skolen, udtalte, at han misundte lærerne de elever, der gik på skolen. Far sagde dertil, at Frisch's egne elever på Metropolitan skolen sikkert gennemsnitligt var væsentligt dygtigere. Hertil svarede Frisch: »Dygtige, ja vist er de dygtige, men de er så ensartede af miljø og uddannelse,

at det virker ganske kedsommeligt. Næh, havde jeg blot én af Deres granvoksne fjæringer i klassen«.

Skolens administrationsapparat var meget enkelt uden kontorphersonale overhovedet. Herom fortæller Karsten Munk: »det bestod udelukkende af et hæfte med

kvadrerede sider og sort elastikbind. I dette hæfte, som far altid bar i vestelommen, stod alt om elevernes standpunkt og særlige forhold (anført med nogle sære tegn, som kun far selv forstod), hvad der var betalt i skolepenge o.l. Tillige fremgik fars økonomiske medlemværende med lærerne og mor (der forestod husholdningen) af hæftet«.

Lærere og elever 1930-31 ved verandaen på skolens nordside. Forreste række fra højre nr. 2 Otto Bøgh, nr. 4 Hans Bagge. Siddende an-

den række fra venstre nr. 2 Agnes Sørensen, nr. 4 Ingeborg Munk, nr. 5 Einar Munk.

K. M. A. Brudsig var lærer ved skolen 1928–29 og 1931–35. Brudsig, der senere blev rektor ved Nykøbing Gymnasium på Mors, underviste i fysik, matematik og kemi og overtog Eilif Jørgensens timer. Da Brugsig kom til Høng, var han nybagt kandidat og blev derfor af skolens ældre lærere omtalt som »kandidaten«.

I årsskriftet fra 1959 fortæller Brudsig om sin Høng-tid bl.a.: »Den grundtvigske livsindstilling var mig langt fra fremmed, det var egentlig som at komme hjem igen efter studieårene i København, derimod var den politiske indstilling, der prægede de tre skoleledere, mig inderlig fremmed«. (De tre skoleledere var Einar Munk fra gymnasiet, Andres Dolleris fra realskolen og Tormod Jørgensen fra højskolen). »De tilhørte alle tre det radikale parti, og gjorde det med en overbevisning, der kunne grænse til fanatisme. Nu må det ikke forstås således, at de prægede deres elever bevidst i den retning, det har jeg aldrig bemærket, men den omgangskreds, man naturligt fik, og de samtaler, der blev ført, var stærkt prægede af denne politiske indstilling.

Bølgerne gik højt, når »kandidaten« langt fra kunne være enig i de anskuelser, der var rådende på bjerget. Forstander Munk sad i højskolesangbogens redaktionsudvalg og ville have »slagsbrodersangen« Kong Kristian ud af bogen, mens Grundtvigs »Fædrelandet« skulle blive stående, respekt for høvdingen. Om verselinien: »Dine fjender til lands er og fjenderne hans« var bedre end, at »Gotens hjelm og hjerne brast«, affødte diskussioner, der undertiden udartede til voldsomhed«.

Brudsig fortæller om følgende oplevelse i Høng: »Forstander Munk var et sjældent levende og dygtigt menneske, og fru Munk var godheden selv. Mange hyggelige timer har jeg tilbragt i deres hjem, særligt i det første år, da jeg som ugift boede på skolen. Fra denne periode følgende lille historie. »Kandidaten« var tvangsindlagt til en gang hver uge at spille l'hombre med postmesteren, dr. Frost og forstander Munk. En spilleaften sad vi ved kaffen i dagligstuen på gymnasiet.

*Damerne ved den ene halvcirkel af det runde bord, her-
rerne ved den anden. Så bliver fru Munk urolig og taler
om, at Trofast vist skal sendes ud. Trofast var en gam-
mel hund, som forstander Munk havde arvet efter Eilif
Jørgensen, og som var blevet så gammel, at den dårligt
kunne holde tæet. Og lidt efter siger fru Munk igen, nu
synligt irriteret: »Nej, nu bliver det for galt, Trofast, nu
skal du ud«. Vi kiggede alle under bordet. Trofast var
der ikke!! Jeg kan endnu høre forstander Munk: »Nej,
Ingeborg«.* Her slutter Brudsig sin historie ...

Valhal og Jotunheim

Mange af skolens kostelever boede ude i byen. Et af de mere eftertragtede steder var »Valhal«. Huset ligger Odinsvej 19. Her boede i 1920'erne og i 1930'erne elever hos fru Møller, hvis kun middelmådig høreelse tillod, at eleverne, når der blev holdt fester her, ikke lagde den store dæmper på livsglæden.

Navnet »Valhal« menes at komme af, at huset ligger på Odinsvej. Valhal var i den nordiske mytologi Odins hal i Asgård, der var asernes (gudernes) bolig. Eleverne, der boede på Valhal, var oftest lidt stolte af at tilhøre guderne.

Respektløst må det derfor have virket, at en færing, der boede få meter fra Valhal, ironiserede over guderne på Valhal ved at kalde sin bolig (Odinsvej 15 A) for »Jotunheim« der i den nordiske mytologi var jætternes bolig.

Som 15 års jubilar skrev cand. polit. Thomas Rørdam, student fra 1934, bl.a. om det muntre liv på Valhal: »... og så var der ballerne på hotellet til de lokkede toner fra musikdirektør og skomagermester Samuelsens band. Jo, det gik skam på livet løs, kun afbrudt af en enkelt mislyd, når forstander Munk så sig nødsaget til at anbefale en overtræt gymnasiast fra Valhal at gå hjem i seng, dog, fru Møller var altid mild og forstående overfor patienter. Det var måske en lykke for hende, at hun var tunghør. Dagen efter serverede hun kaffe på

Elevmødet i 1935. Gamle elever er klar til fodboldkamp med skolens elever.

sengen. Ja, hun var alt for god til os. En gang foretog fru Munk en hårdt tiltrængt razzia på Valhals loft. Det havde til følge, at tomme flasker, der engang havde indeholdt hjemmelavet tokayer, kom for dagens lys. »Dette, formoder jeg, er Ebbes beskedne bidrag«, bemærkede Munk tørt under den påfølgende alvorlige afhøring inde på kontoret«. Ebbe var Ingeborg og Einar Munks yngste søn.

Også pastor Halvdan Knudsen, Bredstrup, der er student fra 1932, boede hos fru Møller på Valhal. Halvdan Knudsen fortæller om sin Høng-tid: »Det var en ny og spændende verden, der åbnede sig for mig. Det hjemlige gled til side, og et kostskolemiljø med tæt samliv med kammerater trådte i stedet. Det blev et par slid-somme år, men takket være et godt lærerkollegium med Einar Munk i spidsen som skolens leder blev det en tid, ikke blot med nye udfordringer, men også en tid med nye impulser og et jævnt og muntert samvær.

Einar Munk var et herligt menneske, hvis tørre humor og menneskelige holdning gjorde det trygt for os, der kom fra et beskyttet hjemligt miljø, at mærke forståelse og respekt for vor baggrund. At vi kunne samles til morgensang hver dag i den gamle spisestue, der var blevet elevernes opholdsstue, var hjemligt, men nok noget usædvanligt.

Som skoleleder var det Munks opgave at holde sammen på den helhed, der hed Høng Gymnasium: undervisningen, økonomien, elevflokket, administrationen. Der var hverken datamater eller computere, men en sort lommebog, der ifølge sagnet indeholdt alle faktorer fra regnskab til karakterer.

Fru Ingeborg Munk var også interesseret i vor skæbne og fulgte os opmærksomt, såvidt det kunne lade sig gøre. Kostskolemaden bar nok præg af krisetiden, men vi fik, hvad vi kunne spise, og vore vittigheder om kaffens kvalitet var ikke ondskabsfulde, men nok præget af en realistisk erkendelse af, at det kunne ikke være anderledes. At fru Møller, min elskelige værtinde i »Valhal« på Odinsvej, undertiden inviterede os tre logerende gymnasiaster ind til en »rigtig« kop kaffe uden tilsætning, var en oplevelse for sig.

Erania-aftenerne med oplæsning af bladet »Skærsilden«, diskussioner og kammeratligt samvær blev det åndehul, der var nødvendigt for, at ikke alt skulle ende i en optagethed af en eksamen. Skærsilden gav os mulighed for at udmønte vore iagttagelser af kammerater og lærere i vers og artikler. De blev fanget ind, hængt ud, klædt af og på igen. At vor oplæser det første år skulle betales med en flaske portvin inden oplæsningen var et paradoks. Fik han for meget indenbords inden oplæsningen lørdag aften, blev oplæsningen derefter. Fik han ingenting eller for lidt, blev resultatet også derefter. Det var derfor altid spændende, om den rette balance blev ramt. Det blev den som regel, og megen morsom satire kom der ud af det«.

Skolen får eksamensretten i 1935

Indtil 1934 skulle eleverne rejse til København for at aflægge mundtlig eksamen. Den skriftlige eksamen fandt sted i Høng, men da pladsen på skolen var sparsom, foregik de skriftlige prøver i hotellets sal.

Den mundtlige foregik på Polyteknisk Lærestanstalt eller på Universitetet. Eleverne opholdt sig ca. 3 uger for egen regning i København. Dertil kommer, at eksaminationen i nogle fag blev foretaget af fremmede lærere. Einar Vestergaard Larsen (1927) bruger følgende ord om disse eksamensforhold: »*Det var strengt, det var ondt, det var brutalt*«.

Einar Munk var forbitret over disse forhold og var meget aktiv for at forbedre vilkårene for landets kursusstudenter. Hvorfor skulle en elev, der i en moden alder besluttede sig til at læse til student på 2 år, forulempes med eksamens afholdelse i København evt. med fremmede lærere, hvortil kommer et større eksamenspensum. Det lykkedes fra 1935 at få mundtlig eksamen til Høng, og eksaminationen blev foretaget af skolens egne lærere i alle fag. Denne forbedring skyldtes ikke mindst den forståelse, daværende undervisningsminister, den radikale Jørgen Jørgensen, havde for sagen. Men tilliden var dog ikke større, end at ministeriet altid sendte 2 censorer til eksamen ved studenterkurserne.

Den gamle skik, Johannes Jørgensen indførte i 1915, at honorere en student, der opnåede udmærkelse til eksamen, med en guld-tyvekrone, var stadig i brug i 1932. Men da Danmark forlængst var gået fra guld, var den på den tid erstattet med papir.

Lærerne i 1930'erne bliver af eleverne fra den tid omtalt i meget positive vendinger. De var dygtige og underholdende. Fru Brudsig underviste i fransk og tysk. Hun havde en meget rask og impulsiv opræden. Der kunne også falde friske bemærkninger. Hvis en elev kludrede for meget i besvarelsen af et spørgsmål, kunne

Skolens lærere maj 1935. Fra venstre A. Kiilerich, Margrete Buch, Einar Munk, Alfrida Brudsig og Kresten Brudsig.

der komme følgende spørgsmål: »*Hvad er det dog, De nedkommer med?*« Bemærk, lærerne sagde De til eleverne og naturligvis også omvendt. Nogle matematikere havde ofte svært ved at lære den tyske grammatik. Det fortælles, at fru Brudsig jævnligt havde en bestemt matematiker til bedste, idet hun, når han med møje og besvær var nået til ende med konstruktionen af en indviklet sætning på tysk, vedblev at se afventende på ham, hvilket uvægerligt fik ham til at tilføje et »*gewesen*« eller »*geworden*«.

Når fru Brudsig gav eleverne sætninger til oversættelse i stiløvelser, forsikrede hun, at de forskellige sætninger var helt uafhængige af hinanden. Men det kunne undertiden virke meget specielt. Som eks. kan nævnes, at hun kunne bruge følgende to sætninger lige efter hinanden: Første sætning: »*Vores kokkepige har fået et barn*«. Anden sætning: »*Fader vasker sine hænder*«.

Landinspektør K. H. Munch Hermansen, student 1936, fortæller om undervisningen: *»Angående undervisningen så havde vi Einar Munk i fagene litteratur, oldtidskundskab og historie, og her gik det i et roligt tempo, Munk røg på sin lange pibe, og han gennemgik stoffet så levende med os, at jeg kunne huske det længe efter. Noget nåede vi ikke rigtig igennem, men så sagde Munk ved aftensmaden søndag aften, at han ville læse lidt for os ved aftenkaffen, og det var så det, vi ikke havde nået i timerne. Jeg husker, at han vel en times tid før, vi skulle op til eksamen i oldtidskundskab, med hver af os matematikere gennemgik et spørgsmål i den græske kunsthistorie – vi havde ikke rigtig nået dette fag. Lidt senere under eksamen spurgte Munk så censoren Hartvig Frisch om, hvad der skulle eksamineres i i kunsthistorie. Hartvig Frisch mente i hvert fald for matematikerne, at det måtte forstanderen hellere selv finde ud af. Vi fik alle den højeste karakter, og Munk var vældig stolt af os.*

Det første år havde vi Brudsig i matematik, fysik og kemi. Efter kort tid kunne han fortælle os, hvem der kunne tage eksamen på 2 år, og at de øvrige for hans skyld gerne måtte forlade skolen.

Dette kom til at stemme, og blandt dem, der forsvandt, var også forfatteren Ib Cavling. Han var meget festlig, men forstyrrede vel undervisningen lidt rigeligt. Jeg kan huske, at han om ingenting faktisk kunne skrive lange stile«.

Elevernes kontakt med byen

Retspræsident Asbjørn Grathe, Højbjerg, der er student fra 1937, beretter især om elevernes forhold til omverdenen: *»Hotellet havde jævnligt besøg af gymnasiaster. Det var nok ikke helt efter Munks hoved, men en stor del af de mandlige elever havde værelse ude i byen, hvilket betød, at vores gøren og laden var behageligt unddraget kontrol. Det skete, at vi gik ind og drak en stilsfærdig øl. Det var nu forholdsvis sjældent. Ved den*

Frikvarter 1935 ved verandaen.

årlige skolefest på hotellet var det en ufravigelig regel, at der blev lukket for udskænkningen, så snart blot én elev havde vist umiskendelige tegn på påvirkethed.

I min tid var det hver gang den samme gymnastast, der gav anledning til dette alvorlige skridt, til lige stor ærgrelse for festens deltagere og hotellets tjenere. På forhånd gav vi ham mange formaninger, og jeg tvivler ikke om, at han havde de bedste forsætter, men han havde – og har endnu – dette glade og vennesele sind, der er karakteristisk for så mange fynboer, og når humøret fik bare en lille ekstra tak opad, var det ham simpelthen umuligt ikke at give sin livsglæde luft!

Adskillige af os deltog i de mangeartede arrangementer, som fandt sted på hotellet: politiske møder, forestillinger af omrejsende teaterselskaber og foreningsballer. Til teaterforestillinger og baller mødte vi undertiden med, undertiden uden kvindelig ledsager. Endnu den dag i dag kan jeg ikke høre melodierne fra »Sommer i Tyrol« og »Czardasfyrstinden« uden at mindes mine første skoleforelskelser! Jeg husker, at jeg havde medlemskort både til Venstres Ungdom, Socialdemo-

Studenter årgang 1935.

kratiet og Idrætsforeningen. Så vidt jeg husker, har jeg kun hørt om ét slagsmål i forbindelse med hotelballerne. Som regel var overbetjent Hjarup til stede for at overvåge ro og orden. Han var en ældre mand, som vel hurtigt var blevet nødt til at kapitulere, hvis et par yngre voldsmænd var gået til angreb, men han havde pondus, og dengang var der respekt for autoriteterne.

Høng var dengang en lille by. Fra dyrlægen i syd til vejassistenten i nord talte den, så vidt jeg husker, 1100

sjæle. Og man vidste alt – eller i hvert fald en hel del – om hinanden. Man vidste, at én af indbyggerne betalte lige så meget i skat som de øvrige 1099 tilsammen, og at to af dem var medlemmer af det nationalsocialistiske parti, at X var lidt for glad for flasken, at Y af og til foretog et uægteskabeligt sidespring o.s.v.

Byen var stærkt præget af skolerne: husmandsskolen, landbrugsskolen, realskolen (med præliminærkursus) og gymnasiet, samt Vilh. Pedersens Maskinfabrik,

der vist havde 70–80 ansatte. Der var nært venskab mellem forstander Munk, forstander Dolleris på real-skolen og forstander Tormod Jørgensen på Husmands-skolen, og det bevirkede, at gymnasiasterne ofte deltog i arrangementer på de andre skoler, ligesom præliminærkursusets kostelever deltog i gymnasiets fester.

Trediverne var jo en politisk urolig tid. Vi læste naturligvis om, hvad der foregik i Tyskland og tog afstand fra det, men der var vistnok ingen af os gymnasiaster, der forestillede sig, at det kunne ende med en verdenskrig. Jeg husker et møde – formentlig i 1935 – på hotellet, hvor to nationalsocialistiske koryfæer redegjorde for partiets program. Det regnede ned over dem med tilråb fra forsamlingen, der for størstedelen bestod af maskinarbejdere, gymnasiaster og præliminarister. Tilråbene var næsten udelukkende af humoristisk art, og ingen tog de to talere alvorligt. Mens jeg endnu gik på præliminærkursus, havde et par gymnasieelever med nazistiske sympatier sammen med et ligesindede ekserceret med spader over skulderen på en mark i omegnen af Høng, men også dette havde man kun overbærende smil tilovers for. I min tid var der vistnok ingen på gymnasiet, der bekendte sig til nationalsocialismen. En svag mistanke blev vakt, da en af mine kammerater, der kendte en pige, som kendte post-assistenten, kunne fortælle, at en eller anden fra gymnasiet havde sendt et brev til Hitler. Men bortset fra, at vi vidste, hvem brevskriveren var, så var det jo et meget svagt indicium«.

I Høng Samfundets årsskrift fra 1979 fortæller rådhusforvalter i København J. J. Lindsteen om politiske møder i Høng i slutningen af trediverne. Lindsteen, der er student fra 1939, giver os et godt indtryk af stemningen på skolen og i Høng i perioden op mod 2. verdenskrig: »Så godt som ingen af os tog hjem på weekend, alle deltog i Erantias arrangementer lørdag aften. Det er derfor ud fra foreningens møderække, at man kan måle vore tvivl, og at dette udsnit af dansk landboudom umid-

delbart efter Münchenforliget først inviterede den siden så helvedes stærke Alvilda Larsen fra DKP og 14 dage senere den på Vestsjælland så verdensberømte Gimlinge-Jørgensen, en af nazipartiets spidser, lader jo anevore anfægtelser. Skjules kan og skal det heller ikke, at DNSAP fik et par indmeldelser blandt skolens elever.

På Høng Hotel var der fra tid til anden optræk til stor ballade, nemlig når salen var lejet ud til nazimøde med talere som Erik Westergaard eller Grevenkop-Castenskjold fra det store gods ved Sorø. Sidstnævnte var gerne ledsaget af et par busser fulde af uniformerede forvaltere, fodermestre, staldkarle o.l. Helt ærligt: under mødet var det mere disses nærværelse, der sikrede et nogenlunde fredeligt forløb, end dette, at den hyggelige betjent Hjarup overværede mødet fra balkonen. Men når busdørene var lukket, og især efter at busserne var kommet i bevægelse, ja, så lød talrige tilråb og indimellem lyden af mødet mellem en skærve og en bilrude«.

Til skole med Høng-Tølløse ekspressen

Høng-Tølløse toget har transporteret mange dagelever fra Ruds Vedby, Dianalund og Stenlille til Høng Gymnasium. En af dem er forstander Paul Honoré, der er student fra 1938. Paul Honorés far var præst på Kolonien Filadelfia: »Jeg valfartede hver dag med Høng-Tølløse ekspressen til en kostskole med helt sit eget livsmønster.

Man fik øvelse i at sætte i galop hjemmefra, når toget fløjtede hende i skovsvinget, og så springe på toget i sidste øjeblik. Det var ubegribeligt, hvor mange lektier man kunne nå at tyre igennem på strækningen Diana-lund-Høng.

Høng-Tølløse toget var i 1937 noget ganske andet end den magelige, men dog kedsommelige skinnebus, der ruller frem og tilbage mellem endestationerne i dag.

Man var vant til meget i gamle dage, men et tog, der i den grad så ud, som om det var sprunget direkte ud af jernbanernes barndom, havde jeg aldrig set mage til. Togføreren krydrede ensomheden ved frem- og tilbagekørsel mellem liniens yderpunkter med en kasse øl. Af og til var vi ved at køre forbi en station – så måtte der bakkes til stor jubel for den håbefulde skoleungdom. Det var også skægt at trække rullen med wc-papir ned

gennem kummen på toilettet i forreste vogn. Når vinden under vognen fik fat i papiret, kunne vi frydefuldt på bagperronen af sidste vogn se hele rullens strimmel flyve afsted.

Vi fra oplandet kunne ikke undgå at mærke et særligt fællesskab mellem kosteleverne på gymnasiet. Det var lidt af en udmærkelse, når de gad snakke med én, og man blev taget med ind i deres kreds.

Spisestuen 1935. På billedet ses Ingeborg Munk og for bordenderne Margrete Buch og Einar Munk.

Men det virkelig store ved mødet med Høng var mødet med gymnasiets forstander Einar Munk. Hans danskundervisning var af særlig karat. Når Einar Munk, eller »den gamle«, som vi kaldte ham, underviste, kunne han småbakkende på sin halvlange pibe fortælle og karakterisere med anekdoter, så litteraturhistorien gled ind af sig selv. Det var stor fortællekunst og glimrende undervisning. Han var mit livs første møde med en grundtvigianer. Jeg havde pralet meget af forstander Munk derhjemme, og det lykkedes da også uden særligt besvær at få far til at arrangere et foredrag med ham på Dianalund Nervesanatorium.

Da Munk var færdig med sit foredrag, foreslog far, at man som aften- og afslutningssang skulle synge Henrik Pontoppidans »Nu trækker bonden sit hors i stald«. Far havde vel især tænkt på versene:

»Du tvivlersjæl, som på vildsom sti
vil flygte for mørkets komme –
hvi går du Guds himmerigs dør forbi
og ængstes, når dagen er omme?

Den Gud, der redte hver lille fugl
en dunseng for lunt den af fjæle,
han glemte vel ikke et nådigt skjul
for hjemløse menneskesjæle«.

Sunget fik vi, og far takkede pænt for foredraget, men så var det også forbi med freden. »Den gamle« var lyvende gal. Far havde ved sit valg af denne aftensang trådt eftertrykkeligt i spinaten – for som Munk sagde: »Det digt skrev Pontoppidan jo netop for at gøre nar af grundtvigianerne«. Digtet skulle give udtryk for den tro og livsholdning, Pontoppidan ville lade brase sammen. Munk var et rimeligt og fremkommeligt menneske, men han gik ikke på kompromis. I danskundervisningen fik Pontoppidan alt, hvad han skulle have som digter. Men ingen af os var i tvivl om, at vores lærer i tro og holdning havde et opgør gående med Pontoppidan,

som han havde svært ved at komme til ende med, fordi denne netop var så stor en kunstner«.

Livet på skolen i trediverne

Den første lørdag aften i hvert nyt skoleår, når de nye elever netop var ankommet, spadserede alle skolens elever og lærere til Tissø. Hensigten var at styrke sammenholdet. At det kunne gå lidt lystigt til, vidner Johannes Andersens (student 1934) beretning om: »Det foregik i samlet flok på udturen, men hjemad var flokken gerne mere spredt. Da stemningen på en sådan tur var mere munter end nedtrykt, skete det, at politimester Hjarup dagen efter fremførte en klage over støjforurempning af Høngborgerne til forstander Munk, der med påtaget alvor, som dog ikke kunne skjule det bagved liggende smil, lod påtalen gå videre til de for muntre elever«.

Agnete Høgsbro, der er student fra 1937 og var ansat som lærer ved skolen fra januar 1975 til januar 1977, har på opfordring sendt følgende beskrivelse af skolen i trediverne:

»En sensommerdag stod jeg foran stationen i Høng og så fra det store kastanietræ til den 2-etages gule og hvide bygning for enden af den korte gade. Det var altså dér, jeg skulle være kostelev i to år. Hvordan mon der var?

At skulle beskrive det for nutidens elever på Høng Gymnasium føles som noget i retning af at skulle være guide på Frilandsmuseet for moderne landmænd, så man bedes tage fantasien til hjælp. Først må I fjerne alle tilbygningerne, så kun hovedbygningen med en enkelt fløj parallel med Møllevej står tilbage. Så må I flytte nogle mure i stueetagen og fjerne alle møblerne og glemme alt om hyggekroge med behagelige lænestole og udsigt til smukke grønne haveanlæg. Nu kan vi konstatere, at facaden ud mod Hovedgaden er uforandret – stort set det eneste genkendelige.

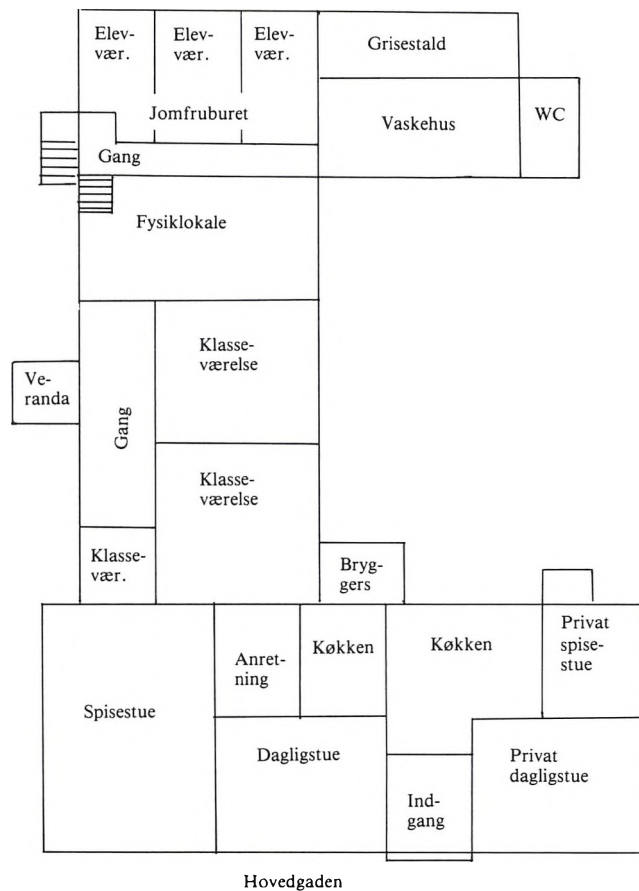
Så forsøger vi at mane det gamle gymnasium frem. Til højre for indgangsdøren lå forstander Munks lejlighed, møbleret i stilen fra omkring århundredskiftet. Til venstre lå elevernes opholdsstue med møbler, der var overtaget fra det tidligere afholdshotel. Det var solide, blåmalede træmøbler med afslidte kanter og mange mærker efter hårdhændet behandling. Mellem vinduerne ud til gaden stod et gammelt hakkebrædt af et klaver, som enkelte spilleglade forsøgte at få til at svinge i tidens jazzrytmer.

Opholdsstuen var ikke større, end at højst ca. 20 kunne presse sig sammen på hjørnebænkene og stolene. Når alle eleverne skulle samles på een gang, skete det derfor i spisestuen med de fire lange borde. Her holdt elevforeningen »Erania« sine lørdagsaftener, og her serveredes kaffe onsdag og søndag aften, og her spiste kosteleverne til daglig. Kostplanen fra dengang ville nok ikke blive godkendt af ernærings eksperterne i dag. Dertil var der for få grøntsager. Det der med vitaminer gik man ikke så højt op i dengang, men det gik jo alligevel.

Fra spisestuen kom man direkte ind i det mindste af de fire klasseværelser, som udgjorde hele undervisningsafdelingen. Der var dengang kun 1. og 2.g nysproglig og 1. og 2.g matematisk. Igennem det lille klasseværelse kom man ud i en forholdsvis stor mellemgang med døre ind til to almindelige klasseværelser på højre side og fysik-, kemi-, matematik- og naturfagsklasseværelset over for det lille. Væggene var beklædt med høje, rødmalede træpaneler, og de nederste ruder i vinduerne var hvidtede, så intet udefra skulle forstyrre koncentrationen. Bordene var ferniserede skråpulte med faste bænke og mange hjerter med pile og initialer.

Fra mellemgangen førte en glasdør ud til en træveranda med trappetrin ned til en sti, der førte om til forstander Munks private have for enden af fløjen med klasseværelserne og nogle enkelte elevværelser.

Lad os vende tilbage til hovedindgangen og følge trappen op til etagerne ovenpå. På 1. sal lå pigernes væ-

Plan over Høng Gymnasium fra 1930'erne. Tegnet efter Karsten Munks beskrivelse.

relser på begge sider af den lange gang. I sydenden lå Munks kontor, og i det sidste værelse på højre hånd boede frk. Buch, som underviste i engelsk, fransk og latin. Jeg ved ikke, om det egentlig var meningen, at hun skulle holde opsyn med os, der boede på gangen. Jeg mindes i hvert fald ikke, at hun nogensinde blandede sig i, hvad vi foretog os. Derimod kunne vi vist ikke si-

ge os fri for at være temmelig interesserede i, hvem af hendes ungarlekkelger, der aflagde hende besøg.

På 2. sal boede drengene og en matematik- og fysiklærer, Arne Kristensen. Besøg på værelserne fra 2. sal til 1. sal og vice versa var ikke tilladt, og det blev da sådan i det store og hele overholdt.

Dagene for de ca. 80 elever og 7 lærere gik i den af skemaet bestemte rytme. Der var meget at bestille. Alle fag var læsefag. Rekreative fag var der ikke tid til på det to-årige kursus. Hver mandag eftermiddag havde matematikerne fysikforsøg, mens de sproglige skiftevis skrev engelsk og tyske stile »på klassen« – uden hjælpemidler. Skriftlig engelsk omfattede dengang også genfortælling. – Efter den travle uge glædede vi os til lørdagen, hvor vi fik fri allerede kl. 1.

Så var der tid til at tænke på hygiejnen, og så vidt jeg husker var det om lørdagen, vi kunne bade nede på mejeriet.

Tonen mellem lærere og elever var venlig, men langt mere formel end i dag. Den sproglige udfoldelse havde sandelig sine grænser, hvilket jeg blev belært om engang, da historielæreren, hr. Øllgaard, i meget kontante vendinger kritiserede mit sprog, fordi jeg var kommet til at sige »skidt med det«.

Hvad oplivende momenter angik, var der de egentlige Erania-aftener, hvor underholdningen altid havde et fast punkt, nemlig oplæsning af en slags ugerevy med hip til alle sider, ikke mindst om amorøse tilløb. Årets største begivenhed var skolekomedien, der blev opført på hotellet. Bagefter var der dans, og påklædningen var naturligvis lange kjoler og jakkesæt. Egentlig mærkeligt, at denne påklædning lod sig gennemføre, for pengene var små, men det var priserne jo så også. En 10 stk. pakke cigaretter kostede 35 øre. Det har uden tvivl været en stor økonomisk belastning for de fleste forældre at have en søn eller datter på skolen. Prisen for kost og logi samt undervisning var 125 kr. pr. måned.

Men det var en stor dag, da Hartvig Frisch den 4. juli 1937 satte huen på vore trætte hoveder, efter at vi hav-

de været oppe i samtlige fag. Høng Studenterkursus kunne det år være stolt af, at landets højeste eksamen var taget derfra. Men alle vi andre, der var mere på det jævne, var nu lige så lykkelige for, at målet var nået.

Trods de, set med nutidens øjne, yderst spartanske forhold, trods de meget begrænsede undervisningsmidler havde vi god grund til at være lærerne på skolen taknemmelige for en omhyggelig og levende undervisning, der førte os til det ønskede resultat.

Turen tilbage i tiden er slut, og jeg håber, den har medvirket til at illustrere den store udvikling, Høng Gymnasium, Studenter- og HF-kursus har gennemgået i sin 75-årige levetid«.

Hvad betalte eleverne så for at gå på kostskole i Høng? Et værelse på skolen kostede 15 kr. pr. måned, hertil kom betaling for lys og varme. Eleverne skulle selv holde sig med vask og medbringe sengetøj. For kosten på skolen blev der betalt 60 kr. månedligt, og endelig blev der betalt 50 kr. pr. måned for ophold på Høng Gymnasium i trediverne.

Desuden modtog skolen statstilskud på 400 kr. – ikke pr. elev – men for hver elev, der bestod studentereksamen.

Einar Munk dør 1938

Paul Honoré fortæller: »Man kunne ikke undgå at få et personligt forhold til Einar Munk. Derfor gik det os alle nær, da han kort før vor studentereksamen døde på

Sæby Sygehus. Vi troede, det med hans dårlige mave var en harmløs affære og lagde ikke rigtig mærke til, at Munk selv, da han stilfærdigt tog afsked med os inden

Skolens lærere og elever vinteren 1938-39. Siddende fra venstre Signe Rasmussen (elev), Ingeborg Munk, forstander Margrete Buch, M. Øllgaard, P. Frimann Jensen og Svend E. Jensen.

indlæggelsen, sagde: »Man kan aldrig vide, hvad der sker, når de først skal til at kigge på en«.

Nej, det måtte vi sande, da vi fulgte hans kiste til Finnerup kirke, hvor biskop Axel Rosendal og Munks gode ven provst Holm talte. Den særlige examenskommission tog sig af den mundtlige examination i de fag, Munk havde os i. Huen og lidt festeri fik vi, men der manglede et væsentlige midtpunkt i festlighederne og afskeden med skolen«.

Einar Munk blev 63 år gammel.

Efter Einar Munks død den 17. juni 1938 blev Margrete Buch udnævnt til skolens forstander, medens Ingeborg Munk blev leder af kostafdelingen og blev boende på skolen i forstanderboligen.

Der er ingen tvivl om, at Einar Munks død blev modtaget med virkelig sorg og med stor bekymring af såvel lærere som elever. Man havde mistet en skoleleder, der havde gjort skolen kendt som et sted, hvor arbejde, tolerance – og når tiden var til det – festlighed, trivedes vel.

Det skulle hurtigt vise sig, at arbejdsdelingen med fru Munk som leder af kostafdelingen og frk. Buch som den pædagogiske leder var helt uholdbar. Det var tydeligt, at det kneb hårdt med sammenholdet, således fik fru Munk absolut ingen støtte, når nogle elever højlydt klagede over maden.

Mangelen på samarbejde i ledelsen bredte sig til lærerstaben og også til eleverne, der blev mere og mere udisciplinerede. Tabet af Munk var stort.

Splittelsen i 1939

I løbet af skoleåret 1938/39 blev det kendt, at Margrete Buch arbejdede på at oprette et gymnasiekursus i Nyborg og altså ville forlade Høng, når skoleåret var slut.

I trediverne var der stor arbejdsløshed blandt cand. mag.'er. Hvis Margrete Buch ville have arbejde uden for Høng, måtte hun selv starte en skole. Flere lærere øn-

skede at følge hende over Store Bælt, og mange elever fik efterhånden samme ønske. Det er klart, at udsigten til disse store forandringer gav megen uro i hverdagen med mange diskussioner, der absolut ikke styrkede et i forvejen meget spinkelt samarbejde.

Margrete Buch rejste sommeren 1939 til Nyborg og etablerede et studenterkursus. Med hende rejste tysk- og historielæreren M. Øllgaard, dansklæreren Sv. E. Jensen og naturfagslæreren P. Frimann Jensen samt 20 elever, der forlod Høng for at fuldføre studentereksamen i Nyborg.

Det var ikke tilfældigt, at det blev Nyborg, Margrete Buch valgte. Hun var nemlig født i Nyborg, datter af borgmester P. Buch. I 1945 blev Nyborg Studenter-

Margrete Buch. Forstander 1938–39.

kursus sammenlagt med Nyborg Realskole, og disse skoler blev til Nyborg Gymnasium, der altså er et barn af Høng Studenterkursus.

Efter at de 20 elever var rejst til Nyborg, var der kun 5-6 elever tilbage i hver af de to 2. klasser. Nogle få nye blev optaget i disse klasser, således at skoleåret begyndte med i alt 18 elever i de to 2. klasser. Der var tilmeldt 26 elever til to 1. klasser, og der var ansat i alt 5 lærere. Men langt væsentligere var det, at skolen havde fået en ny leder, nemlig J. H. Monrad.

A. T. og J. H. Monrad kommer til Høng

I juni 1939 købte Ingeborg Munk skolen af det interessentskab, der ejede Høng Gymnasium. Hermed benyttede fru Munk sig af den forkøbsret til skolen, som Einar Munk havde fået som kompensation for at have afholdt en del af udgifterne ved skolens udvidelse af sin egen løn i 1930. Denne forkøbsret var overgået til fru Munk.

Det var i øvrigt en indviklet og vanskelig sag at få myndighedernes accept af denne handel, idet det var usædvanligt, at en person uden pædagogisk uddannelse kunne overtage en skole med eksamensret. Men når det lykkedes, skyldtes det i væsentlig grad, at daværende undervisningsminister Jørgen Jørgensen havde bekendskab til og forståelse for Høng Gymnasiums vanskelige situation.

Ingeborg Munk købte skolen for 65.000 kr., hvortil kommer 12.700 for løseøre. Bestyrelsen, der solgte skolen, bestod af fabrikant Vilhelm Pedersen, boghandler Sven Thorbek, hotelejer C. Blaastrup, gårdejer Chr. Nielsen og landsretssagfører R. Nielsen.

Nu kunne Ingeborg Munk som ejer af skolen selv ansætte en ny forstander. Det blev den 29-årige adjunkt J. H. Monrad fra Helsingør Gymnasium. September 1939 flyttede J. H. Monrad sammen med sin kone Anne Tereze ind i forstanderboligen, idet fru Munk samtidig

*Fra Holbergs komedie
Julestuen i 1932.*

flyttede til København, hvor hun boede til sin død i 1958.

Eleverne skulle nu vænne sig til den nye forstander. Det foregående års mange diskussioner havde skabt en vis efterladenhed med hensyn til lektier, arbejde, mødetider m.m. Usikkerheden om skolens ledelse fremover havde lagt en dæmper på initiativer fra lærerside, og en del elevers adfærd bar præg af manglende disciplin.

Den nye unge leder skulle da også »prøves af« om, hvor langt man kunne gå med ham. Men nu blev tingene strammet op – blot et blik fra Monrad, og de genstridige elever makkede ret. Der blev lagt en linie, hvilket vel også må siges kom alle til gode. De gamle skikke blev genindført, og nye kom til: fælles morgensang, samværet i Erania med Skærsilden, udflugter og dagligstuemøder, hvor Monrad vinteren igennem gennemgik aktuelle begivenheder i Europa, der førte til 2. Verdenskrig.

Vinteren 1939-40 blev en hård isvinter. Skolen havde en lærer fælles med Nyborg Studenterkursus, nemlig naturfagslærer P. Frimann Jensen, som havde indvilget i at undervise på begge skoler. Det foregik på den måde, at han 3 dage underviste i Høng og de øvrige 3 dage i Nyborg. Da Store Bælt lagde til med is, og færgefarten blev indstillet, havde eleverne allerede set frem til

nogle fritimer, da Frimann Jensen på dette tidspunkt befandt sig i Nyborg.

Men hans elever i Høng vil sikkert aldrig glemme ham, eftersom han ganske enkelt spadserede fra Nyborg til Høng over Store Bælts is og stod i klassen til tiden. På trods af et slukket håb om nogle fritimer blev han oprigtigt hyldet af sine elever for denne præstation.

9. april 1940 på Høng Studenterkursus

Så kom den 9. april! En elev fortæller: »Vi, lærere og elever, samledes om morgenen i dagligstuen, og en stærkt bevæget Monrad holdt en kort orientering – så

fik vi fri resten af dagen – en frihed vi for en gangs skyld ikke vidste, hvad vi skulle gøre ved. Noget, der gjorde stærkt indtryk på mig, var, at vores matematiklærer Mørup Jørgensen, som jeg absolut ikke betragtede som værende særlig sentimental, græd«.

Få dage senere befandt de tyske soldater sig i Høng. Fra april til juni 1940 var et tysk morterbatteri indkvarteret på Høng Hotel, så derfor blev den skriftlige eksamen i 1940 flyttet fra hotellet til Høng Højskole. I samme periode boede 3 tyske soldater og 16 heste på studenterkurset. Underligt må det have været for eleverne at sidde og bøje tyske verber, mens soldaterne syngende trampede rundt i Høngs gader.

Lærere og elever marts 1940. Forreste række fra højre nr. 1 J. Mørup Jørgensen, nr. 2 J. H. Monrad. Anden række nr. 1 fra højre Frede

Jørgensen. Tredie række nr. 1 fra højre H. Vernersen. Fjerde række nr. 1 fra højre T. Galatius-Jensen.

Årets studenter 1940. Et lille hold, da halvdelen året før var rejst til Nyborg.

Forår i gymnasiets have 1940.

Monrad køber skolen i 1942

Efter at fru Munk havde købt skolen i 1939 og ansat J. H. Monrad som forstander, var det meningen, at der hurtigst muligt skulle dannes et aktieselskab til overtagelse af skolen. Men de usikre forhold under krigen gjorde dette umuligt. Det mest praktiske var da, at ordningen med privateje fortsatte på den måde, at J. H. Monrad købte skolen af Ingeborg Munk. Det var så planen, at den dag skolen skulle udvides ved byggeri, ville man henvende sig til en større kreds om at overtage skolen evt. ved dannelse af et aktieselskab, idet ordningen med privateje var uholdbar i forbindelse med et nyt forstanderskifte, der, selv om Monrad var ung, måtte komme på et eller andet tidspunkt.

Man anså det for en umulighed at finde en mand, der foruden de fornødne pædagogiske og administrative kvalifikationer, tillige var i besiddelse af den fornødne kapital til at købe skolen.

Monrad overtog skolen pr. 1. april 1942. »*Alt hvad der findes i, på og ved skolen medfølger i overdragelsen*«. Købssummen var i alt 90.000 kr., heraf udgjorde løse 25.000 kr.

Peter Nielsen var pedel ved skolen fra 1937 til 1957. Hans søn, værkfører Verner Nielsen, fortæller, at hans far passede skolens husdyr. Der lå et hønsehus øst for skolen, og i en sidebygning mod syd ud fra den gamle teaterscene, hvor der senere var indrettet vaskehus og toiletter, holdt skolen en gris, der blev fodret med husholdningsaffald fra skolens køkken. Men, fortæller Verner Nielsen, det var ikke det eneste dyr i svinestalden – der var masser af rotter, der tog livlig del i grisens måltider. Verner Nielsen mener, der blev holdt gris på skolen til midt i 1950'erne.

Pedel Peter Nielsen skaffede sig i øvrigt en ekstra lille indtægt ved at udleje laden som garage til folk fra byen. Rejsende til toget stillede ofte deres cykler i laden,

Frikvarter i 1940. Til højre sidder lærerne T. Galatius-Jensen og H. Vernersen.

der oprindeligt var afholdshotellets hestestald og vognport.

Forhold under 2. Verdenskrig

Krigens tryk mærkedes på mange måder på skolen. Der var brændselsknaphed, og der kunne kun fås dårligt indenlandsk brændsel. Undervisningen begyndte ofte ved vintertide med kun 2 graders varme i klasseværelserne. Der var kødmangel, og der var for lidt hjælp i huset og for få værelser til eleverne.

Monrad skrev om disse vanskelige forhold i skolens årsskrift fra 1945: »*Det er altsammen gået. Vel har vi haft søvnløst lys. Til tider har vi frosset bravt. Slagteren og ikke min kone har bestemt menuen. Køkkenpersonalet har af og til måttet slide i det fra halv fem morgen til eet nat, så vi senere måtte gå til massage alle sammen. Vi har måttet lægge to elever på adskillige værelser. Så længe krigen varede, affandt man sig dog med vanskelighederne. Det kunne jo ikke være anderledes. På selve skolen bor nu udelukkende piger*«.

I perioden 1939–44 var Frede Jørgensen lærer i dansk og latin. Frede Jørgensen har fra denne periode bl.a. skrevet: »Der var en 50–60 elever, fordelt på 4 klasser, ca. dobbelt så mange matematikere som sproglige og mange flere mandlige end kvindelige. De sproglige klasser havde som regel flest piger. Det største kontingent bestod nok af jyske landbosønner, der ville være dyrlæger eller polyteknikere, men der var også en del fra byen og omegnen op ad Kalundborg og Holbæk til, enkelte færing og nogle københavnere, for hvem studenterkurset i Høng gerne var det sidste halmstrå, de klynkede sig til, før den akademiske karriere endelig blev opgivet. Selvfølgelig var de ikke alle lige velbegavede, flittige og dydige, men det store flertal var dog solide, målbevidste og modne personer, så det daglige arbejde gik som helhed gnidningsløst. Vi lærere førte ikke nogen skarp kontrol med, hvad eleverne foretog sig i deres fritid, kun tror jeg nok, at forstanderen besøgte enkelte, ofte fraværende elever, medbringende eget termometer, hvorved påståede febertemperaturer kunne veri-

Skolens bomærke. Tegnet af forstander J. H. Monrad i begyndelsen af fyrreerne.

ficeres eller korrigeres. Omgangstonen var – set ud fra vore dage – særdeles høflig. Lærere og elever sagde »De« og efternavn til hinanden, og eleverne satte et »hr.« eller »frk.« foran. Alkoholmisbrug kunne findes, men der var aldrig tale om hærværk eller optøjer eller demonstrationer. Tidens »swingpjattemode« blev luftet af enkelte københavnere til mere grin end beundring fra de fornuftige jydere side«.

Om den 9. april 1940 skriver Frede Jørgensen: »Meddelelsen om den tyske besættelse kom i og for sig til skolen på en ret pudsig måde. En elev, der boede på skolen, havde været tidlig på færd og var gået ned på stationen, vist nok for at ringe til Korsør, hvor han hørte hjemme. Lidt senere kom han stormende op ad Stationsvej, ind ad døren og op ad trapperne, og oppe i korridoren mellem elevværelserne råbte han af sine lungers fulde kraft: »Tyskerne er gået i land i Korsør! Ud og demonstrer!!«. Ud kom vi i en fart, men demonstration blev der ikke noget af, dertil var vi alt for forvirrede og skeptiske. Men desværre – radioens udsendelser lod os ikke i tvivl. Gang på gang hørte vi de forfærdelige nyheder om overfaldet, kapitulationen og opfordringerne til at bevare ro og orden samt beskeden om omgående at sørge for total mørkelægning. Dette sidste gav os foreløbig nok at gøre. I utrolig fart blev der fremstillet nogle spinkle trærammer, overtrukket med sort papir, der så i de følgende »fem forbandede år« hver aften blev sat op for vinduerne i alle de rum, hvor der skulle brænde lys. En af de første dage ankom der også en mindre, tysk okkupationsstyrke til byen. Den beslaglagde bl.a. den gamle ladebygning på skolens grund, og der anbragte værnemagten nogle heste med tilhørende køretøjer samt en halvgammel hestepasser, som man om aftenen kunne se sidde på en vognstang og skiftevis gnave af en klump rugbrød i den ene hånd og en klump margarine i den anden. Særlig farlig så han ikke ud, og han foretog sig da heller ikke noget krigerisk de få dage, værnemagten blev i byen. Formodentlig har tysker-

ne ikke anset Høng for et strategisk vigtigt sted, for det var meget sjældent, vi i de følgende år så nogen af deres folk i byen».

Allerede den første vinter som lærer ved skolen forfattede Frede Jørgensen Erania-sangen, og en af elever-

ne, en rutineret jazz-pianist, Palle Skov Pedersen, komponerede melodien.

Erania-sangen synges endnu på skolen, når jubilarer mødes i Høng, men elever fra de senere år kender ikke sangen, da den er knyttet til forhold på skolen, som ikke mere eksisterer – nemlig Erantias lørdagsaftener.

Studenter årgang 1943.

ERANIA SANGEN

Så sætter vi punktum for ugens besvær
i Erania
og sliddet og trætheden glemmer vi her
i Erania
når mokkaen dufter fra kande og kop
og boller og basser forsvinder i vor krop
så ser vi vort liv i et lysere skær
i Erania.

Og er der en synder, der hårdt sig forbrød
i Erania
så tænder vi skærsildens lutrende glød
i Erania
nu kæmper tobakken en hårdnakket kamp
med vandede branderes tykke røg og damp
men oven på svien er latteren sød
i Erania

Men spøgen må vige for alvor en stund
i Erania
så tales der ord, som har dybere bund
i Erania
et videre udsyn fra hverdagens grå
en klarere tanke om målet, vi skal nå.
Vort blik bliver åbent, vor ånd bliver sund
i Erania.

Med alvor og skæmt svinder aftenen hen
i Erania
og hver kammerat er en broder og ven
i Erania
og dage bli'r uger, og ugerne år,
og venner for livet i denne kreds vi får
og gid vi så ofte må mødes igen
i Erania.

Høng 1940.

Tekst: Frede Jørgensen.

Mel.: Palle Skov Pedersen.

4. maj 1945 på Høng Studenterkursus

I begyndelsen af 1940'rne ændrer skolen i øvrigt navn. Hidtil var den blevet kaldt Høng Gymnasium, i 20'rne dog oftest Høng Gymnasiekursus. I årsskriftet fra 1945 er navnet Høng Studenterkursus udelukkende anvendt, men der var tale om en jævn overgang. Dette fremgår af billedet af arets studenter fra 1943. Her ses et skilt på facaden mod Hovedgaden med teksten »Høng Studenterkursus, Høng Gymnasium«.

Monrad fortæller i årsskriftet fra 1945, hvorledes Danmarks befrielse blev fejret på Høng Studenterkursus den 4. og 5. maj 1945: »Men så kom 4. maj. Radiens »spiseseddel«, kl. 20.30 sagde ikke noget særligt. Så lukkede vi igen, da det var midt i et lærermøde. Men det varede jo ikke længe, inden vi, varskoet af en elev, fik lukket op igen. Sikken en aften. Efter den allerførste ophidselse måtte man ud. Op og ned ad gaden vandrede den halve by. Gennem de nu ikke mere mørkelagte vinduer kunne man se den anden halvdel og alle de rigtige cigarer og den rigtige kaffe. Ægte dansk. Efterhånden fyldtes læsestuen, også af vildtfremmede mennesker, og vi sang af højskolesangbogen og digtede vers til Montgomerysangen. Alle de mange følelser, der pressede på, skulle have luft.

Næste morgen ville vi ud til kirken og synge morgensang. Hvor blev det en mærkelig formiddag. Mange havde fået samme ide som vi. Da vi kom, lød der allerede sang fra kirken. Vi listede ind til skolebørnene, der sad dér. Så kom højskolens piger med deres fane. Det blev til en spontan takkegudstjeneste. Da også en anden blev sat til at sige noget, faldt det svært. Ikke fordi der ikke var nok, der skulle siges, nok af følelser at give udtryk for. Der var snarere for mange. Det hele var endnu for ufatteligt. Man følte blot en uendelig taknemmelighed og først efterhånden en stigende følelse af, hvordan et stort tryk langsomt lettede. Ord føles fattige, men

man forstod rent umiddelbart, hvorfor de gamle efter en vunden sejr gik hen til kirken og sang *Te Deum*. Det var, som provst Holm sagde: den mærkeligste gudstjeneste, han havde været med til. Uden forudgående aftale, på en hverdag, var kirken blevet fyldt.

Imedens var smedene kommet, også med fane, og krans til Niels Boje Olsens grav. Han faldt 29. august, men ved begravelsen måtte kammeraterne ikke komme med. Nu kom de. Et gribende øjeblik. Og så med faner

og sang gennem byen, en broget sammensat skare, der vist aldrig før eller siden slutter op i en sådan samdrægtighed. Hos Vilh. Pedersen og på højskolen var i mellemtiden frihedskæmperne »sprunget ud«, blandt dem også flere af vore egne. Vi andre nåede hjem til kongens tale, der ikke var det, der gjorde mindst indtryk. »Det var en dejlig dag«, sagde en af eleverne med tårer i øjnene. Og det var det, men vi trængte også til disse festdage«.

Ingeborg og Einar Munks hyggelige dagligstue, hvor eleverne ofte samledes søndag aften.

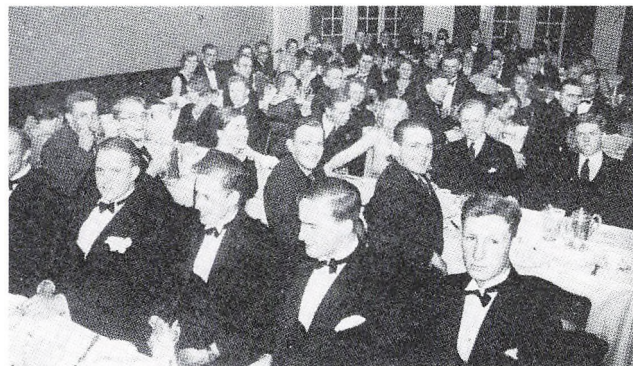
Høng Samfundet

Den 25. august 1945 blev der afholdt stiftende generalforsamling for Høng Samfundet. Initiativet kom fra elevforeningen Erania, og mange ønskede derfor, at foreningen skulle hedde Erania-samfundet. Andre ønskede, at foreningens navn skulle være Høng Samfundet, da der allerede i 1930'erne i København var dannet en forening af dette navn, hvis formål var at samle tidligere Høng-elever. Denne forening var dog efterhånden nærmest opløst. Som kompromis foreslog Monrad, at foreningens navn skulle være Høng Samfundet »Erania«, og derved blev det. Dette navn blev i 1950 ændret til Høng Samfundet.

Af Høng Samfundet Erantias vedtægter fremgår, at foreningens formål er at bevare sammenholdet mellem dets medlemmer, der kan være tidligere elever samt tidligere og nuværende lærere ved skolen. Dette gøres ved at afholde en årlig sammenkomst på skolen og ved at udsende et årsskrift, hvilket er sket hvert år siden 1945. Disse årsskrifter er et særdeles værdifuldt bidrag til skolens historie. Her får man et indblik i skolens daglige liv og alt af betydning for skolen.

Høng Samfundets første formand blev Hans Bagge, student fra 1931. Hans Bagge forblev i formandsstolen til 1968 – altså i 23 år. I 1945 havde Høng Samfundet 180 medlemmer.

Som nævnt fandtes allerede i 1930'erne et Høng Samfund – en forening af tidligere Høng-elever. Det blev stiftet i 1930 og virkede som samlingssted for studerende i København, som var udgået fra Høng. Møderne blev afholdt i København, og Ivar Munk var en årrække foreningens formand. Denne forenings svagheit – sammenlignet med det nuværende Høng Samfund – var, at kun gamle Høng-elever i København var medlemmer, og at man ikke havde et årsskrift til at samle medlemmerne. I slutningen af 30'erne sygnede

Høngsamfundet holder fest i Studenterforeningen i København i 1930'erne.

foreningen hen, og dens virksomhed ophørte. En mindre kreds af foreningens tidligere medlemmer mødtes til sammenkomster under krigen hos Ingeborg Munk, der var flyttet til København året efter forstander Munks død. Da Høng Samfundet Erania blev stiftet i 1945, tilsluttede de gamle Høng Samfundsmedlemmer sig den nye forening, hvorved der blev slået bro mellem gamle og nye elever.

Livet på skolen i fyrrerne

Reiner Bønløkke Andersen, student fra 1946, har sendt følgende bidrag til beskrivelse af livet på skolen i fyrrerne: »I en beskeden forgang mødte jeg første gang Monrad. I gangens højre side førte en dør ind til skolens hyggeligste rum, Monrads kombinerede kontor og stue, hvor Monrad bød mig velkommen til skolen, venligt, men samtidig meget sagligt og forretningsmæssigt. Lidet anede jeg da, hvor tæt og tillidsfuldt et forhold jeg i de kommende to år skulle få til denne højt begavede og usædvanlige skoleleder.

Forstanderen foreviste mig straks og energisk de øvrige lokaliteter, hvilket ikke var nogen uoverkommelig opgave i de tider. I gangens venstre side førte en dør ind til læsestuen, og derfra førte en dør til spisesalen.

Køkkenet fandtes i hovedbygningens bageste del med adgang til spisesalen, og her hilste jeg for første gang på køkkenafdelingens energiske og venlige chef, fru Monrad.

Hvorfor var vi egentlig så begejstrede for vort ophold i Høng? Jeg mindes ikke én eneste gammel »Hønger«, der ikke var det!

Som der vil fremgå af foranstående, skyldes det ikke luksuriøse forhold på skolen og bestemt heller ikke kosten, der naturligvis var præget af krigens rationeringer og mangel på stort set alt.

Der var nok flere grunde: Monrad, lærerne, et enestående kammeratskab, elevforeningen »Erانيا« og i forbindelse hermed, at fjernsynet ikke var opfundet.

Et par små træk fra perioden op til 1943 lader ane, at det da ikke var lutter blodfattige og kedelige elever, der befolkede skolen, og at en lettere stramning fra Monrads side var forståelig.

Een af deltagerne i en animeret fest, oven i købet i en nærliggende præstegård, har over for mig berettet, at da man næste morgen til fods begav sig til gymnasiet,

fik man øje på en helt vidunderlig hest, der fredeligt græssede på en mark. Den tog man med sig, og da der til alt uheld var marked i en nærliggende by, ja, så solgte man hesten og tilbragte derefter to helt pragtfulde dage i Slagelse!

Hverken hestens ejer eller Monrad delte fuldt ud deltagerens begejstring.

Samme elev har over for mig berettet, at da senere redaktør Jørgen Wolff, der var fanatisk venstremand og en oratorisk begavelse, var oppe til studentereksamen i historie, trak han som første spørgsmål »Liberalismen gennem tiderne«. Wolff holdt en flammende tale, der siges for tid og evighed at have gjort censor til overbevist liberalist og venstremand! Men ak, spørgsmål to lød: »Plinius' breve«. Wolff rejste sig, bukkede for censor og forlod lokalet med ordene: »Jeg beklager, men det er et livsprincip hos mig aldrig at læse andres breve«!

I min tid fra 1944–46 solgte vi ikke heste, og vi studerede Plinius' breve med stor opmærksomhed, men det må ikke forlede nogen til at tro, at vi havde det kedeligt.

Vi kom fra alle dele af landet, om det så var fra Færøerne, fra alle samfundslag og erhvervsgrupper og med store aldersforskelle.

De store forskelle var kun en charme mere. De gav sig udslag i voldsomme diskussioner om emner som politik, litteratur, religion og selvfølgelig piger, men uenigheden var som i en stor familie. Når noget gik skævt, kunne man være sikker på rygdækning og sammenhold. Politisk var hele spektret repræsenteret. Blandt mine nærmeste venner var en stokkonservativ, en anden overbevist marxist, men i vort venskabsforhold rådede en slags socialisme. Det var således helt naturligt for een af mine allernærmeste venner op til jul at sælge min radio for at skaffe penge til juleferierejsen – og lige så naturligt for mig at tage en blodig hævn ved at sælge en meget fin skjorte, han havde fået til sin fødselsdag.

Monrads kombinerede kontor og stue, »skolens hyggeligste rum«.

Et kapitel for sig var elevforeningen »Erانيا«.

Endnu 40 år efter kan jeg ikke sige »Erانيا« uden straks at se Esman Eriksen for mit indre blik, stående på Erانias talerstol, ivrigt gestikulerende, med hårløken ned over panden, hvor den uvægerligt havnede, når iveren greb ham – og det gjorde den ofte. Hans betydning for Erانيا var enorm.

I vinterhalvåret var der møde i Erانيا hver lørdag aften. Man mødtes i spisesalen, og der var altid stuvende fuldt hus.

Eleverne sørgede selv for underholdningen. Fjernsynet lå endnu langt ude i fremtiden. En aften kunne det være Samson, der udøvede sin strålende tryllekunst. En aften kunne være revyagtig med sketches, oplæsning, sang og musik.

En aften kunne være helliget diskussion. I min tid som formand lykkedes det mig at bevæge så celebre personligheder som den stedlige provst og min gode ven Knud Jensen til at være indledere. Emnet var »Goethe contra kristendommen«. Bølgerne gik højt. Den arme provst! Han var på nippet til at skifte religion den aften. Populære var også konkurrencer mellem matematikere og sproglige. Ved sådanne lejligheder startede vi sproglige med vores beskedne slagsang: »Vi er lysene i skolen, det er os, det hviler på ...«.

En Erانيا-aften sluttede altid med Erانيا-sangen. Formålet med Erانيا var dog ikke blot af selskabelig art, men var tillige, som Esman Eriksen ofte med liden-skab udtrykte det, at virke som en slags forskole i samfundslivet i alle dets faser. Mangen en advokat har startet sin retoriske karriere på Erانias talerstol.

Erانias bestyrelse fungerede, tillige med formanden som overordenspræfekt, som mellemlid mellem skolens ledelse og eleverne i relation til ordenshåndhævelsen. Denne selvjustits fungerede udmærket.

I min formandstid fungerede Hans Ove Jensen, senere advokat i Ebeltoft, som ordensmester. Når han ryddede en klasse i frikvarteret eller fangede en mandlig

elev på pigegangen, kunne hans stemme høres i Berlins forstæder. Selv Esman Eriksen var ganske imponeret!

Jo, kære nutidslæser, jeg havde virkelig som formand det overordnede ansvar for, at mine mandlige kammerater ikke besøgte pigerne, der boede på skolen. Var det hendes dejlige øjne, var det værelsets strategiske beliggenhed i relation til bevogtningsopgaven – svaret vil forblive hyllet i historiens tåge, men i en periode levede jeg i en beundringsværdig grad op til mit ansvar! Jeg kan endnu høre Erling Grinders stemme: »Gamle ven«! Jo, magten korrumpere allerede dengang.

I september 1945 udkom »Rostra« for første gang. Vi var i Erانias bestyrelse enige om start af et elevblad. Men hvad skulle det hedde? Jeg havde som dreng læst Sofus Bauditz' novelle »Hjortholm« og foreslog med inspiration derfra, at bladet skulle hedde »Faublus«. Vores latinlærer, frk. Pihl, et utroligt sødt og hjertevarmt menneske, var rystet. »Faublus« er totalt intetsigende, hævdede hun. Giv mig et døgn. – Allerede næste morgen lød det fra hendes plads i spisesalen: »Rostra« – det skal hedde »Rostra«, Roms talerstol, og derved blev det.

Vores lærer i dansk og tysk hed Poul Nørreslet. Da han første gang trådte ind i klassen, blev pigernes øjne bløde som smør, og de havde vibrationer helt ned i tæerne. Han VAR også en meget flot mand.

Selv var jeg i starten lidt skeptisk – som altid, når jeg møder en mand, der er langt kønnere end mig selv! Men jeg opdagede meget hurtigt to ting: dels at han ikke selv gik det fjerneste op i sine ydre fortrin, dels at han var en fremragende lærer. Jeg glemmer aldrig hans gennemgang af Goethes »Faust«.

Hans kærlighed til den danske og tyske litteratur smittede os. Aldrig terperi. Altid dialog, altid inspirerende. Han var i sin undervisningsform mange år forud for sin tid. Bedre lærer har jeg aldrig haft.

Dybest set skal en meget stor del af svaret på, hvorfor Høng-tiden blev det, den blev for os alle, nok søges

i *Monrads enestående forståelse for begrebet frihed under ansvar*«.

Monrad indfører præfekt-systemet

Som det fremgår af Reinar Bønløkke Andersens beskrivelse af skolelivet i fyrrerne, havde Monrad indført et ordenspræfektssystem. Præfekter kendes især fra engelske kostskoler. Det er elever i de højere klasser, der udstyres med en vis myndighed over de yngre elever. Præfekten på Høng Studenterkursus blev kaldt ordensmester og var med i Erantias bestyrelse.

Erانيا vedtog selv, hvilke ordensregler der skulle være gældende, og virkede aktivt ved håndhævelsen af disse.

Ved et bestyrelsesmøde den 2. september 1947 vedtog Erانيا en række ordensregler efter forslag fra den daværende ordensmester, Boisen Møller. Disse ordensregler blev da som følger:

1. I skoletiden er det kun tilladt at ryge i læsestuen, og her kun i middagsfrikvarteret; heller ikke efter skoletid er det tilladt at ryge i klasseværelserne og skolegangen.
2. Til tændstikker og aske *skal* askebægrene anvendes.
3. Til papir og andet affald *skal* papirkurvene benyttes.
4. Det er forbudt at kaste med tavleklude og kridt samt med andet af skolens inventar.
5. Beskadigelse af inventar skal meldes til ordensmesteren og erstattes. Ordensmesteren vil sørge for istandsættelsen.
6. Ophold i klasselokalerne og skolegangen er forbudt i frikvartererne.
7. Det er forbudt at springe ud af vinduerne fra stueetagen, ligeledes er det forbudt at slås, at gå på

borde, bænke og stole, eller på anden måde lave uorden i lokalerne.

8. Blade og aviser må ikke fjernes fra læsestuen.
9. For overtrædelse af ovennævnte regler kan ordensmesteren idømme bøder på indtil 2 kr.
10. Bøderne bliver opkrævet den 1. i hver måned. Hvis bøderne ikke er betalt 2 måneder efter idømmelsen, ekskluderes vedkommende af Erانيا og kan først deltage i Erantias sammenkomster efter at have betalt bøden.
11. Den øvrige bestyrelse har også ret til at idømme bøder.
12. Skoletiden regnes at begynde umiddelbart efter morgensangen.

Ideelt må det have været for en skoles ledelse at have et elevråd, der selv sørgede for ro og orden på skolen. En del elever var da også utilfredse med dette præfektssystem, og utilfredsheden kom op til overfladen allerede samme år, 1947, ved generalforsamlingen i Erانيا den 18. december. I Erantias protokol kan man læse følgende: »*Under punktet eventuelt kom det til en hed diskussion om berettigelsen af, at Erانيا opretholder ordens-*

Anne Therese og Jørgen Herman Monrad sammen med børnene fra venstre Niels Erik, Karen Lisbeth, Hans Henrik og Bodil i julen 1949.

væsenet. Hr. Esman Eriksen kom indledningsvis i nogle af sine noksom bekendte »korte bemærkninger« ind på de historiske forhold, der knytter sig til forbindelsen mellem Erania og ordensvæsenet. Han slog her fast, at meningen med ordensvæsenet som sådan var, at eleverne herigennem skulle vise, at de var voksne nok til selv at ordne de »paragraffer«. De behøvede ikke at have forstander og lærerne »hængende over sig« hele tiden.

Den afgående ordensmester Borchersen fik dernæst ordet for at forsvare den ringe aktivitet, han havde vist, medens han beklædte det høje embede. Esman Eriksen havde i sit indlæg specielt rettet en hård kritik mod Borchersens opfattelse af ordensvæsenet. Borchersen sagde, at ordensvæsenet efter hans mening ganske var forfejlet som »institution under Erania«. Det burde derfor snarligt ophæves. En lignende tankegang gav Sandberg udtryk for. I et gensvar gav Hr. Eriksen de to ovennævnte ret på en del punkter, men kunne i det principielle ikke slutte sig til deres opfattelse.

Spørgsmålet om flertal for ordensvæsenet eller ikke ordensvæsen kunne imidlertid ikke endelig afgøres denne aften. Hvis der skal ændres noget på den hidtidige ordning, skal forslag herom jo indgives senest et døgn før ordinær generalforsamlings afholdelse. Da et sådant ikke var indkommet, blev sagen foreløbig stillet i bero til næste år.

Ved næste års generalforsamling blev ordensvæsenet ikke debatteret, og da det aldrig siden er blevet omtalt i Erantias protokoller, må man vel gå ud fra, at det stille og roligt er ophørt.

Valg på Høng Studenterkursus efter krigen

Reiner Bønløkke Andersen skriver, at hele det politiske spektrum var repræsenteret på skolen. Det var sikkert også tilfældet, men så langt fra med samme repræsentation. I forbindelse med folketingsvalgene efter krigen

Skolen set fra øst i 1949. I gavlen de 3 elevværelser, der blev kaldt Jomfruburet.

blev der på skolen afholdt interne valg. Ved et valg på Høng Studenterkursus den 27/10 1945 var afstemningsresultatet: venstre 47 %, konservative 33 %, kommunist 6 %, retsforbundet 6 %, dansk samling 5 %, socialdemokratiet 3 %.

Ved et valg på skolen den 28/10 1947 blev resultatet: venstre 49 %, konservative 21 %, retsforbundet 10 %, dansk samling 7 %, socialdemokratiet 6 %, kommunist 5 %, de radikale 2 %.

Ved valget den 5 /9 1950 blev resultatet: venstre 36 %, konservative 22 %, de radikale 15 %, retsforbundet 6 %, socialdemokratiet 4 %, kommunister 2 %.

Afstemningsresultaterne viser tydeligt, at eleverne så langt fra udgjorde en repræsentativ del af Danmarks befolkning med hensyn til politiske tilhørsforhold. Alle valgene viser, at flertallet af eleverne på skolen var af borgerlig observans med Venstre og Konservative som de helt dominerende partier. Det er bemærkelsesværdigt, at der var så få socialdemokrater. Den væsentligste årsag til den atypiske stemmeafgivning på skolen sammenlignet med hele landets politiske sammensætning, er sikkert, at hovedparten af eleverne kom fra landdistrikter.

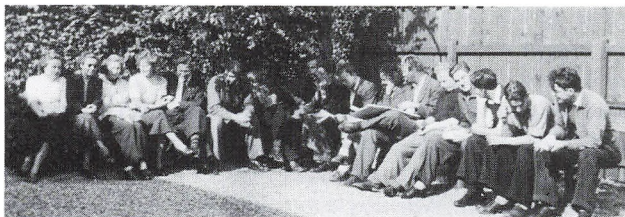
Mange elever og stort frafald efter krigen

Kommunaldirektør Aage Jensen, Viborg, der er student fra 1947, fortæller om forholdene på skolen lige efter krigen: »I sommeren 1945 umiddelbart efter krigens afslutning var tilmeldingen til studenterkurset langt større end normalt. Der blev således optaget 56 elever på den matematiske linie. Baggrunden for det store hold var, at mange havde udsat deres planer om at tage studentereksamen til efter krigen.

Dette var således tilfældet med mig selv. Jeg var dengang 23 år. De mange tilmeldinger til matematiklinien betød, at der måtte oprettes to 1. klasser på denne linie. Dette medførte mangel på klasselokaler, så spisesal og opholdsstue måtte tages i brug til undervisning. Den meget store elevtilgang medførte også mangel på bo-muligheder. Jeg mener at huske, at der på skolen kunne bo omkring 20 elever – alle piger. De øvrige måtte bo på værelser i byen. Kvaliteten af disse var vidt forskellige. Jeg fik selv et lille uisolaret loftsværelse med kakkelovn og med servante på det åbne loft ved siden af værelset. Om vinteren var vandet i vaskefadet dybfrossent. I dag kan man nok slet ikke forestille sig sådanne vilkår.

De mange elever, hvis baggrund var meget forskellige – måske kombineret med de elendige boforhold – bevirkede et uhyggeligt stort frafald. Af de 56 optagne i 1. klasse på matematiklinien i 1945, blev kun optaget 14 i 2. klasse, og af disse blev kun 13 studenter året efter. Altså et frafald på 75 %.

Høng Studenterkursus var vel nærmest grundtvigiansk af oprindelse, hvilket vist alene gav sig udtryk ved, at efter morgenmaden samledes vi alle til morgensang. Vi sang to morgensange eller salmer, der afsluttedes med, at forstander J. H. Monrad bad »Fadervor«. Der var en forholdsvis stor flok jyder i klassen, der i mangel af hjem i nærheden, om ikke hver aften, så dog onsdag og lørdag aften mødtes i opholdsstuen på skolen. Om

Frikvarter i 1949.

onsdagen fordi skolen den aften serverede aftenkaffe kl. 21. Vi var et hold, der hver onsdag spillede bridge efter aftenkaffen til kl. 23, så slukkedes lyset i opholdsstuen. Lørdag aften var der ligeledes aftenkaffe, og Erania-foreningen havde næsten hver lørdag et eller andet arrangement af underholdende eller kulturel karakter, ca. en gang om måneden efterfulgt af dans i spisesalen.

En specialitet ved Erania-aftenerne var »Skærsilden«. En versificeret hudflertning af elever og lærere, der på en eller anden måde havde gjort sig fortjent hertil. Skærsilden blev oplæst på en lørdag aften ca. hver anden måned. En ting, som man i dag nok vil trække på smilebåndet af, var, at forstanderen forbeholdt sig retten til at censurere såvel elevbladet »Rostra« som »Skærsilden«, inden de gik i trykken. Jeg husker dog ikke, at noget blev strøget, men alene muligheden herfor satte naturligvis visse grænser.

Som Aage Jensen skriver, var der stort frafald fra holdet, der begyndte i 1945. Dette var også tilfældet for eleverne, der begyndte på studenterkurset i 1944. Det ærgrede Monrad, der var meget utilfreds med elevernes arbejdsindsats. I årsskriftet fra 1946 giver Monrad følgende karakteristik og analyse af dette forhold: »Hvorfor gik det sådan? At andre skoler oplevede noget lignende, ja, hele samfundet på en måde, er en ringe trøst. Svaret må være, at her mødte vi festårets tømmermænd. Der var mange, der aldrig rigtig kom i gang efter befrielsesdagens afslappelse. De var meget rare,

disse elever, men forbavsende ligeglade efter opskriften, »går'en, så går'en; og går'en ikke, så går'en nok alligevel«. Et utroligt antal forsømmelser er det første trin. Et dertil svarende antal huller det andet. En kort opblussende energi redder indstillingsprøven, sådan lige til. Derefter dødvande igen. Og så eksamen med et dårligt resultat. Når nogle i en klasse læser på den måde, kan de præge en hel klasse med deres dårlige arbejdsmoral. Det kan blive en ligefrem skam at bestille noget, og der er ikke mange, der kan læse sig op i en kort repetitionsferie«.

Skolen havde en helt klar interesse i, at så mange elever som muligt bestod eksamen, da statstilskuddet som i 30'erne blev givet pr. bestået elev. Tilskuddet var nu 427 kr. for hver student.

Elevbetalingen for ophold på skolen var i 1946 pr. måned: undervisningsafgiften 55 kr., kosten 110 kr., værelse 30 kr. hertil kommer 15 kr. for lys og varme. De samlede månedlige udgifter for ophold på Høng Studenterkursus i 1946 var altså 210 kr.

Men eleverne fik nu ikke så meget for deres brændselspenge, da vinteren 1946/47 prægedes af kulden, der tærede slemt på skolens brændselsbeholdninger. Ud fra betragtningen, at det er bedre at halvfryse et par måneder end at have det varmt en måned og hundefryse i en, så sattes temperaturen ned til 10 grader, og der blev fyret med halm. Det fortælles, at ude på værelserne i byen kunne det være endnu værre. Enkelte steder var der slet ikke varme på værelserne.

Erania-arrangementer

Det fremgår af Erantias protokoller, at Erania levede videre på bedste vis efter krigen. Erantias lørdagsaftener var det festlige punktum for ugens arbejde.

Blandt mange arrangementer kan nævnes, at Erania i 1946 havde besøg af skuespilleren Preben Neergaard. Den daværende Erania-formand Johs. Lund Pedersen beretter: »Oplæsningen, der omfattede stykker af Hol-

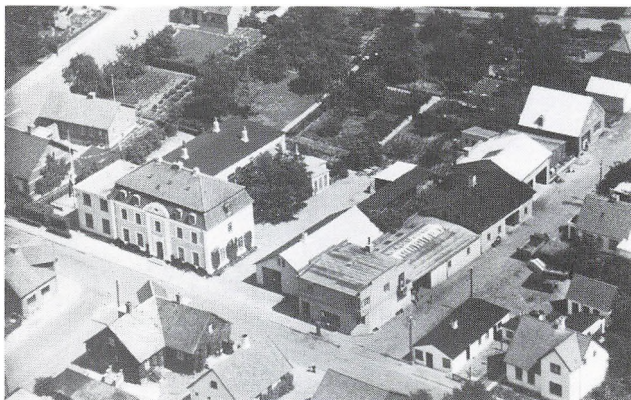
berg, Mark Twain, Wessel, Soya m.fl., foregik på en så strålende måde, at samtlige tilstedeværende lå for Preben Neergaards fødder og jublede, som der vist aldrig er jublet før i Erania. Stemningen, der under hele oplæsningen havde været højdepunktet nær, steg om muligt endnu et par grader, da det blev bekendtgjort, at der skulle være læsestuebal til kl. 11.30. Preben Neergaard viste under ballet glimrende evner både som pianist og visesanger, og da han ved lukketid sluttede af med »Katinka, Katinka«, var der enighed om, at en så interessant aften skal man lede længe efter. – Men, den eneste hage ved sagen var, at Preben Neergaard med sit honorar tømte Erantias kasse«.

I 1951 havde Erania arrangeret et møde med dr. Strandbygaard, der var læge i Høng. Emnet var: ungdommens seksuelle problemer. Inden foredraget havde en del elever indsendt spørgsmål til Strandbygaard. Referatet fra mødet i Erantias protokol slutter med disse ord: »Foredraget må betegnes som sæsonens hidtil bedste. Dr. Strandbygaard holdt på en saglig og frisk måde et levende foredrag. Spørgsmålene kunne på få nær besvares. Aftenen må betegnes som virkelig god og udbytterig. Forstanderen afsluttede, og man sang »gå da frit enhver til sit, og stole på Guds nåde««. Var det mon en opfordring fra forstanderen efter det inspirerende foredrag.

Hovedbygningens nuværende facade efter tilbygningen i 1949. Billedet er fra januar 1964.

Høng Studenterkursus 1947. Bemærk den korte hovedbygning, der i 1949 blev forlænget med en tilbygning.

Ved et møde i 1951 havde eleverne ladet sig inspirere af radioens ønskekoncert. Erantias protokol beretter: *»Eleverne på Høng Gymnasium har forespurgt, om der ikke var mulighed for, at de kunne få deres egen ønskekoncert. Foreløbig er der indløbet nogle få ønsker, men komiteen venter, at der måske indløber flere inden næste ønskekoncert. Vi begynder med Esman Eriksens børn, der ønsker at sende deres far mange hilsener som tak for alt med »Det er så synd for farmand«.*

Monrad indfører værtsaftener i 1947

Monrad gjorde meget for, at eleverne kunne trives vel på skolen. Ikke mindst i fritiden. Eleverne deltog i møder på Højskolen, der blev arrangeret ture til København med besøg i Det kongelige Teater, der var ekskursioner, skolekomedier m.m. Hertil kommer Erantias Tissøture og lørdagsarrangementer. I 1947 føjedes hertil som noget nyt en årlig værtsaften, der bestod i at samle eleverne, der boede ude i byen, sammen med de-

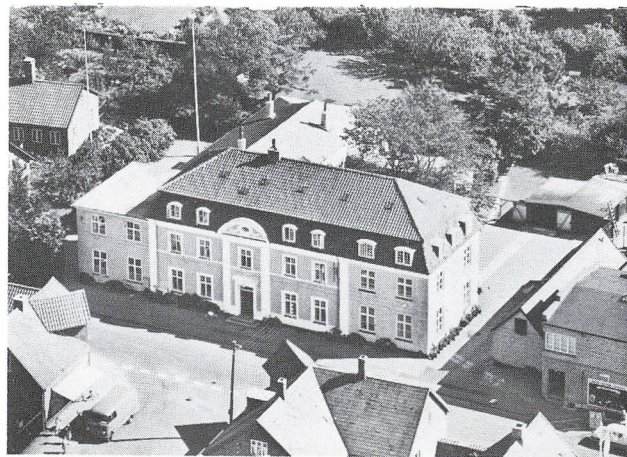
res værter til en hyggelig aften på skolen med kaffe og underholdning.

Monrads mål var at gøre skolen til et rart og hyggeligt sted – skolen måtte aldrig blive en studenterfabrik, der kun havde til formål at give eleverne kundskaber. Værtsaftenerne blev en tradition, der holdt i ca. 25 år.

I 1955 udtalte Monrad: *»Vi prøver fra skolens side at give det liv, der leves til daglig, så lidt præg af terperi som muligt. Vel skal vi skynde os – kursus betyder som bekendt løb – men vi har aldrig mere travlt, end at der er tid til andet end det daglige«.*

Hovedbygningen får en tilbygning i 1949

I 1948 blev den gamle rejselade fra afholdshotellets tid delvis nedrevet og genopbygget, men kun i halv bredde for at give plads til en forlængelse af hovedbygningen mod syd – en forøgelse, der svarer til udbygningen mod nord fra 1930. Den nye tilbygnings sydmur kom til at ligge, hvor ladens nordmur lå. Ved at halvere laden på langs fik man plads til indkørsel til køkkenskolegården.

Høng Studenterkursus omkring 1955.

De 2 nederste etager i den nye tilbygning blev inddraget til forstanderens lejlighed, medens der i tagetagen blev indrettet 2 lejligheder, der blev beboet af økonomien og en ugift lærer.

Byggeriet blev påbegyndt i september 1948 og var klar til indflytning juni 1949. Hovedbygningen var hermed blevet til den anselige bygning, som den ser ud i dag. Men det pinte Monrad, at den nordlige tilbygning var opført med fladt tag. Monrad ønskede at »give den kullede bygning hat på«. Byggetilladelsen var i hus i 1948, og planen var, at denne tagetage skulle bygges samtidig med den sydlige tilbygning. Men omkostningerne her blev så store, at økonomien ikke tillod at bygge tagetagen i nordenden – og det er aldrig siden gjort, selv om det ville pynte på hovedbygningen og give flere værelser til kosteleverne.

Nyvejs-kollegiet

I slutningen af 1940'erne holdt elevtallet sig konstant omkring de 90, og næsten alle var kostelever. For at skaffe værelser til så mange som muligt blev en villa på Nyvej 1 købt i 1948. Esman Eriksen rykkede ind i forhuset og havde opsynet. Bagbygningen, der rummede

Nyvejs-kollegiet. Fra 1949 til 1961 boede der mandlige elever her. Men fra 1961, til det blev solgt i 1983, var det pigekollegium.

Peter Nielsen. Pedel 1937-1957.

nogle store garager nedenunder og et par værelser ovenpå, blev i det hele indrettet til værelser – 14 elevværelser i alt – og stod færdig efter sommerferien 1949. De første år boede der mandlige elever her, men i 1961 blev det til pigekollegium. Fra begyndelsen fik det nyindrettede kollegium navnet Esmans kollegium, men efter at Esman Eriksen havde bygget eget hus på Lindevej i 1953 og fraflyttede kollegiet, blev dette navn glemt, og det blev i stedet kaldt Nyvejs-kollegiet eller pigekollegiet.

Jomfruburet bliver ombygget til klasseværelse i 1950

I den østlige ende af den gamle teatersal blev i 1925 på scenen indrettet 3 værelser. Disse blev beboet af kvindelige elever og de seneste år af køkkenpersonale. Disse værelser, der gik under benævnelsen Jomfruburet, fik i sommeren 1950 skillerummene fjernet. Her blev der nu indrettet et klasseværelse, der i 1951 blev taget i brug til naturhistorie. Herved blev læsestuen frigjort som klasseværelse.

Ekstra elevværelser blev fremskaffet i 1952, da præliminærkursen ved realskolen dette år blev nedlagt. På de ledige elevværelser rykkede nu mandlige elever fra studenterkurset ind. Det var i øvrigt også her, de første elever fra studenterkurset boede indtil 1920, da afholdshotellet blev købt og indrettet til kostafdeling.

Dette betød, at alle nye elever kunne indkvarteres på skolens egne værelser – enten på præliminærkursets gamle kostafdeling, nu kaldet drengekollegiet (opført af Johannes Jørgensen i 1913), på Nyvejskollegiet eller i hovedbygningen på studenterkurset.

Men elever i afgangsklasserne blev henvist til værelser ude i byen.

Fik »slet« i Henrik Ibsen

I 1950 fik eksamen for en elev et ret usædvanligt forløb. Det sidste eksamensfag var dansk, og eleven var tilsyneladende ligeglad med forløbet af eksaminationen og dermed også karakteren. Han tillod sig endog at gøre groft grin med eksamen. Kammeraterne var inde for at overvære løjerne. Eksamensspørgsmålet var Henrik Ibsen, der bl.a. blev udnævnt til svensk kriminalforfatter. I det hele taget gav eksaminanden de mest vanvittige svar på de stillede spørgsmål.

Fasnetlavnsfesten 1952.

På vej ud fra eksaminationen bemærkede han til kammeraterne med så høj røst, at også censorerne kunne høre det: »Sikke' held for mig, at jeg ikke kom op i Oehlenschläger«.

Eleven kunne godt bestå eksamen, selv om han skulle få den normalt laveste karakter »mådelig« med talværdien 0. Men han forregnede sig – præstationen var så ringe og provokerende, at de to censorer tildelte ham karakteren »slet« med talværdien ÷16. Med denne bundkarakter dumpede vor uheldige helt, der således fik sit ophold i Høng forlænget med et år.

Uafrystelige Monradiana

Under denne overskrift fortæller Peter Kietz om sin elevtid i Høng. Kietz er student fra 1951 og har været ansat som lærer ved skolen siden 1970: »Som studenterkursusforstander mestrede J. H. Monrad et – tilsyneladende uafgrænset – antal af de mest forskelligartede rektorale hverv. Foruden de i dag på Høng Gymnasium, Studenter- og HF-kursus så veldefinerede hverv – hverv som nu bestrides af og er fordelt mellem 12 personer, såsom pædagogisk ledelse, administration, økonomisk forvaltning, kostinspektion, boginspektorat, studievejledning, skolesekretariat m.v. – var opretholdelsen og udbedring af elevernes legemlige og åndelige sundhedsmæssige stand samt lærernes adfærdsmæssige og moralske forbilledlighed nogle af de vistnok mere krævende hverv, som ligeledes med stor ildhu varetoges af hin markante og magtfulde skolelederpersonlighed.

I sin aldrig svigtende omsorgsfuldhed for de ham betroede disciples tarv sikrede han med megen fasthed disse mod en- og ikke mindst tosomhed. I morgensydomstilfælde, eksempelvis, skulle ingen nok så afsides indkvarteret kostelev føle sig ladt i stikken af sin rektor. Henlå en af os bundet til sygelejet i en ikke sjældent akut svækkelsestilstand, blev den derved påtvungne ensomhed kun af særdeles kort varighed, thi umiddelbart efter skoletids begyndelse stod i egen høje, sort-

Peter Kietz på Hovedgaden i Høng i 1950.

klædte person lederen ved vor side med det dragne termometer – skolens eneste – i behandsket højrehånd; dette tiltraktes dog straks den syge med en hjertelig, men myndig opfordring til i rektoral nærværelse at benytte det i overensstemmelse med dets og Monrads formål. Efter at have foretaget en usædvanlig hurtig aflæsning af det skæbnesvangre resultat kunne J. H. Monrad med karakteristisk autoritet som oftest erklære den nervøse sengeliggende for tilstrækkelig helbredt til at møde til den næste time.

Som ovenfor nævnt lå også opretholdelsen af lærernes moralske og forbilledlige ophøjethed forstanderen meget på sinde. I sin beundringsværdige fremsynethed havde J. H. Monrad et næsten overmenneskeligt skarpt blik for nok så svage symptomer på begyndende etisk forfald. Blandt mange andre opløftende eksempler på den oplevelsespædagogiske ekspertise, hvormed han definitivt fik bremsset ildevarslende tendenser, bør omtales, hvormed han fik standset en påklædningsmæssig ansats til frivolitet. Som altid uvarset og uventet indfandt han sig en dag i en time og påpegede utvetydigt det utilbørlige i, at læreren på skødesløs gallisk manér

lod sin jakke hænge løst over skuldrene. Virkningen af denne yderst berettigede og rimelige påtale var betagende. I ydmyg skamfuldhed over sin egen formastelighed iførte vor fransklærer sig ufortøvet jakken på reglementeret vis. Efter at have overværeret det givetvis enestående eksempel på læreransvarsbevidsthedsfremmende didaktik stod det os belæringsmotiverede elever styrkende klart, at J. H. Monrad ved sin resolute indgriben i realiteten havde reddet denne lærer fra at tage et næste skridt på fortabelsens vej. Denne glimrende oplevelse står endnu tredive år efter så tydeligt for mig, at jeg, hver gang jeg konfronteres med en utilbørlig klædt kollega, må gyse«.

Studenterkursisterne i 1950'erne

Kontorchef Hans Christensen, Hillerød, der er Høngstudent fra 1952, har især skrevet om eleverne på skolen. Hans Christensen fortæller bl.a.: »Høng Studenterkursus var dengang en lille skole i forhold til den nuværende, som har 3-årigt gymnasium og HF. Vi begyndte i august 1950 med en nysproglig og to matematiske klasser, i alt ca. 60 nye elever. Undervisningen var den »gammeldags« indlæringsmetode, som var nyttig og nødvendig på en skole, hvor der på kun 2 år skulle læses op til en afsluttende eksamen. Grupperarbejde og lignende nye metoder var ukendte og måske heller ikke anvendelige. Vi var De's med lærerne, som vi tiltalte med efternavn, men i øvrigt var omgangstonen ret fri. Mest afstand var der til Monrad, som var en myndig skoleleder. Der var ikke lørdagsfrihed, og fritidssamfundet forestillede ingen sig i 1950, men timerne om lørdagen var dog afkortede, så vi kunne slutte skolegangen på lørdage kl. 12. Lørdag aften var der sammenkomst i elevforeningen Erania, og der var ekstramøder på valgdage. I efteråret 1950 gled den socialdemokratiske regering Hans Hedtoft i smørret, som det blev sagt, da regeringen kom i mindretal på sit forslag om fortsat smørrationering.

Der blev udskrevet valg, og vi holdt også »vælgermøde« på skolen. De fleste af os kom fra landbohjem, så det kan ikke undre, at Venstre vandt stort ved afstemningen blandt eleverne. Det rigtige valg tabte Venstre til gengæld, men ikke desto mindre dannede venstremanden Erik Eriksen sin VK-regering, som i 1953 fik vedtaget en ny grundlov.

Hvis vi skal dømme efter den politiske udvikling i Danmark, har de fleste af datidens unge venstrevælgere skiftet parti, efter at de har forladt Høng og fået erhverv, og i nutidens skoler er det de konservative og SF, som har de unges bevågenhed.

Den nye regering skyndte sig at ophæve smørrationeringen, men endnu var enkelte af krigtidens rationeringer i kraft, f.eks. kafferationeringen. Cigaretsalget var også begrænset. Dengang var de fleste gymnasieelever »rygere«, og deres tobaksforbrug begrænsedes kun af rationeringen og den enkeltes pengemangel. Der måtte naturligvis ikke ryges i klasselokalerne, men opholdsstuen nærmest entreen var næsten uigennemtrængelig af tobaksrøg, særligt i det store middagsfrikvarter. Dengang blev en ikke-ryger anset for at være lidt til en side (»Hvornår bliver du voksen«), men vore dages miljøbevidste unge har heldigvis en anden indstilling.

Hvordan var gymnasieungdommen i 1950'erne? Som unge vel altid har været, men alligevel var vi anderledes end ungdommen i dag. Forskellen kunne påvises allerede i det ydre, for drengene dengang bar jakke og slips, mens de unge i vore dage kendes på cowboytøjet og den formløse beklædning. Vi var heller ikke så frie som de unge i dag, som er dus og på fornavn med deres lærere. Også på andre områder var vi mindre frigjorte. Jeg husker, at vi i tidens debat blev anset for passive. Målet for unge var »det lille hus på Rolighedsvej«, skrev tidens debattører, og diskussionen herom gav sig udslag i studenterstilene ved sygeeksamen i 1952, da et af emnerne lød: »Er ungdommen passiv overfor tidens problemer?«. Det minder lidt om 70'ernes romanskri-

Studenter i hestevogn gennem Høng 1952. En gammel tradition.

Monrad ved sit arbejdsbord i 1953.

verier om »tryghedsnarkomaner«, og det er muligt, at vor opvækst under besættelsen og den kolde krig har skabt trang hos unge til at søge tryghed bag ligusterhækken. Men i øvrigt svarer påstanden om passivitet

ikke til mine egne erfaringer. I hvert fald havde de politiske ungdomsorganisationer dengang meget stor tilslutning, langt større end nu, og på skolerne i Høng var foreningen »Liberale gymnasiaster« særdeles aktiv«.

I anledning af elevforeningen »Erانيا«s 40 års jubilæum i 1960 mødtes 11 tidligere formænd i Høng.

Høng Studenterkursus bliver selvejende institution i 1961

I flere år havde Monrad arbejdet på at gøre skolen til en selvejende institution, da det stod klart, at det lå langt ud over en enkelt mands formåen at skaffe den fornødne kapital til fortsat at drive en skole helt privat. Dertil kom yderligere i 1961 en ny tilskudslov, efter hvilken staten bl. a. ydede lån til byggeri på meget fordelagtige vilkår.

Kun ved at lade skolen overgå til selvejende institution kunne denne nye tilskudslov udnyttes fuldt ud. I 1942 havde Monrad købt skolen af Ingeborg Munk, men i 1958 blev den for 375.300 kr. overtaget af et aktieselskab med familien Monrad som aktionærer.

Den endelige godkendelse som selvejende institution kom først i 1962, men med tilbagevirkende kraft fra 1. april 1961. Den stiftende generalforsamling blev afholdt den 3. februar 1962. Den første bestyrelse bestod af 3 tidligere Høng-elever: redaktør Hans Bagge (student 1931), kontorchef J. J. Lindsteen (student 1939), cand. polit. Johs. Lund Pedersen (student 1948) samt biskop Gudmund Schiøler og landsretssagfører H. Kraglund. Hans Bagge, der også var formand for Høng Samfundet, blev valgt til formand for bestyrelsen.

Den nydannede selvejende institution Høng Studenterkursus fik udbetalt et statslån, så den kunne købe de

En dejlig dag. Studenter fra 1960.

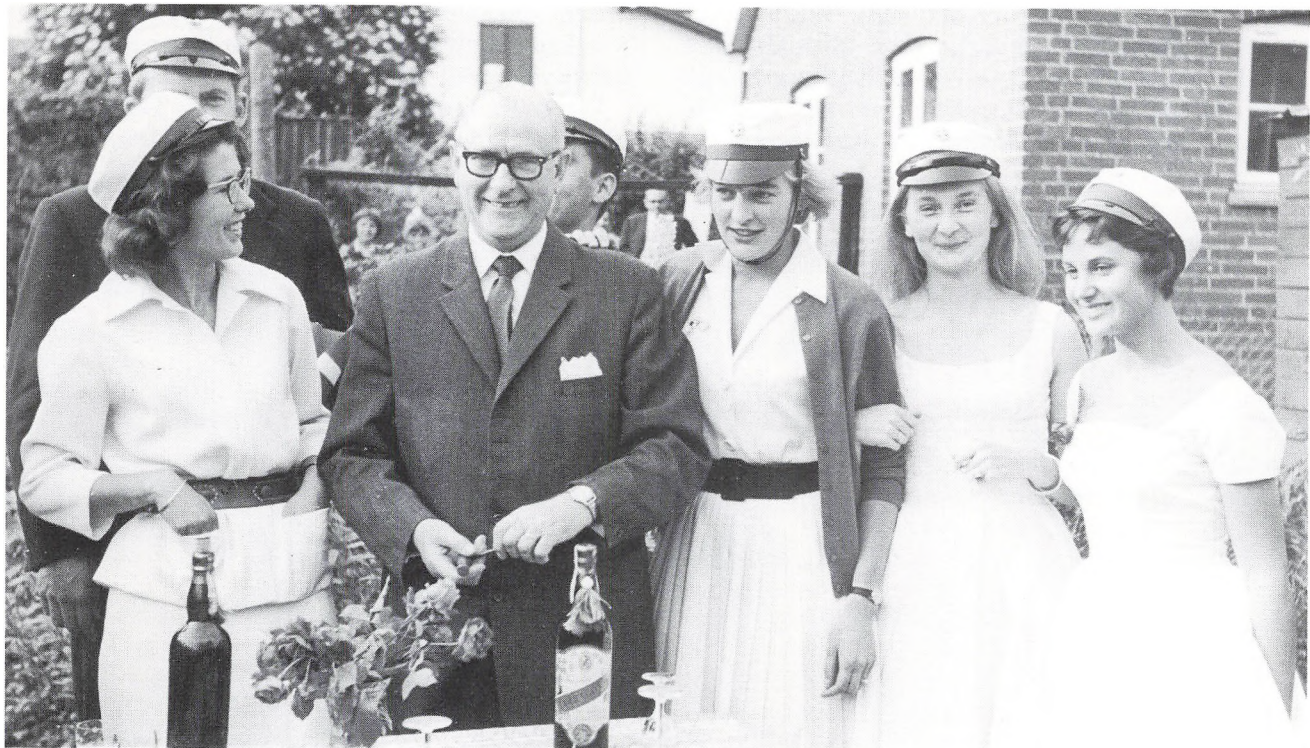
værdier, der siden 1958 havde tilhørt aktieselskabet Høng Studenterkursus. Købesummen var 510.400 kr.

Høng Studenterkursus omkring 1960

Cand. merc. Mogens Hansen, student fra Høng i 1961, formand for Høng Samfundet 1971–85 og medlem af skolens bestyrelse 1972–87, karakteriserede livet på skolen i 1974-årsskriftet med bl. a. følgende ord: »Det var et miljø, der ikke var karakteriseret ved sit pres, men derimod nok med leveregler. Det var et miljø, der i høj

grad havde karakter af tilbud: Om undervisning, om kammeratskab, om personlig udfoldelse og så videre. Høng var et sted, hvor man ikke sorterede mennesker. Der var plads til alle, man havde et tilbud til alle – hvis ellers formaliteterne var i orden. Derfor har det også været et broget billede, der tegnede sig, når en ny årgang mødte.

Hvordan var så det indtryk, man fik, når man mødte? Ja, først at tingene var lagt til rette. Tingene fungerede bare fra det øjeblik, man mødte op. Og så gik man i arbejdstøjet! Man skulle nå studentereksamens pensum på 2 år, så der blev bestilt noget i klasserne fra første dag.

Skolens genbo gennem mange år købmand Martin Hansen i godt selskab i 1961.

Feltherren ved den årlige ankomst-, indkvarterings- og startprocedure var Monrad. Det stærkeste indtryk hos mange nye elever har i disse hektiske startdage nok været dette: Et næsten frygtindgydende organisations-talent. Monrads organisationstalent skulle man få at mærke og nyde frugterne af i hele sin Høng-tid.

Lørdagsaftenerne i Erania har en særlig plads i de flestes erindring. Den første lørdag i det nye skoleår fandt den traditionelle Tissø-tur sted. Havde man ét indtryk af Monrad fra den første dag, så fik man et andet på denne tur. Monrad gik forrest, snakkende med sine nye elever. Herigennem er mange af os vist blevet taget på kornet, og vort videre skoleforløb præcist vurderet. Men derudover. Monrad fortalte om egnen, det landskab man gik igennem, sagn og historie om det, der var skabt her. Hans fortælleevne og -glæde stiftede vi her bekendtskab med for første gang. De, der kom fra andre egne af landet, fik forudsætninger om deres nye egn, og vi, der stammede fra egnen, fik en bredere baggrund. For det tredje og ikke mindst væsentlige, så hørte vi om noget af det skoleliv, vi skulle til at leve, krydret med historier og anekdoter fra tidligere årgange. Monrads viden om det, der skete bag kulisserne – og som vi ikke troede, han vidste – var ind imellem forbløffende.

Tissø-turen sluttede med kaffe i spisesalen. Højskolesangbogen kom frem. Og stemningen for mange efterfølgende lørdagsaftener var slået an.

I arbejdsdagene og -ugerne, som fulgte, fik man klart indtryk af, at Monrad havde travlt og meget at tænke på. Bortset fra undervisningstimer var kontakten med ham begrænset til den daglige morgensang, som han myndigt ledede. En gang imellem blev morgensangen fortsat med en kommentar af almindelig karakter. Særligt husker jeg første skoledag i 1960, hvor ønsket om godt nytår blev ledsaget af en samtidshistorisk/politisk analyse og vurdering af årsskiftet.

Mon ikke de fleste i den daglige skolesituation husker ham som lidt tilknapet, lidt reserveret? Omvendt var

han i undervisningssituationen åben, velforberedt og med stoffet sådan tilrettelagt, at man med garanti nåede det hele og samtidig havde tid til at opholde sig ved spændende passager.

Mange elever, måske især de skiftende redaktører af »Skærsilden«, har i situationen oplevet den styrende hånd som restriktiv, stram og censurerende. Karakteristisk for censuren var det imidlertid, at den tjente til beskyttelse af minoriteter. Vi skulle kunne være her alle sammen«.

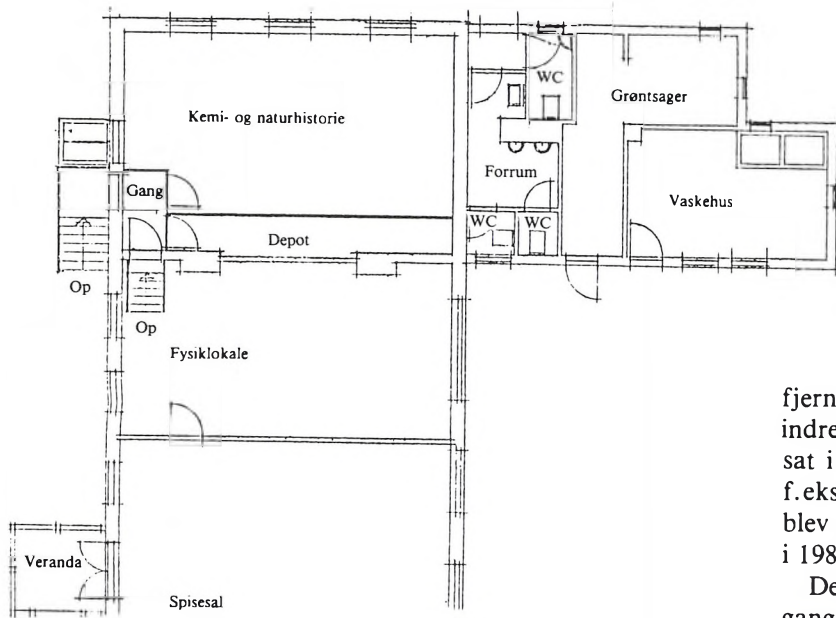
Ny spisesal i 1961

I 1961 blev de skillevægge, der siden 1925 havde delt afholdshotellets gamle sal i klasselokaler, fjernet, og der blev indrettet en stor, rummelig spisesal. Den nye spisesal omfattede 3 tidligere klasselokaler, hvor der i det mindste var indrettet lærerværelse, samt forgangen. Fysiklokalet, der blev indrettet i teatersalens østlige ende, blev bevaret som undervisningslokale. Men i 1965 blev fysikundervisningen flyttet, og også dette lokale blev inddraget til spisesalen.

For med tiden at få flere undervisningslokaler, var der planer om at bygge en etage oven på den nyindrettede spisesal. Dette blev ved ombygningen forberedt ved at anbringe 4 tykke jernrør som bærende søjler. De opnåede dog aldrig at få nogen funktion, da planerne om 1. salen aldrig blev realiseret, og da de kun var til irritation, blev de da også fjernet ved ombygningen af salen i 1984.

Som erstatning for de nedlagte klasseværelser blev der samme år – i 1961 – på 1. salen i hovedbygningens nordlige ende fjernet skillevægge mellem elevværelserne og i stedet skaffet et nyt lærerværelse og 3 klasseværelser. Disse blev i 1965 indrettet til fysikundervisningen, og spisesalen fik sin udvidelse med det gamle fysiklokale.

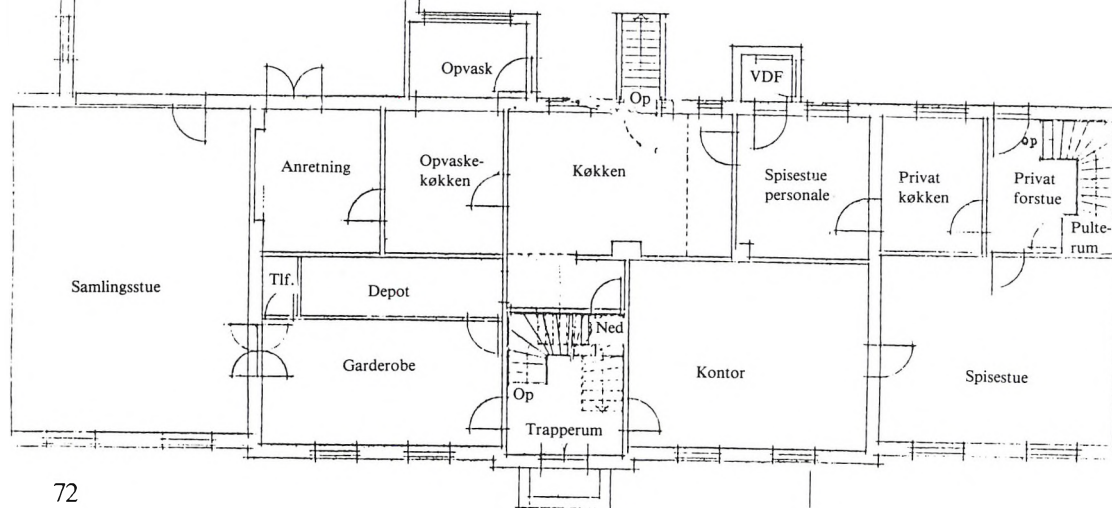
Den gamle spisestue – i hovedbygningens nordlige ende – blev indrettet til elevernes samlingsstue med

Plan over Høng Studenterkursus 1961.

fjernsyn. Der blev anbragt en foldedør ind til den nyindrettede spisesal, således at de 2 rum let kunne blive sat i forbindelse med hinanden til et stort fællesrum, f.eks. ved skriftlig eksamen og ved fester. Foldedøren blev erstattet med en fast væg ved salens modernisering i 1984.

Den tidligere opholdsstue til venstre for hovedindgangen mod gaden blev delt på langs i en garderobe og et depotrum for køkkenet.

50-års jubilæet i 1963

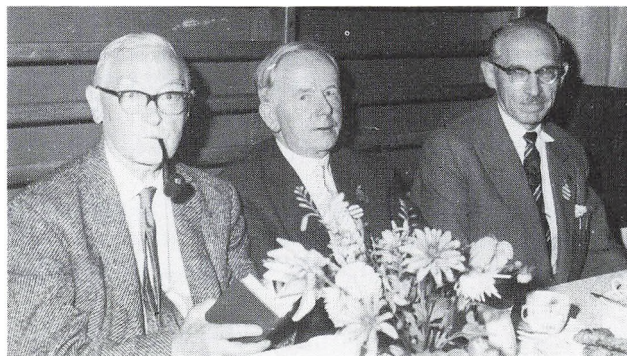
Skolens 50 års jubilæum i 1963 blev naturligvis fejret, og den 14. september var valgt som dagen. Det var en flagsmykket Høng-by, der modtog de mange gæster, der rejste til Høng for at fejre skolen.

Allerede tidligere på året var en ny rektorbolig, der var opført i skolens have, taget i brug. Her var der plads til både beboelse, repræsentation og kontor. Her ved blev det tidligere rektorkontor og private spisestue i hovedbygningens stueetage frigjort og indrettet til undervisningslokaler. Rektorboligen på 1. sal i hovedbygningen blev til lærerbolig.

Men tilbage til jubilæumsfestlighederne. Dagen begyndte med, at rektor Monrad og formanden for skolens bestyrelse, redaktør Hans Bagge, nedlagde krans på de tidligere forstandere Johannes Jørgensens og Einar Munks grave på FINDERUP kirkegård. Hermed var en af dagens grundtoner slået an: vedgåelsen af arv og gæld til fortiden. Derefter var der åbent hus i den nye rektorbolig.

Redaktør Hans Bagge og rektor J. H. Monrad har på 50 års jubilæumsdagen i 1963 nedlagt en krans på Johannes Jørgensens grav på FINDERUP kirkegård.

Ved skolens 50 års jubilæum i 1963 var blandt gæsterne 3 elever fra det første hold (årgang 1915). Fra venstre Ingvar Lindetoft, P. Skautrup og A. Clausager-Madsen.

Om eftermiddagen var der i realskolens gymnastiksal en sammenkomst, der blev festdagens højdepunkt. Den første taler var daværende undervisningsminister K. Helveg Petersen, der især fremhævede den særstilling, Høng Studenterkursus sammen med Rønde Studenterkursus indtog, idet disse to kurser ligger i landdistrikter og desuden er kostskoler. »Når man i dag betragter akademikere, ser man, at ikke mange kommer fra landbefolkningen, og disse to skoler kan medvirke til at skabe mere balance«, sagde ministeren.

Gymnasieskolernes daværende direktør, Sigurd Højby, omtalte bl.a. Høng Studenterkursus' betydning som kostskole: »Denne skole har betydet meget for mange elever, og kontakten med de mange gamle elever viser det. Jeg håber, at skolen vil bevare sine traditioner og udvikle aktive og ansvarsbevidste mennesker«.

Monrad udtalte på jubilæumsdagen bl.a.: »Der er gået en strøm af unge mennesker gennem skolen hvert år, og skolen skulle gerne sammen med kammeraterne sætte sit præg på disse unge. Der er skoler, der lægger

hovedvægten på det akademiske, medens andre lægger vægt på det mere folkelige. Her på skolen har vi prøvet at forene eksamensskolernes krav med højskolernes præg».

Festens højdepunkt blev imidlertid meddelelsen om oprettelsen af et elevbibliotek på skolen. Midlerne – i alt 8.000 kr. – til etableringen af biblioteket var indkommet gennem indsamling af bidrag fra 160 forhenværende elever og lærere og desuden med støtte fra pengeinstitutter.

Efter sammenkomsten i realskolens gymnastiksal var der festmiddag på studenterkurset, og om aftenen blev der festet på Høng Hotel med dans og underholdning.

Høng »Studenterhotel«

Selv om afholdshotellet i 1920 var omdannet til kostskole, kunne det helt frem til 1960'erne hænde, at tilreisende trådte ind i skolens spisesal og satte sig ved et af bordene og bestilte kaffe med kringle – først når øjeblikket kom, hvor gæsten ønskede at betale, fik han at vide, at han havde været skolens gæst, og at det ikke var et hotel, men en kostskole, han besøgte. Monrad kunne fortælle, at han flere gange havde været ude for, at et helt selskab var kommet ind på skolen, hvor man havde bestilt kaffe. »– Disse små skæmtsomme episoder morer vi os naturligvis meget over, men vi frydes også ved dem, fordi de giver os fornemmelsen af, at selv udenforstående betragter vor skole mere som et hjem end en støvet og kedelig institution med lektieterperi, højtravende snak og blaserthed«, udtalte Monrad i en jubilæumssamtale med Kalundborg Folkeblad.

Elevtallet var i jubilæumsåret 140 – det største antal i skolens historie.

Siden 1952 havde studenterkurset lejet værelser på realskolen i den gamle kostafdeling, men i 1964 købte studenterkurset Drengeskolebygningen – som det blev kaldt i

Inger Boisen ønskes til lykke med eksamen af studenterkammerater i 1966.

daglig omtale – og indrettede her i alt 38 værelser samt en pedelbolig.

Studenterkurserne ligestilles med gymnasierne

I løbet af 1960'erne blev studenterkurserne ligestillet med gymnasierne.

Studenterkursisterne skulle til eksamen i samtlige fag, men fra 1963 blev de ligestillet med gymnasieeleverne, idet visse fag bortfaldt ved eksamen, og eksamenslæsningen kunne så koncentreres om et færre antal fag. Samtidig blev der indført årskarakterer ved studenterkurserne. Disse karakterer trådte så i stedet for eksamenskaraktererne i de fag, der bortfaldt ved eksamen. Med de nye bestemmelser faldt de såkaldte martsprøver bort. Det var en slags prøveeksamen, hvor de svageste elever blev frasorteret inden den egentlige eksamen.

Fra 1966 bortfaldt meropgivelserne i eksamenspensum på 25 % i de enkelte fag. Det vil sige, fra dette år var eksamen i form og omfang ved studenterkurserne som ved landets gymnasier. Stoffet skulle blot gennem-

gås og læres på 2 år. For at hindre, at alt for unge og umodne elever kom på studenterkursus, blev det krævet, at en kursuselev skulle være mindst 17 år ved kursets begyndelse.

Dog havde myndighederne ikke helt tillid til studenterkurserne. Alle eksamensbeviserne skulle fortsat sendes til kontrol i eksamenskommissionen, inden de måtte udleveres til de nybagte studenter. Først i 1971 faldt denne kontrolfunktion bort, og ved dimissionsfesten dette år blev der for første gang i skolens historie udleveret eksamensbeviser ved selve festen. Hermed var studenterkurserne endelig helt ligestillede med gymnasierne – en hård og sej kamp mod myndighedernes manglende tillid var endelig vundet, en kamp som både Einar Munk og J. H. Monrad havde taget del i.

Endelig kan nævnes, at i 1960 fik studenterkursernes forstandere titlen ændret til rektor.

Da kemilokalet brændte

I pinsen 1964 udbrød der brand i klasseværelset, hvor der siden 1951 havde været kemi- og geografiundervisning. Før 1951 havde der været 3 værelser her beboet af kvindelige elever og kaldet Jomfruburet. Årsagen til

Hans Jørgen Nielsen.
Pedel 1968–1984.

To studenter hjælper til med at flytte fra det gamle fysiklokale, der bliver sammenlagt med spisesalen (samlingsalen) i 1965.

branden var et hændeligt uheld med en lyskilde. Der blev givet dispensation til midlertidig fortsat brug af det beskadigede lokale efter en nødtørftig istandsættelse.

Men det gav anledning til mange overvejelser med hensyn til skolens fremtid, hvad bygninger angik. Skulle man foretrække erstatningsbyggeri i form af billigt, let præfabrikeret byggeri i pavillonstil ud fra den betragtning, at skolen måske kun for en begrænset årrække kunne blive liggende på sin nuværende plads. Hvor og hvornår kunne der evt. bygges en helt ny skole?

Kommunen tilbød i 1965 gratis, byggemodnet jord til skolen på et areal omtrent over for Landbrugsskolen med henblik på en videre udbygning af skolen til 3-årigt gymnasium. Men planerne blev forkastet af ministeriet med den begrundelse, at der ikke i en overskuelig fremtid ville gives hverken byggetilladelse eller statslån til et sådant projekt. Skolens bestyrelse måtte derfor søge andre udveje, der resulterede i en udbygning af skolen på den gamle grund, hvilket vel nu må anses for den bedste løsning, da skolens styrke i dag er at være dag-skole for lokalbefolkningen, hvorfor en placering ved stationen er helt ideel.

I 1965 købte skolen naboejendommen med tilhørende værkstedsbygning på hjørnet af Hovedgaden og Møllevej. Det var her, familien Brudsig boede i begyndelsen af 1930'erne. Her blev der på 1. sal indrettet værelser, medens der i stueetagen blev indrettet 2 klasseværelser, der i 1967 blev ombygget til et lokale til kemi-, biologi- og geografiundervisning.

Nye folk – nye skikke

I løbet af 1960'erne voksede elevtallet, og stadig flere kom som dagelever tilrejsende hver dag. Disse nye elevers holdning til kostskolelivet var en anden end tidligere. Mange af kosteleverne var også af en ny type – ungdomsoprøret nærmede sig.

Monrad havde ikke alene levet op til tidligere tiders traditioner ved at give skolen et højskolepræg, men han havde også ladet en kristen grundholdning præge skolen. Dette praktiseredes ved sammen med eleverne at bede Fadervor ved morgensangen. Men denne tradition måtte opgives. I årsskriftet fra 1965 skriver Monrad: »Et væsentligt led i skolelivet skiftede afgørende karakter, nemlig morgensangen.

En morgensang på en skole tjener normalt flere formål: hele skolen samles en gang om dagen, hvorved fornemmelsen af at være én skole udbygges. Man har en passende lejlighed til at give fælles meddelelser, samtidig med passende mulighed for lovsang under forskellig form og med forskelligt indhold. Morgensangen i Hæng har i mange, mange år haft sin egen form, bestemt af skolens forbindelse med højskolen. Man sang salmer, Fadervor blev bedt. På grund af morgensangens form var deltagelsen frivillig. Det antal, der ikke fulgte morgensangen, var normalt ikke stort. Det gav derfor ingen gene at give meddelelser til den samlede skole til morgensang. Meddelelser kun til kostelever kunne gives til middag, og næsten alle elever var kostelever. I de sidste år har imidlertid elevernes almindelige indstilling til morgensang udviklet sig derhen, at et væ-

En gammel tradition. Årets første student hejser flaget sammen med rektor. Ib Bæk og J. H. Monrad i 1966.

sentligt større antal ikke fulgte morgensang. Begrebet højskole er samtidig blevet i høj grad mangetydigt netop på dette punkt. Endvidere er en langt større del af eleverne ikke kostelever, idet trafikmidlernes udvikling har bevirket en ændring, så elever langt længere væk fra kan komme på knallert eller i egen bil. Det vil sige, at morgensangens værdi som samlende led i skolens liv svækkedes, medens heller ikke middagsmåltidet kunne bruges til fælles meddelelser. Denne udvikling gav anledning til adskillige drøftelser blandt eleverne i et nedsat udvalg, og blandt lærerne. Resultatet blev et forslag, der i det hele følges fra det nye skoleår. Herefter

er morgensangen obligatorisk, men ændrer samtidig indhold. Der vælges nu på skift af klasserne sange til to-tre af ugens dage, medens lærerne vælger én dag, rektor resten.

Der synges såvel almindelige sange af alle slags fra sangbogen som udprægede morgensange og -salmer. Desuden er der normalt en gang om ugen et lærerindslag, hvor pågældende lærer må udfylde 10 minutter efter eget valg med musik eller litteratur eller på anden værdifuld måde«.

At Monrad var skuffet over denne udvikling og kun nødtvungen bøjede sig, fremgår af slutbemærkningen: »For den, der i snart mange år har haft og følt ansvaret for ikke mindst denne side af skolens liv, er der i denne udvikling, der på indre linier er fulgt op af en stramning også af andre forhold, nok noget en lille smule vemodigt. Der er hermed ved at gå skred i noget, der har været med til at give skolen dens særpræg og i den skolepolitiske situation været noget af dens leveberettigelse som privat skole. Forudsætningen for den private skoles fortsatte opretholdelse er nemlig dens særpræg«.

Den oplyste enevældes tid er forbi

Eleverne pressede på for at få større indflydelse i slutningen af 1960'erne, og lovgivningen gik i samme retning. I et af skolens årsskrifter skrev Monrad herom: »Den oplyste enevældes tid er uden tvivl forbi i skolen som i det politiske liv. Den gamle skole var autoritær. Ingen tvivl om det. Den kunne være det af ærefrygt, og galt var det, når trykket lå på den sidste del af begrebet. Men den gamle skole kunne også være autoritær af tilid. Friskolerne kan opvise mange eksempler på dette. Den gamle rektor følte sig nok mere som statsmagtens yderste kulturelle forpost. »Vi under splitflaget«. Han kunne føle sig forpligtet og stolt derover. Vore dages rektor er mere en værktøjer, der skal formidle et sam-

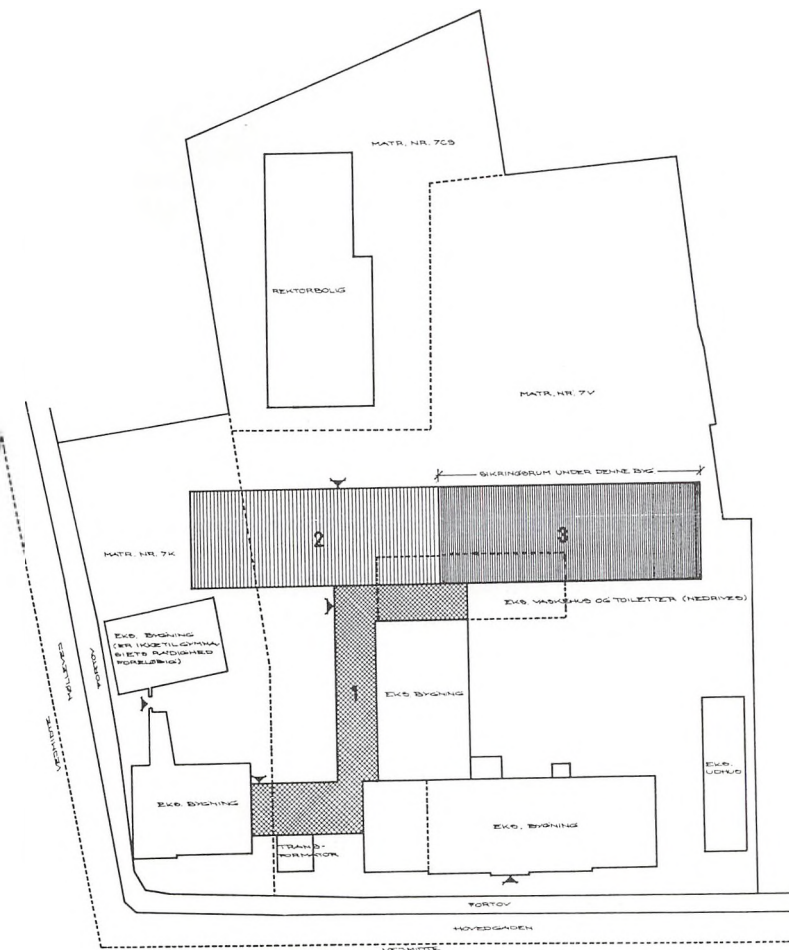
Studenter fra 1966 på besøg hos Grete og Knud Rasmussen, Høng.

arbejde mellem myndigheder, lærerkollegium og elever«.

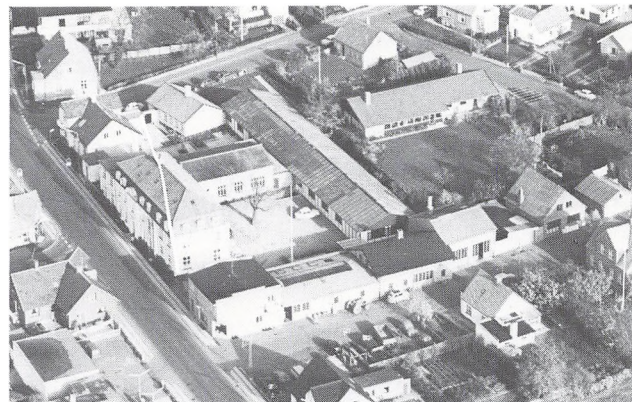
Som følge af de nye tider på skolen blev Erania efter en urafstemning i 1965 delt i en elevforening, der som hidtil skulle varetage arrangementer for at forsøge tilværelsen for eleverne i fritiden, som det var sket siden 1920, og i et elevråd, der skulle virke som bindeled mellem skolens ledelse og eleverne. Elevrådet skulle behandle problemer opstået i forbindelse med opholdet på skolen – altså en slags fagforening for eleverne.

Stort byggeri i 1967/68

I 1967 påbegyndtes et større byggeri. Bestyrelsen havde besluttet at udbygge skolen på den gamle grund. Pejsestuen blev bygget samt den såkaldte vandregang, der parallelt med spisesalen forbandt pejsestuen med den nyopførte pavillon med undervisningslokaler mod øst. I dag udgøres samlingssalen af spisesalen og vandregangen. Byggeriet var først tilendebragt i 1968. Nu kunne de to klasseværelser, der efter opførelsen af rektorboligen i 1963 var indrettet i hovedbygningens stueetage, frigøres. De blev inddraget i køkkenregionerne, der i meget høj grad trængte til en udvidelse. Det gamle

Udbygningen af Høng Studenterkursus i 1967/68. 1 er pejsestuen, Vandregangen og toiletter. 2 og 3 er pavillonbyggeri til klasseværelser.

Høng Studenter- og HF-kursus i 1969. Den lange pavillon blev opført i 1967/68. Til højre for denne ses den store rektorbolig fra 1963. Bemærk bebyggelsen (møbelforretningen) mod Møllevej samt værkstedsbygningen mod Fuglsangsvej.

køkken var indrettet i 1948 til at betjene 75 kostelever, men i 1968 var der 140 kostelever. Skolen havde på dette tidspunkt i alt 180 elever. For at skaffe plads til de mange kostelever havde man lejet 8 værelser på real skolens gymnastiksalsfløj.

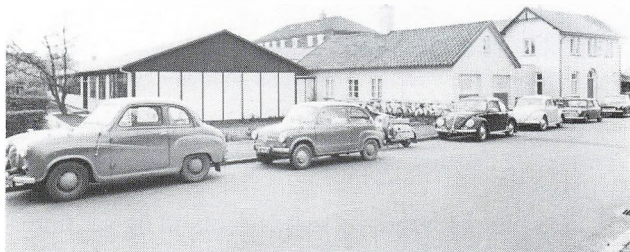

Lærerne 1968. Stående fra venstre Esman Eriksen, H. Krogsgaard, Aage Büchner, Georg Hansen, Poul Elkjær. Siddende fra venstre Lars G. Hansen, Inger Bohus, Ellen Pihl, Elsa Rienecker, Mette Vad og J. H. Monrad.

HF-kursus fra 1969

August 1969 begyndte det første hold HF-elever på Høng Studenterkursus. Skolen fik derfor navnet Høng Studenter- og HF-kursus. Monrad og realskolebestyrer Georg Hansen, der siden 1949 havde undervist på studenterkurset, havde forinden udført et stort arbejde for at få HF-kursus i Høng. Høng blev af Holbæk amt udpeget som amtets første HF-kursus, hvilket viser, at der var tillid til Monrad som skoleleder. Man begyndte med 2 nye klasser og tog året efter 3 nye HF-klasser ind og fortsatte med dette, således at skolen havde i alt 14 klasser i begyndelsen af 70'erne, nemlig 6 HF-klasser og 8 studenterkursusklasser. På trods af udvidelsen i 1968 var der pladsmangel, og i de følgende år foregik der en del nybyggeri på skolen. Men i første omgang blev pladsproblemerne klaret ved, at skolen lejede lokaler på realskolen, der havde fået undervisningslokaler i overskud, efter at Høng kommuneskole i slutningen af 60'erne var udvidet med realskoleafdeling. Desuden blev der lejet lokaler på den gamle tekniske skole på hjørnet af Tingvej og Odinsvej. Lokalemæssigt var det en helt uholdbar situation, og i 1970 købte skolen et nabo- hus på Møllevej, hvor der havde været møbelforret-

Høng Studenterkursus set fra Møllevej efter afslutningen af det store byggeri i 1968. Huset i midten med skorsten er den tidligere møbelforretning, der blev købt og nedrevet i 1970. Her opførtes en pavillon i 1971.

ning. Huset blev revet ned, og der blev skabt plads til en pavillon mod Møllevej omfattende 2 klasselokaler og det nuværende lærerværelse. Dette blev taget i brug marts 1971.

Desuden blev naboejendommen mod Fuglsangsvej købt. Her havde der været bilværksted; dette blev nedrevet og gav plads til endnu et pavillonbyggeri med 6 klasseværelser, der stod færdig i 1972. En 5-års periode i skolens historie med meget byggeri var hermed afsluttet. Al undervisning – undtagen HF-idræt der foregik i realskolens og efterskolens gymnastiksale – var nu samlet under samme tag.

Ungdomsoprøret når til Høng

I dimissionstalen i 1969 udtalte rektor Monrad: »Ungdomsoprøret hænger os langt ud af halsen – og dog stikker vi i det til langt op på halsen. Det gælder overalt, hvor der er unge under uddannelse, selv om formerne kan være meget forskellige. Her på skolen har vi heldigvis hidtil kunnet tale os til rette. Andre steder har det været vanskeligere«.

Men allerede samme efterår skulle det vise sig, at Monrad fik ungdomsoprøret tæt ind på livet.

De nye HF-elever på skolen ønskede ikke at være repræsenteret i elevrådet, men havde i stedet etableret deres egen elevsamling, hvor alle deltog. De var dog med i skolens samarbejdsudvalg, men ved et møde i dette udvalg gik det åbenbart helt galt. HF'erne indkaldte til elevsamling og vedtog at fyre følgende salut af mod Monrad: »Ved et møde den 4/11 1969 besluttede HF-eleverne ved Høng Studenter- og HF-kursus énstemmigt at opløse deres elevsamling og afbryde ethvert samarbejde med rektor i de eksisterende udvalg på skolen.

Ved et møde i samarbejdsudvalget den 3/11 viste det sig umuligt at etablere et samarbejde. Samarbejdsudvalgets medlemmer blev gang på gang affærdiget af udvalgets fødte formand, rektor J. H. Monrad, der samti-

dig nægtede enhver debat om elevernes fremlagte forslag til procedureregler, hvoraf der i forvejen ingen fandtes. Manglende interesse for demokratisk samarbejde viste sig blandt andet ved en udtalelse fra J. H. Monrad, der præciserede, at forretningsgangen blev besværliggjort, når skolens problemer skulle igennem et samarbejdsudvalg.

Endvidere udtalte rektor, at han ikke ville noget med elevråd og samarbejdsudvalg, og at det ikke var ham, der havde bedt om at få noget sådant oprettet på skolen. Vi mener på denne baggrund, at det er formålsløst at have elevsamling og samarbejdsudvalg, så længe der ikke gives eleverne nogen kompetence i afgørende forhold mellem elever og skole.

Vi kræver derfor, at rektor J. H. Monrad omgående tager stilling til elevernes forslag til bestemmelser for samarbejdsudvalget.

Men nu kom lektor Esman Eriksen rektor Monrad til undsætning. Han skriver i årsskriftet fra 1969 bl.a.: »For at forstå forholdene her på stedet må man forsøge at snuse sig lidt til atmosfæren, og det kan man ikke på ét – siger og skriver ét – møde. For alle, der kender bare lidt til fortiden her, virker det komplet grotesk, når rektor Monrad nu skal fremstilles som den store bussemand, der er så slem mod alle de små elever. I demokratiets navn foretager man afstemninger, men på hvilket grundlag? Bevidst eller ubevidst orienteres eleverne med halve sandheder, fordrejelser for slet ikke at sige direkte løgne, altså i en hellig sags navn.

For undertegnede, der deltog i samarbejdsudvalgets møder, har det været forstemmende dels at overvære, dels at læse referater derfra. Er det måden, den ny tid skal indføres på? I 28 år har jeg været vidne til, dels været medvirkende til den atmosfære og samarbejdsvilje, som har præget Høng Studenterkursus gennem årene. Hvis man nu vil undlade at lytte til falske profeter – og dårligt underrettede ditto – er jeg sikker på, at vi i fællesskab kan bygge et Høng Studenter- og HF-

kursus op, der viser andre veje med hensyn til, hvorledes et frugtbart samarbejde praktiseres«.

Monrad som politiker

Ingen med kendskab til Høng Studenterkursus i tiden fra 1939 til 1970 kan være i tvivl om, hvem der var skolens leder. Det var Monrads skole. Han optog elever, modtog dem, indkvarterede dem og informerede dem. Han styrede økonomien og ledede sammen med fru Monrad kostafdelingen. Men Monrad havde også tid til at være politiker.

Jørgen Herman Monrad og Anne Terese Monrad i 1970.

I 1950 blev Monrad indvalgt i Finderup sogneråd for Venstre, og dermed var den kommunalpolitiske løbbane begyndt.

I 1953 blev Monrad sognerådsformand og var initiativtager til dannelsen af Høng storkommune i 1966, men trak sig tilbage som formand for sognerådet og koncentrerede sig i stedet om arbejdet i Holbæk amtsråd; hertil var han blevet valgt i 1962.

Monrad var formand for det udvalg, der forberedte sammenlægningen af Holbæk og Sorø amter til det nuværende Vestsjællands amt i 1970, og som toppen på sin politiske karriere blev Monrad dette år valgt til amtsborgmester.

Folkelig i ordets egentlige betydning blev Monrad vist aldrig. For mange virkede han reserveret og lidt utilnærmelig, men en ting var alle vist enige om, både partifæller og opposition: han var en stor og dygtig leder.

Det var Monrads politiske grundholdning, at alle beslutninger burde træffes i de yderste bæredygtige led.

Nu afdøde socialudvalgsformand Aksel Nielsen, der som socialdemokrat var med i Finderup sogneråd med Monrad som formand, har flere gange over for mig givet udtryk for sin store beundring og respekt for Monrad som politiker.

Da Monrad forlod lokalpolitikken til fordel for det amtskommunale arbejde, efterlod han en kommune i god fremgang med en sund økonomi og med store jordbeholdninger, hvilket Høng kommune fik gavn af mange år senere.

Monrad får orlov

Den 1. april 1970 udskiftede Monrad rektorstolen med amtsborgmesterstolen i det nydannede Vestsjællands amt. Da en person umuligt kunne bestride både rektorposten og amtsborgmesterposten, måtte der ske ændringer. Monrad fik orlov fra Høng valgperioden ud, d.v.s. til 1974, og lektor Esman Eriksen, der allerede i ca. et halvt år havde været fungerende rektor, blev 1. august 1970 konstitueret som rektor.

Forfatteren til denne bog var fra august 1970 blevet ansat som lærer ved skolen, og jeg husker, at mine ældre kolleger rettede henvendelse til bestyrelsen for at få et rektorskifte – man ønskede en ny, yngre rektor ansat. Monrad havde ikke vist sig meget på skolen det sidste halve år, og lærerne anså det for usandsynligt, at Mon-

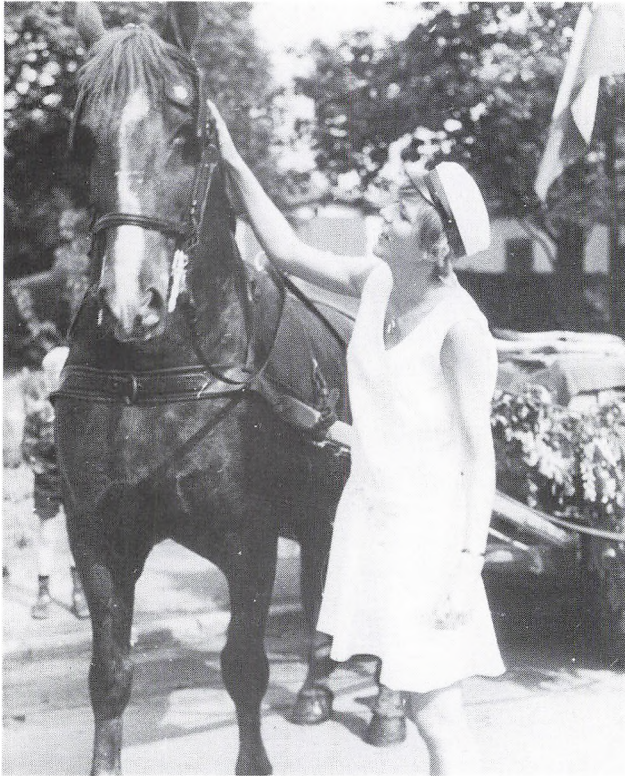
Spisesalen 1970.

Vandregangen i 1970. Muren til venstre blev i 1984 fjernet, således at Vandregangen i dag udgør en del af skolens samlingsal.

rad senere ville vende tilbage til skolen som rektor. Derfor fandt man det rimeligst og bedst for skolen med en ny rektor. Der blev afholdt et bestyrelsesmøde i oktober, men bestyrelsen gav Monrad medhold i retten til at få orlov fra rektorposten – og derved blev det.

Esman Eriksen, der havde været ansat ved skolen siden 1941 og var ældste lærer, blev således skolens daglige pædagogiske leder, medens den del af skolens le-

Student fra 1969 siger tak for køreturen.

delse, som vedrører det økonomisk-praktiske, herunder kostafdelingen, som Monrad sammen med fru Monrad hidtil også havde varetaget, den 1. nov. 1970 blev overdraget til premierløjtnant J. E. Ebbesen i en nyoprettet stilling som økonomiinspektør. Men Monrad skulle dog stadig gennemarbejde budgetterne, byggeplanerne og føre løbende økonomisk kontrol samt være bestyrelsens konsulent i alle forhold vedrørende skolen.

Det var efter eget ønske, at fru Monrad trak sig tilbage fra stillingen som skolens husmor – en stilling hun havde beklædt siden 1939. Siden har der ikke været ansat et rektorpar i Høng.

En karakteristik af årgang 1973

Johs. Nørregaard Frandsen, adjunkt ved Odense Universitet, er Høng-student fra 1973. Johs. Frandsen har fundet sit studenterbillede frem, mindet sin tid i Høng og givet en karakteristik af »sin generation«: *»Det er lige før det, som eftertiden har kaldt for oliekrisen, derfor er vi så naive i vores sommerlige gevandter, eksempelvis bærer kun så få den traditionelle hovedbeklædning. Det har nok været varmen, skønt nomader bærer jo da ellers traditionelt hovedbeklædning, og nomader er disse mennesker, vandrende cykloner spændt ud mellem lavtryk og højtryk i tiden.*

Disse unge mennesker véd endnu ikke, at fuld beskæftigelse ikke er en naturlov, de véd endnu ikke, at velfærdet måske har grænser, de har ofte diskuteret miljø og forurening, men har endnu ikke fattet alvoren, og de aner ikke, der et halvt år senere skal finde et jordskredsvalg sted. Glistrup er endnu mest en vittighed.

Aldersmæssigt var vi ikke ganske grønne. Mange af os med arbejdslivserfaringer, uddannelsesforløb og udenlandsophold bag sig. Flere af os kunne aldersmæssigt, om vi havde gået den slagne vej, allerede have været studerende ved universiteter og læreanstalter. Så kunne vi have fortalt vore børn, at vi »skam var med den gang i 68«. Nu kan vi i stedet fortælle dem en anden historie, at vi skam var med i Høng, dengang vore kroppe og hoveder slet ikke kunne rumme tidens overskud. Vi er sådan ungefær født i årene mellem 1946 og 1954, så vi er ikke gamle nok til at høre til krigsbørnenes store årgange. De var så mange, de der blev født i mærkelægningsgardinernes tid, de voksede op sammen med velfærdssamfundet, for dem svang dørene op. Vi andre – os på billedet, vil altid være et halvt skridt bag dem. Og et helt skridt foran 1970'ernes krisebevidste unge. 70'er-generationen blev siden kaldt for nå-generationen. Det var ikke os.

Vores rygstød var 1960'ernes moral: Bare du læser et eller andet, så skal velbjergetheden nok komme til dig.

For di vi var så skråsikre på velbjergetheden, så tog vi afstand fra den.

Af ligeså mange grunde, som der er hoveder på billedet, var vi mellemlandet i Høng, og vi dannede et midlertidigt fællesskab. Ikke det ringeste, skulle jeg hilse og sige! Men billedet fra atriumgården foreviger et fællesskab lige før det opløses. Den sidste parade. Og der mangler nogen. Det var ikke de ringeste, dem som snublede i frihedens løse snørebånd før eksamen. For nogle var energierne for store, det midlertidige fællesskab åd nattetimerne og dermed koncentrationen. De fik ingen eksamen, men de var med til at bære.

Vi havde valgt Høng og studentereksamen for at komme inden for velfærdets muligheder, for at få del i de fede flæskesider. Vi er blandt de første, der som generation er vokset op med penge på lommen og med fritid til at vende lommerne i. Det er jo 60'erne, vi kommer fra, valgenes og mulighedernes årti, og det årtis

omkalfatringer sidder os endnu i kroppene på billedet, for 1970'erne er slet ikke virkelighed endnu, og det prægede vores år på Høng. Som et gigantisk overskud, der næsten ikke var til at få investeret, og vi slog os i tøjret. Puppetiden var omme. Nu ville vi flyve, sværme og svirre på brogede vinger. Vores overskud var tidens overskud, og vi havde endnu ikke forstand på at forvalte det. Da forstanden kom, var overskuddet minimeret. Vores moral og autoritet hed antiautoritet, 'rasmusmodsat' det etablerede – i hvert fald for de fleste af os.

Det er måske ikke åbenbart for den, der ikke selv er krop på billedet, men vi er Beatles-generationen. Lidt pjuskhår er der at se, og dem i de bageste parketter bærer velsagtens cowboybukser.

Høng Studenter- og HF-kursus var et midlertidigt fællesskab. Ikke den ringeste oase for nomader på vandring. De fik lov at forfølge ørkenens luftsyn og at søge på sindets græsstepper«.

Studerer fra 1973 ved »den sidste parade«. Johs. Nørregaard Frandsen står tredje række nr. 4 fra venstre med kasket og ternet skjorte.

Esman Eriksen bliver rektor i 1974

J. H. Monrad blev genvalgt til amtsborgmester fra 1. april 1974 for en ny 4-årig periode. Monrad var nu 64 år, og det stod klart, at han ikke ville vende tilbage til Høng som rektor. Bestyrelsen udnævnte i stedet den konstituerede rektor, den nu 60-årige Esman Eriksen som Monrads efterfølger, dog således at Monrad stadig fungerede som konsulent for bestyrelsen. Monrad skulle fortsat følge skolen på nært hold. Det blev dog kun for en kort periode, idet Monrad døde kort tid efter. Den 20. september 1974 blev Monrad dræbt ved udkørsel på en hovedvej på vej til sit arbejde i Sorø. 6 dage forinden, lørdag den 14. september, blev det årlige elevmøde afholdt, hvor skolen officielt tog afsked med Monrad som rektor. Ved translokationen i juni 1974 – 3 måneder før sin død – talte Monrad for sidste gang fra skolens talerstol. Her redegjorde han for bevæg-

Høng-Samfundets formand Mogens Hansen overrækker ved elevmødet i 1974 J. H. Monrad en gave i anledning af afskeden. Midt i billedet står Ivar Munk.

Esman Eriksen. Rektor 1974-79.

grundene til, at han valgte politik frem for skolegerningen. Monrad sluttede sin sidste tale med følgende ord: *»Der er mange opgaver at tage fat på. Vi skal blive ved, må ikke opgive, og andre vil fortsætte, når vore kræfter svigter, når vi ikke kan sejle mere. Ja, sejles skal der. Det er loven for os, der har sejlet i mange år, og for jer, der har mange års sejlads foran jer. God vind! Lykke på rejsen for denne skole, dens lærere, lederne, medhjælperne og eleverne. Vi vil følge skuden på dens videre fart«.*

Studerter årgang 1974 fotograferet ved dimissionsfesten. En broget flok påvirket af ungdomsoprøret. På trods af festdagen iført hverdagstøj. Kun få bærer studenterhuen, der i disse år var faldet i kurs som et foragtet symbol på akademisk hovmod og borgerlig klassekultur.

Den 20. september 1975 – årsdagen for rektor Monrads død – blev der i skolens gårdhave afsløret en buste af Monrad. Initiativet kom fra Høng Samfundets bestyrelse, der ønskede at sætte et minde for Monrad som tak for den langvarige og betydelige indsats, han havde ydet for skolen. Busten blev udført af billedhuggeren Johannes Hansen, Fårevejle, og finansieret ved indsamling blandt tidligere elever, der hermed har sat et varigt minde over deres forstander/rektor.

Flere elever fra lokalområdet

Fra begyndelsen af 1970'erne var der en nedgang i antallet af elever, der søgte optagelse på studenterkursus. I 1974 blev der for første gang i 15 år kun oprettet 2 klasser – en sproglig og en matematisk.

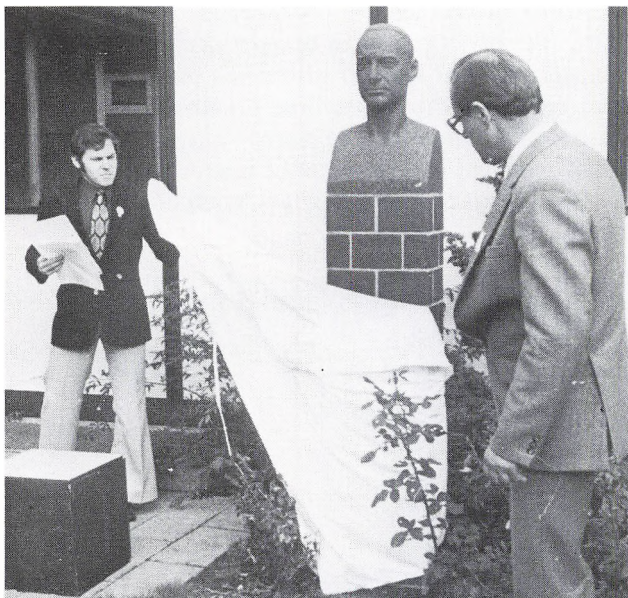
Efter at skolen i 1969 fik tilknyttet HF-kursus, var den i højere grad blevet en lokalskole. I 1975 var ca. 25 % af eleverne kostelever, men blot 10 år tidligere var ca. 90 % af eleverne optaget i kostafdelingen.

Skolen havde i mange år ført en isoleret tilværelse i Høng. Studenterkurset var baseret på eleverne i kostafdelingen. Bortset fra værtsaftenerne havde der i årtier ikke været arrangementer for lokalbefolkningen; og disse værtsaftener, hvor værterne til kostelever, der boede ude i byen, blev inviteret til sammenkomst på skolen, var i øvrigt også afholdt for at tilgodese kostafdelingen.

Jørgen Herman Monrad. Forstander/rektor 1939-74.

Formanden for Høng-Samfundet, Mogens Hansen, afslører busten af J. H. Monrad i 1975. Til højre står J. E. Ebbesen.

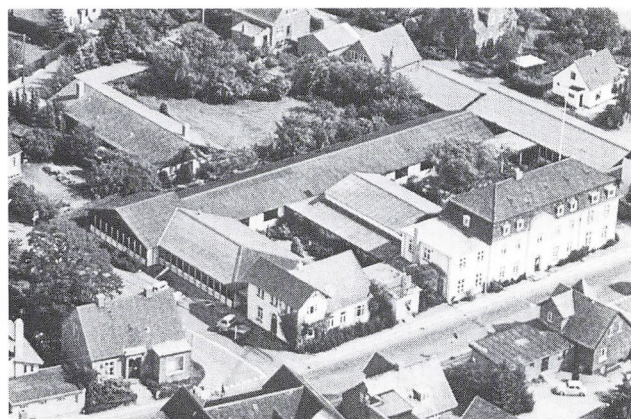
Det blev nu nødvendigt at lægge kursen om. Isolatio-
nen måtte brydes, hvilket skulle vise sig at være en van-
skelig og langsommelig proces. Høng-borgerne var ikke
vant til at komme på skolen.

Fra 1975 blev der gjort en stor indsats for at gøre lo-
kalbefolkningen opmærksom på de uddannelsestilbud,
der var i deres eget område. I 1975 og i nogle år derefter
blev der afholdt fællesmøder med deltagelse af lærere
fra byens øvrige skoler, hvor spørgsmål af fælles inter-
esse blev drøftet.

I 1976 blev der for første gang afholdt et forældre-
møde på skolen, hvilket resulterede i, at mange foræl-
dre besøgte skolen ved dimissionsfesten.

Det faldende elevtal i kostafdelingen bevirkede, at
drengkollegiet i 1978 blev lukket, og siden har der ikke
boet elever her. I 1980 blev kollegiet solgt til Høng Pri-

vatskole, der har indrettet undervisningslokaler i byg-
ningen. Bestyrelsen havde planer om at bygge et nyt
kollegium ved Fuglsangsvej – hvis der senere skulle vise
sig behov for det.

Skolen i 1979.

*I forbindelse med elevmødet i september afholdes særlige arrange-
menter for jubilarer.
På billedet ses 10-års jubilarer samlet i 1981.*

Tom Høyem bliver rektor i 1979

Efter et møde i skolens bestyrelse i oktober 1978 meddelte formanden Hans Bagge, at Esman Eriksen fra august 1979 ønskede at fratræde som rektor.

Efter 38 år i Høng blev Esman Eriksen nu pensionist. I denne anledning skrev Hans Bagge i Høng Samfundets årsskrift bl.a.: *»Esman Eriksen har været trofast mod skolen og dens ideer, og han har fra 1. april 1970 til afskeden med sit gode og venlige fynske gemyt båret de byrder, som følger med at være chef, først som konstitueret under rektor Monrads første periode som amtsborgmester og fra 1. august 1974 som rektor. Han har evnen til at lytte til andres meninger og til at samarbejde med andre«.*

Den 39-årige lektor i Stockholm, Tom Høyem, blev skolens nye rektor.

Elevtallet på skolen var nu nede på 123, så noget måtte der gøres for at rette op på dette. Der var flere årsager til nedgangen i studenterkursisternes antal. Mange, der tidligere var typiske elever på studenterkursus, søgte nu optagelse på voksenundervisningscentrenes enkeltfags HF-kurser, og dertil kommer, at de gymnasiefattige egne, hvorfra mange tidligere søgte til Høng, ikke fandtes mere.

I disse år oplevede de 3-årige gymnasier en voldsom stigning i elevtilgangen, så der blev oprettet adskillige nye gymnasier disse år – bl.a. i de gymnasiefattige områder.

Lærerrådet fandt, at denne udvikling måtte følges op ved at etablere 3-årigt gymnasium i Høng. I følge gymnasieloven kan et privat gymnasium oprettes for så vidt, der kan dokumenteres et rimeligt behov.

Allerede ved et møde i februar 1975 behandlede skolens bestyrelse en opfordring fra lærerrådet om at søge oprettet 3-årigt gymnasium. Bestyrelsen svarede, at man ville undersøge mulighederne, men traf i øvrigt in-

gen beslutninger om oprettelse af en gymnasieafdeling i Høng.

I Høng Samfundets årsskrift fra 1980 skriver Hans Bagge: *»Spørgsmålet om den svigtende elevtilgang var jo imidlertid ikke løst, og i bestyrelsens møde den 7. oktober 1978 behandlede man et forslag fra lektor Peter*

Tom Høyem. Rektor 1979–87.

W. Kietz og adjunkt Bent Frandsen om »under henvisning til tidligere vedtagelser i lærerrådet som punkt på dagsordenen at optage forslag til beslutning om opretelse af en 3-årig gymnasieafdeling ved skolen«.

Henvendelsen kom tilsyneladende bag på bestyrelsen, og Hans Bagge svarede i et brev et par dage efter henvendelsen, at »hvis Deres anmodning om, at bestyrelsen skal kunne træffe endelig beslutning den 7. oktober, skal kunne imødekommes, må der i hvert fald foreligge et realistisk budget for lærertime- og lokaleforbrug og de dermed forbundne omkostninger.

I en sag af så stor økonomisk rækkevidde må der nødvendigvis foreligge så mange oplysninger, at bestyrelsen får chance for at tage stilling på et grundlag, som er forsvarligt for skolens økonomi. Sådanne oplysninger imødeses gerne«.

For at manglende oplysninger ikke skulle bevirke, at bestyrelsen udsatte en stillingtagen til henvendelsen,

Lærerpersonele 1979. Stående fra venstre Ejvind Vinge Rasmussen, Georg Hansen, Bent Frandsen, Carter Stone, Christian Thybo, Poul Petersen, Jørgen Lund, Andrezej Fajfer og Esman Eriksen. Siddende fra venstre Grete Gellert, Nina Antal, Nina Kiærskou, Lene Lund og Inger Bohus.

fremsendte vi i god tid inden bestyrelsens møde beregninger over de vigtigste økonomiske konsekvenser ved etablering af gymnasieafdeling ved skolen.

Bestyrelsen fulgte vores forslag og gik nu helhjertet ind for sagen. Man besluttede ved mødet den 7. oktober at etablere et 3-årigt gymnasium i Høng fra august 1979.

10-års jubilare ved elevmødet i 1983.

Høng får 3-årigt gymnasium i 1981

Bestyrelsen skrev nu til Direktoratet for gymnasieskolerne og HF og meddelte, at man fra august 1979 ville starte et gymnasium i Høng.

Direktoratet svarede, at man ikke ville give tilladelsen, før gymnasieundervisningen havde været behandlet i sammenhæng med den amtskommunale planlægning. Repræsentanter for skolen fik herefter en forhandling med amtets undervisnings- og kulturudvalg, som efter mødet indstillede til amtsrådet at sige nej til et gymnasium i Høng.

Efter flere henvendelser til amtet, bl.a. fra kommunalbestyrelsen i Høng »om at medvirke til Høng Studenter- og HF-kursus' fortsatte eksistens, idet behovet er ændret fra tidligere at være et 2-årigt studenterkursus til nu at være et 3-årigt landsgymnasium«, kom der endelig et svar fra Vestsjællands amtsråd, hvor man oplyste, at det ikke i den amtskommunale udbygningsplan var forudsat, at der oprettes et gymnasium i Høng.

Mange mente, at der dermed var sat punktum for gymnasieplanerne i Høng – og sikkert var det, at bestyrelsens beslutning om at begynde august 1979 måtte opgives. Den 1. august 1979 tiltrådte Tom Høyem som rektor, og han arbejdede ihærdigt videre med gymnasieplanerne.

I januar 1980 fik skolen tilsagn fra Direktoratet om, at godkendelse af et gymnasium kunne forventes, hvis der kunne dokumenteres et tilstrækkeligt elevgrundlag.

I det tidlige forår meldte 37 elever sig ind på gymnasiet, og senere kom flere til, så skolen den 14. juni kunne sende en skrivelse til Direktoratet med navne på 77 kommende gymnasieelever i Høng. Med så mange navne måtte behovet for et gymnasium i Høng anses for at være fuldt ud dokumenteret, og godkendelsen blev anset for kun at være en formalitet.

Skuffelsen var derfor stor, da skolen den 2. juli modtog et afslag fra undervisningsministeriet, der ikke kunne »godkende det ansøgte, idet man ikke finder, at det foreslåede gymnasium vil opfylde et uddannelsesmæssigt behov i det pågældende område«.

Den daværende undervisningsminister Dorte Bennedsen modtog mange henvendelser, både skriftlige og mundtlige, fra mange, der følte, at hun havde svigtet et princip i den frisindede danske skolelovgivning. Hvis der ikke kan oprettes et privat gymnasium, når omkring 80 elever er tilmeldt, hvornår skulle det så være muligt?

Efter en forhandling med ministeren bøjede hun sig, men først efter sommerferien, så derfor kunne gymnasiet i Høng først etableres fra august 1981. På det første hold var der 72 gymnasieelever. Skolen var den eneste i landet med både gymnasium, studenterkursus og HF-kursus.

Tom Høyems indsats i bestræbelserne på at få gymnasium i Høng var meget betydningsfuld.

Selv om amtsrådet ikke havde støttet oprettelsen af gymnasiet, vedtog et knebent flertal, at amtet ville betale halvdelen af elevernes egenbetaling (skolepengene) for elever fra Vestsjællands amt, og Høng kommunalbestyrelse besluttede at ville betale 25 % af skolepengene for elever fra Høng kommune. Som privat gymnasium er skolen forpligtet til at opkræve en undervisningsafgift. For yderligere at kunne yde støtte til elever, der ikke bor i amtet, og for om nødvendigt at kunne tildele fripladser og desuden til hjælp til elevers ophold i kostafdelingen, stiftede Høng Samfundet i 1980 Høng Fonden, der afløste jubilæumsfonden, der var blevet oprettet i 1963 i anledning af skolens 50 års jubilæum. Jubilæumsfonden havde til formål at skaffe midler til skolens udsmykning.

Tom Høyem bliver minister i '82

Det viste sig hurtigt, at Tom Høyem havde store politiske ambitioner.

Tom Høyem, der er Centrumdemokrat, opstillede ved alle valg. Således var han kandidat ved EF-valget i 1979, og i 1981 opstillede Tom Høyem ved både kommunevalget og ved amtsrådsvalget. Desuden har Tom Høyem været kandidat ved flere folketingsvalg.

Ved regeringsdannelsen i september 1982 fik Centrumdemokraterne tildelt 4 ministerposter, og da Tom Høyem blev tilbudt posten som Grønlandsminister, accepterede han straks.

Skolen var nu atter kastet ud i en periode med konstitueret rektor. Det var tidligere sket fra 1970 til 1974. Denne gang kom perioden til at vare 5 år.

Bestyrelsen udpegede Bent Hyldegaard-Pedersen som konstitueret rektor.

Bent Hyldegaard er Høng-student fra 1969 og blev i 1981 ansat som lærer ved skolen og var lærerrådsformand, da han blev konstitueret som rektor.

Tage Pedersen.
Pedel 1984-.

Valhal-kollegiet

Fra skoleårets begyndelse i 1982 blev et nyt kollegium taget i brug. Det var en bygning, der blev opført ved Fuglsangsvej på en stor grund, som var købt i 1970 med henblik på udvidelse af skolen. Kollegiet blev ved en sammenkomst i september officielt indviet og fik navnet Valhal – i øvrigt helt uafhængigt af trediversnes Valhal hos fru Møller på Odinsvej.

Fra begyndelsen var der plads til 15 kostelever i det nye kollegium, men i 1985 blev Valhal udvidet med 8 værelser.

I 1982 blev Sjællands Tidendes tidligere redaktionsbygning på Hovedgaden købt og indrettet til kollegium. Ikke uventet fik det navnet Redaktionen. Dette år var der ialt 88 kostelever på skolen, og for at skaffe tag over hovedet på dem alle blev der lejet værelser på Høng Landbrugsskole. I 1983 blev Nyvejs-kollegiet solgt.

Kollegiet »Redaktionen« på Hovedgaden i Høng 1982.

Valhal-kollegiet 1982.

Efter at skolen i 1981 var blevet udvidet med 3-årigt gymnasium, var kosteleverne blevet en del yngre end tidligere. Derfor blev der til kostafdelingen knyttet nogle kostlærere, der havde tilsyn med kosteleverne. Denne funktion blev i 1984 udvidet, da der i hovedbygningen blev indrettet et værelse for vagthavende kostlærere. Fra da af har eleverne kunnet komme i forbindelse med en kostlærer hele døgnet.

I 1982 var der 360 elever på skolen, og for at skaffe de nødvendige undervisningslokaler blev administrationen ved skoleårets begyndelse flyttet til 1. sal i bygningen på hjørnet af Hovedgaden og Fuglsangsvej. Her havde der været en lærerbolig. De tidligere kontorlokaler blev ombygget til biologi-faglokaler.

Fra august 1983 var elevtallet forøget til 410, og der var ansat 41 lærere. Samme år blev »Smedens Værksted« på Fuglsangsvej købt og indrettet som formningslokale, herved blev kælderlokalerne i pavillonen mod Fuglsangsvej, hvor der hidtil havde været formning, frigjort og stillet til rådighed for kosteleverne. I 1985 blev al studievejledning flyttet til 1. sal i »Smedens Værksted«. I 1983 skete der en yderligere lokalemæssig forbedring. Høng kommune lejede og istandsatte V. P.-hallen – badmintonhallen ved Vilhelm Pedersens Ma-

skinfabrik. Høng kommune genudlejede hallen til gymnasiet i nogle dagtimer. Tidligere havde skolen haft idrætstimer på Privatskolen og Efterskolen – samt nogle få timer i Høng-Hallen.

Skolens formand Hans Bagge og konstitueret rektor Bent Hyldegaard-Pedersen ønsker hinanden til lykke med skolens 70 års jubilæum i 1983.

70-års jubilæet i 1983

I 1983 havde skolen 70-års jubilæum. Dette blev naturligvis fejret, og den 28. maj var valgt som festdagen. Allerede fra morgenstunden havde Handelsstandsforeningen gjort sit til at gøre dagen festlig ved at rejse flagalléen gennem byen.

Som et led i den landsomfattende »plant et træ« kampagne i 1983 markeredes skolens jubilæum ved at plante netop 70 træer ved Valhal. Det første træ blev plantet den 16. april på selve »plant et træ« dagen, og træ nr. 70 blev af Hans Bagge plantet den 28. maj om eftermiddagen på jubilæumsdagen. Herefter samlede de mange fremmødte gæster til en reception i skolens samlingsal.

Efter receptionen var undervisningsminister Bertel Haarder skolens gæst. Ministeren holdt et foredrag om private gymnasier og deltog derefter i en jubilæumsmiddag sammen med de øvrige indbudte gæster. Denne del af festen blev afholdt på Høng Landbrugsskole, da gymnasiets kapacitet til så mange gæster var utilstrækkelig. En rigtig festdag med mange taler og gode ønsker for fremtiden.

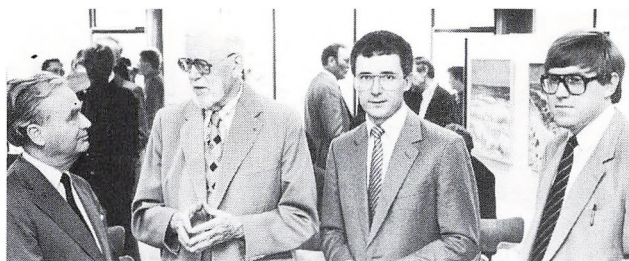
Samlingssalen ombygges i 1984

Skolens samlingsal blev i sommeren 1984 moderniseret og udvidet med den såkaldte Vandregang fra 1967. Det skete ved at fjerne nordmuren i det tidligere afholdshotels teatersal. Desuden blev foldedøren til den lille spisestue erstattet af en fast væg.

Ombygningen blev finansieret ved en gave fra Thomas B. Thriges Fond på 375.000 kr.

Den officielle indvielse fandt sted den 29. september med 150 indbudte gæster og interesserede Høng-borgere. Der var taler, kunstudstilling og musikalsk underholdning. Konstitueret rektor Bent Hyldegaard-Peder-

sen udtalte bl. a.: »Skolen og specielt de gymnasiale uddannelser bør ikke isolere sig fra det samfund og den virkelighed, den eksisterer i. Derfor bør vi lægge vægt på at være åbne udadtil. En række af byens foreninger benytter allerede skolens lokaler, og på denne måde har ikke blot skolen, men også Høng by fået bedre rammer for det kulturelle virke«.

Fra indvielsen af samlingsalen i 1984 ses fra venstre direktør Poul Madsen fra Thomas B. Thriges fondsbestyrelse, redaktør Hans Bagge, konstitueret rektor Bent Hyldegaard-Pedersen og afdelingsbestyrer Børge Madsen fra sparekassen SDS, Høng.

Sangkoret i 1984.

Og den nye samlingsaal er siden blevet flittigt anvendt til mange forskellige arrangementer. Gymnasiets meget aktive filmklub, der også er åben for byens borgere, benytter salen, og Høng kommunes Lokalhistoriske Forening afholder også sine møder her. Ligeledes holder Høng Folkeuniversitet, der blev stiftet den 29. april 1986, sine møder i samlingsalen.

Travle tider i 1980'erne

1980'erne har været en meget aktiv periode i skolens historie. Mange gøremål i denne periode er allerede omtalt.

Hvert år siden 1980 har »En aften på skolebænken« været afholdt. Her stiller nogle af skolens lærere sig til rådighed for interesserede tilhørere og giver en prøve på, hvorledes undervisningen foregår på skolen. Mange forældre til vore elever er skolens gæster denne aften.

Den 10. februar 1983 blev der afholdt stiftende generalforsamling i skolens forældrereds, der har til formål »at styrke samarbejdet mellem forældre og skole«. Forældreredsen har siden 1985 haft direkte indflydelse på skolens ledelse, idet den vælger en repræsentant til skolens bestyrelse.

Søren Ryge Petersen, Høng-student fra 1965 og kendt fra TV-udsendelsen »Grøn Fritid«, på besøg hos elever fra den grønne linie i 1985.

Fra dimissionsfesten i Høng Hallen 1984.

HF'ere 1985.

Fra 1982 har Høng Gymnasium været landskendt for »Den grønne linie«. Her samarbejder gymnasiet og Høng Landbrugsskole om en landbrugsfaglig studentereksamen. Formålet er bl. a. at give eleverne et indblik i landbrugets vilkår. Dette gøres ved, at landbrug indtages i undervisningen i en række fag ved, at eleverne undervises på landbrugsskolen og ved, at de kommer i praktik hos en række kontakt-landmænd. Foruden et studentereksamensbevis erhverver de grønne studenter Landbrugets Grundskolebevis.

Studenter årgang 1985.

Netop som påskønnelse for arbejdet med en erhvervsrealistisk undervisning modtog skolen i 1984 en række pengegaver til køb af undervisningsmidler. Således 50.000 kr. fra Handelsbanken, ligeledes 50.000 kr. fra Kreditforeningen Danmark og et tilsvarende beløb fra Henry og Mary Skovs Fond.

I 1984 blev de traditionsrige *Tissø-ture* genoplivet omend i en anden form end tidligere, men med samme formål. Tissø-turene i den oprindelige form, hvor alle elever og lærere vandrede til Tissø den første lørdag aften i det nye skoleår, var ebbet ud i midten af 1970'erne. Årsagen var, at kosteleverne nu kun udgjorde et mindretal af skolens elever, og turen kunne derfor ikke anvendes til at ryste eleverne sammen, når den store gruppe dagelever ikke deltog.

Men fra 1984 har der den første fredag været arrangeret spadsereture til Tissø for alle skolens elever, der bliver inddelt i mindre grupper og undervejs ved forskellige poster af lærerne bliver stillet små, morsomme opgaver, der skal løses i fællesskab. Formålet er som i gamle dage: at ryste eleverne sammen.

I 1984 dimitteredes det første hold »rigtige« gymnasistuderter fra Høng. Antallet af studenter og HF'ere, der afsluttede eksamen, var nu så stort, at dimissionsfesten blev afholdt i Høng-Hallen. Og sådan har det været siden.

Fra Tissø-turen i 1986.

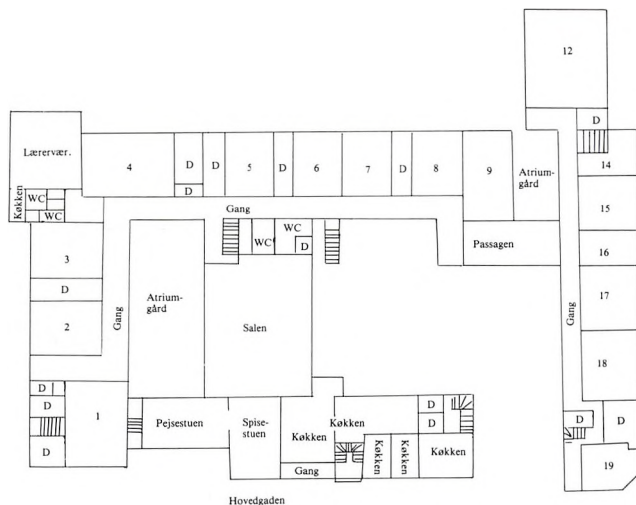
Marianne Sinding Sørensen, elev på den grønne linie, i landbrugspraktik hos Carl Gabe, Høng, i 1986.

Torben Jensen konstitueret rektor

I august 1985 trak Hans Bagge sig p.g.a. sygdom tilbage som formand for skolens bestyrelse. Hans Bagge havde været formand for bestyrelsen siden 1961, da skolen blev selvejende institution. Der skete nu et generationsskifte, idet Bertel Stenbæk blev valgt til formand. Bertel Stenbæk, der blev student fra Høng i 1968 og indvalgt i bestyrelsen i 1979, er lærer ved Høng Landbrugsskole og bor i Høng. Januar 1986 døde Hans Bagge.

I forbindelse med et møde i skolens bestyrelse den 19. april 1986 meddelte Bent Hyldegaard-Pedersen, at han fra samme dag ikke ønskede at være konstitueret rektor for skolen. Bent Hyldegaard fortsatte som lærer skoleåret ud.

Plan over Høng Gymnasium 1988.

Tom Høyem, der i Hans Bagges formandstid havde fået orlov fra skolen indtil næste folketingsvalg, havde tidligere udtalt, at han ville vende tilbage som rektor, hvis der blev brug for ham. Tom Høyem blev derfor samme dag af bestyrelsen anmodet om at vende tilbage som rektor. Men nu holdt Tom Høyem fast i det givne løfte om orlov frem til næste folketingsvalg. I denne vanskelige situation blev Torben Jensen konstitueret som rektor. Torben Jensen blev i 1980 ansat som lærer i Høng. I årsskriftet fra 1986 skriver Bertel Stenbæk: *»Bent Hyldegaard-Pedersen sagde ja til at tage jobbet som konstitueret rektor under Tom Høyems orlovsperiode. Du løste opgaven så godt, som den kunne løses. Vi skylder dig tak for din redelige måde at anskue og gøre tingene på. Ærgerligt for os, at det nu er et andet privat gymnasium, som har glæden af din arbejdskraft og din nærværelse«.*

Ved skoleårets udgang i 1986 trak J. E. Ebbesen sig tilbage fra stillingen som økonomiinspektør ved skolen – en stilling han havde haft i næsten 16 år. Bertel Stenbæk udtalte i denne anledning: *»Økonomiinspektør J. E. Ebbesen har trukket et stort læs for skolen og sammen med Annelise været værtsparret ved skolen i over ti år. Ebbesen har været kontinuiteten i en periode med mange udskiftninger og været en god kontakt til byen uden om skolen«.*

Ebbesens stilling er nu delt mellem lærerne Carsten Wernersen som økonomiinspektør og Allan Asgaard Jensen som administrativ inspektør.

I disse år var der en nedgang i skolens elevtal. I 1985 var der kun elever til at starte én samlæst gymnasieklasse med 26 elever. Men både i 1986 og 1987 var der ansøgere til både en sproglig og en matematikerklasse på trods af, at amtet fra 1986 ophørte med at yde de

50 % af skolepengene med den begrundelse, at man »ikke længere har brug for Høng«, da man mente at kunne skaffe plads til alle gymnasieelever på amts egne gymnasier. Høng Fonden har siden delvis dækket det manglende tilskud fra amtet.

Der var i disse år også ringe tilslutning til studenterkursus. Siden 1981 måtte der kun oprettes studenterkursusklasser, hvis der i gennemsnit i hver klasse var 18 elever. Dette bevirkede, at der både i 1985 og 1986 kun kunne oprettes én studenterkursusklasse – en nysproglig. Og helt galt gik det i 1987, da der dette år for første gang siden 1913 ikke blev oprettet studenterkursusklasser i Høng.

1980'erne har været præget af mange initiativer på skolen. I 1985 var 3 af skolens lærere, David Dorland, Steen Laursen og Knud Erik Hansen, initiativtagere til etablering af en *nærradio i Høng, Gørlev og Dianalund kommuner*. Den stiftende generalforsamling blev afholdt i gymnasiets samlingssal den 23. januar 1986. Skolen tilbød at stille lokaler vederlagsfrit til rådighed for Radio Høng, der indrettede radiostudie på førstesalen i skolens villa på Slagelsevej 5. Den 11. oktober 1986 gik Radio Høng for første gang i luften. Der har hele tiden været et frugtbart samarbejde mellem radioen og gymnasiet.

Elev på Høng Gymnasium i 1980'erne

Formanden for Høng-Samfundet, Christian Herskind, HF-eksamen fra Høng i 1984, og Anna L. Hansen, Høng-student fra 1987, har i fællesskab skrevet om livet på skolen i 1980'erne: »*»Kære Margit. – Jeg appellerer til din medmenneskelighed«, lyder det indtrængende, »finder du det virkelig pædagogisk forsvarligt at lade mig skrive det summary til i morgen? Se indgående på mig, mit blik er glasagtigt, huden grålig, håret hænger livløst ned. Kunne vi ikke sige, at ...«.*

Høng-løbet 1987. De første 11 løbere er her på vej ud på fire kilometer rundt i Høng by. I alt 44 deltog i gymnasiets motionsløb.

»Tænkte jeg det ikke nok«, skingrer Mette og fremdrager triumferende kostplanen, »10 gange fars i denne måned camoufleret som græsk gryderet, fyldt hvidkål ... Barbro har sgu' fået »Fars på 100 måder« i julegave«.

Det er torsdag aften i kostafdelingen.

Margit Nordskov har kostvagt, og som kostlærer forventes man at kunne forholde sig til lidt af hvert: Cubakrisen, kærestesorger, lommemesmerter, Sokrates' forsvarstale – afhængigt af denne skoledags fortædeligheder. Alle emner bliver nu behandlet efter fortjeneste, således indtager drøftelser af madsituationen og lektiebyrden absolut en førsteplads.

Aftenkaffen i kostafdelingen er et tilløbsstykke kun overgået af Miami-patruljen og Poul og Nulle i fjernsynet. At udeblive derfra er risikabelt – tænk om man ikke fik givet sit besyv med i en spændende diskussion eller gik glip af dugfriske informationer om nydannede kærestepar.

Når kostafdelingen på Høng Gymnasium er så vel-fungerende et forum for diskussioner, skyldes det, at eleverne kommer fra alle egne af landet, og således med vidt forskellig baggrund. Det kan ikke undre, at der kan opstå heftige meningsudvekslinger, når djærve jyder, inkarnerede københavnere, fynboer, grønlandere og færinges bliver bragt sammen.

Kostafdelingen udmærker sig ved at være overskuelig. 50-55 kostelever er et passende antal, hvis man skal have en chance for at lære alle indgående at kende – en forudsætning for trivsel, når man bor dør om dør.

Desværre er skolen bundet af andre hensyn end de trivselsmæssige. Skal kostafdelingen, ja Høng Gymnasium, være et rentabelt foretagende, må tilgangen af elever øges. Dette hænger sammen med et betænkeligt fald i antallet af dagelever de senere år – ikke mindst som følge af det mindskede antal unge i den gymnasieaktive alder. Myndighederne har udvist en overordentlig pragmatisk holdning til gymnasiets problemer – at det private gymnasium skulle opnå gunstigere vilkår under en borgerlig regering må siges at være en eklatant fejlantagelse; det levner regeringens besparelser i undervisningssektoren ingen tvivl om.

Amtet har ikke stillet sig mere velvilligt an. Fra 1986 fjernede man således tilskuddet til gymnasieelevers undervisningsgebyr, da man ikke anså stedet for levedygtig

og tilsyneladende mente, at de amtslige gymnasier ville kunne opsluge yderligere 300 elever. Dette er også muligt, men næppe forsvarligt, da de amtslige gymnasi-er efterhånden har udviklet sig til rene mammutinstitutioner.

Som elev blev man dog ikke indviet i disse økonomiske forviklinger fra første færd. At vi derimod sporede visse administrative uoverensstemmelser, kom til udtryk, da skoleorkesteret »Flade Jul« lancerede et nummer med titlen: »Vi skifter rektor som andre skifter sko«.

Det varede heller ikke længe, før vi sammen med lærerne indgik i arbejdet for gymnasiets fremtid. Markedsføringsudvalget udgjordes således af et ligeligt antal lærere og elever. Tilrettelæggelsen af markedsføringskampagnen viste sig at volde vanskeligheder. Skolens formålsparagraf bekendtgjorde, at skolen var forankret i højskolebevægelsen. Alle var enige om, at stedet havde et særpræg, en anderledes atmosfære, men højskolepræg var en abstrakt størrelse at arbejde med.

I stedet blev man enige om at skilte med det, vi var sikre på: Grøn linie, god undervisning, elevindflydelse og kostafdeling.

Også på andre fronter blev der sat ind. Erania arrangerede en kinesisk auktion. Lærere, elever og lokalbefolkning ryddede beredvilligt lofter og kældre – og bidrog med alt fra wc-kummer, hasarderede cykler til succesromaner. Auktionen blev afholdt i en fællestime og blev en morsom begivenhed takket være et købelyst publikum. Det gode udfald betød, at man kunne overrække skolens bestyrelsesformand, Bertel Stenbæk, 4.000 kr.; en dråbe i havet, men en klar tilkendegivelse af, at skolens elever værdsatte deres gymnasium og ville yde en indsats for at bevare det. Hvad der derimod ikke var en dråbe i havet, var lærerstabets beslutning om af egen lomme at poste 200.000 kr. i Høng Fonden og dermed fjerne et underskud.

Trods disse bryderier forløb undervisningen, som den plejede. Hver lærer havde sine kæpheste, sin gan-

Flaget hejses i 1987 traditionen tro af de første studenter og HF'ere. På billedet ses Morten Skærved (student fra kursus), Diana Christensen (student fra gymnasiet) og Mette Hansen (HF), samt Allan Asgaard Jensen og konstitueret rektor Torben Jensen.

ske klare opfattelse af, hvad almen dannelse indebærer.

En kunne i den grad lade sig oprive af et spidsfindigt grammatisk fænomen, at eleverne sad ganske stumme af benovelse, når han med lysende øjne redegjorde for dets opståen. Hans skuffelse, når klokken ringede og tvang ham bort fra denne verden af sproglig rigdom, var enorm.

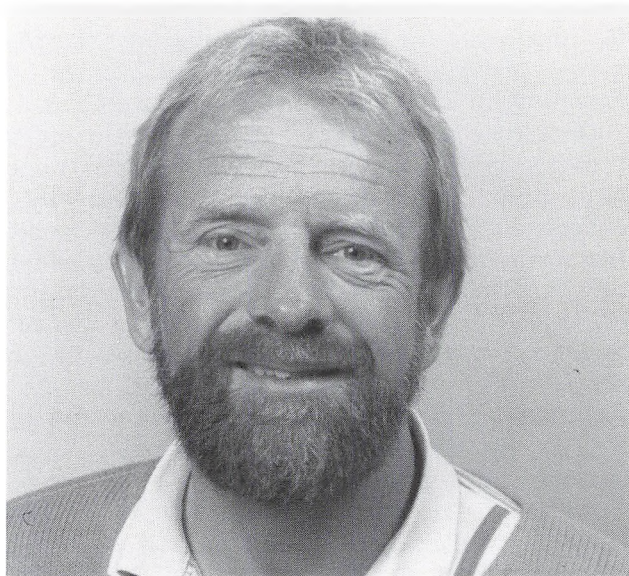
Temadage, ekskursioner og fællestimer var kære afbræk i undervisningen – eksempelvis flygtningedag, øst /vest balancen, foredrag med Preben Wilhjelm, Troels Kløvedal, Knud Sørensen m.fl. Arrangementerne var ikke kun forbeholdt folk med tilknytning til skolen – udefrakommende kunne deltage mod et mindre beløb. Dette gjorde ofte den efterfølgende diskussion mere spændende, som da Preben Wilhjelm talte om politiets hårdhændede metoder, og op til flere politifolk viste sig at være repræsenteret i forsamlingen.

Fritiden var spækket med aktiviteter – blandt andet et vidtspændende udbud af studiekredse: parapsykologi, medie & journalistik, arkæologi m.v. Dette åbnede muligheder for at mødes på tværs af klasser, grene og uddannelser; en oplagt chance for at møde nye mennesker og høste nye erfaringer.

Forhåbentlig vil Høng Gymnasium også i fremtiden kunne bevare sit alsidige miljø, på trods af den omlægning af de gymnasiale uddannelser, der er på trapperne.

Det er med fortrøstning, vi imødeser Høng Gymnasiums fremtid. En medrivende og engageret undervisning, et godt elev-lærerforhold på en skole af overskuelig størrelse vil altid være aktiver, skolen kan spille på – og sejlivet er den jo ...«, og her slutter så Christian Herskinds og Anna Hansens beretning.

I efteråret 1987 rykkede kosteleverne ind i nyindrettede opholdsstuer i hovedbygningen på 1. sal.

Aksel Goth. Rektor 1987-

Fra receptionen august 1987 ved Aksel Goths tiltræden som rektor. Fra venstre Torben Jensen (konstitueret rektor fra april 1986 til august 1987), rektor Aksel Goth og bestyrelsens formand Bertel Stenbæk.

Aksel Goth bliver rektor i 1987

Den 19. november 1986 udsendte skolens bestyrelse en pressemeddelelse med oplysning om, at Tom Høyem var blevet opsagt fra stillingen som rektor ved Høng Gymnasium ved orlovsperiodens udløb, d.v.s. det næste folketingsvalg. Dette fandt sted den 8. september 1987. Som begrundelse for opsigelsen blev angivet »hensynet til skolens tarv«.

Bestyrelsen udnævnte pr. 1. august 1987 den 40-årige Aksel Goth fra Viborg Amtsgymnasium til rektor for Høng Gymnasium – dog som konstitueret indtil folketingsvalget.

Ved en velkomstreception i samlingsalen med mange gæster blev Aksel Goth budt velkommen til Høng, og ved samme lejlighed blev Torben Jensen takket for sin indsats som konstitueret rektor. Efter i 5 år at have haft konstituerede ledere har Høng Gymnasium fået en rektor, der fungerer i embedet. Uanset hvor godt konstituerede rektorer udfører deres arbejde, er det et stort handicap – især vel for en privat skole – kun at have en konstitueret leder.

Familien Goth er flyttet ind i rektorboligen, der også i orlovsperioden blev beboet af familien Høyem.

I årene efter 2. Verdenskrig blev der i forbindelse med folketingsvalg afholdt valg blandt skolens elever.

Den 8. september 1987 blev der også blandt eleverne afholdt et »folketingsvalg«. Resultatet, sammenlignet med landsresultatet, der angives i parentes, blev: Socialdemokratiet 7,4 % (29,3 %), Radikale venstre 8,0 % (6,2 %), Konservative Folkeparti 17,8 % (20,8 %), Retsforbundet 0 % (0,5 %), Socialistisk Folkeparti 16,6 % (14,6 %), De Grønne 8,0 % (1,3 %), Humanistisk Parti 3,7 % (0,2 %), Socialistisk Arbejderparti 0 % (0,1 %), Kommunistisk Parti 1,2 % (0,9 %), Marxistisk-Leninistisk Parti 0 % (0 %), Centrum-De-

mokraterne 4,3 % (4,8 %), Fælles Kurs 5,5 % (2,2 %), Kristeligt Folkeparti 1,8 % (2,4 %), Venstre 11 % (10,5 %), Venstresocialisterne 3,1 % (1,4 %), Fremskridtspartiet 4,9 % (4,8 %).

Bortset fra, at der er relativt mange stemmer på De Grønne, og helt usædvanligt få stemmer på Socialdemokratiet, kan man konstatere, at Høng Gymnasiums elever i 1987 politisk set udgør en repræsentativ del af Danmarks befolkning.

Medarbejdere 1987/88. Bageste række fra venstre: Herdis Fryndendal, Ingelise Eisbo, Steen Laursen, Finn Spangsløv, Edvard Wium, Henrik Madsen, Allan Asgaard Jensen, Poul Petersen, Finn Sønderstrup, Karin Pedersen.

Midterste række fra venstre: Liselotte Gerding, Margit Nordskov Nielsen, Hannibal Nielsen, Sven Poulsen, Bent Frandsen, Carsten Wernersen, Helle Pedersen, Tage Pedersen.

Siddende fra venstre: Nina Kiærskou, Peter W. Kietz, Kjeld H. Laur- sen, Nina Antal, Aksel Goth, Lykke Samuelsen, Kirsten Piil.

Høng Gymnasiums særpræg

Karsten Munk, der er søn af forstander Einar Munk og Høng-student fra 1932, har i alle årene fulgt udviklingen på Høng Gymnasium med stor interesse. Karsten Munk giver her sin vurdering af Høng Gymnasiums særpræg gennem de mange år: *»For mig at se handler Høng Gymnasiums historie først og fremmest om et pædagogisk sigte hos stifteren, cand. mag. og cand. theol. Johannes Jørgensen, og de efterfølgende ledere og lærere på skolen.*

Dette pædagogiske sigte var og er den dag i dag at forberede til studentereksamen (og HF-eksamen) under sådanne hjemlige og frie forhold, at elevernes udbytte bliver andet og mere end blot kundskabstilegnelse. Hvori dette »andet og mere« skulle bestå, har aldrig været programmeret (heldigvis), og det har selvsagt varieret med tidernes gang og med, hvad den enkelte pædagog har haft at byde på. Et fælles mål for alle, der har virket på skolen, har dog været, at skolen skulle være »til folkegavn og grøde«. Undervisningen og livet på skolen har derfor aldrig været præget af noget sektersk, politisk eller elitært formål.

Dernæst handler skolens historie om et efter min erfaring usædvanligt fællesskab mellem lærere og elever, som vedvarer gamle elever imellem, og som bevarer gamle elevers interesse for skolen, således som det kommer til udtryk ved elevmøderne og i Høng Samfundets årsskrift.

På trods af, at elevernes ophold på skolen i de første mange år normalt kun varede 2 år, har jeg og mange gamle kammerater ment at kunne konstatere, at dette fællesskab har givet livet på skolen et udefinierligt særpræg (»det hænger i gardinerne«, blev det engang udtrykt), som synes at vedvare, og som også spores ved samværet gamle elever imellem. Og hvorpå beroede så dette fællesskab? Efter min opfattelse beroede fællesskabet i lige grad på forstanderparrets og lærernes ideelle stræben og på, at der til stadighed i de enkelte klas-

Traditionen tro var førsteårseleverne på en tre dages hyttetur i 1987. Her ses 1.q (HF klasse) ved Rævehøj nær Dalby.

ser var et flertal af særdeles velmotiverede og studieegnede elever i en moden alder.

Endvidere styrkedes fællesskabet af de ydre forhold: skolen var af overskuelig størrelse med beliggenhed i et velfungerende stilfærdigt mindre bysamfund, som udviste åbenhed mod skolen og dens elever uden at fremvise tilbud, som i særlig grad kunne være distraherende for elevernes læsning. Endelig har fællesskabet fået en inciterende indre spænding derved, at eleverne kommer fra alle egne af landet og fra alle mulige samfundslag, og at der stedse blandt eleverne har været individualister, som ikke har kunnet tilpasse sig et strengt kostskolereglement eller mere konventionelle skoleformer.

At dette fællesskab er en stadig levende realitet er blevet bekræftet derved, at skolen i en vanskelig økonomisk situation i 1986 har modtaget 200.000 kr. fra lærerstaben (10.000 kr. pr. lærer), hvilken enestående indsats er blevet fulgt op med et bidrag på 4.000 kr. fra skolens elever, hvilket beløb er fremskaffet af elevflokkene ved forskellige aktiviteter.»

Fremtiden

De mange aktiviteter på Høng Gymnasium fortsætter med Aksel Goth som rektor – og mange nye er kommet til. Den 10. oktober 1987 blev *Høng-løbet* afholdt for første gang. Det blev arrangeret af gymnasiet og var en stor succes.

Der arbejdes med at indføre faget *turisme* i forbindelse med gymnasireformen, der træder i kraft august 1988. Således får Høng Gymnasium et særligt tilbud til de sproglige elever i lighed med den grønne linie, der er Høng Gymnasiums særlige tilbud til de matematiske elever.

Fra august 1988 oprettes ved Høng Gymnasium for 9. og 10. klasser en *efterskole*, der har til formål at give en undervisning, der letter overgangen til gymnasium og HF.

Et nyt begreb, *sponsor-fripladser*, til dækning af skolepengene for elever i gymnasiet, blev indført i 1987. På billedet ses fra venstre Torunn Laksafoss (elev), Katrine Sandbo (elev), Niels Blomhøj fra Høng Stolefabrik (sponsor), Esman Eriksen fra Høng Samfundet (manden bag ideen), Jytte Eiland fra Eiland El-Center (sponsor), Jette Petersen (elev), Mogens Gyldenvang fra Marius Hansens Eftf. (sponsor), Lars Holmgaard Nielsen (elev) og rektor Aksel Goth. Øvrige sponsorer er Sparekassen SDS og Michael Jensens Sønner.

Høng Gymnasiums Efterskole er altså det – foreløbig – sidste skud på stammen af den store familie af skoler i Høng, der alle stammer fra Høng Højskole, der under meget beskedne forhold så dagens lys i 1864 i dyrlæge Møllers stuer i Sæby.

Høng Gymnasium vil naturligvis altid først og fremmest være et uddannelsessted, men er med sine mange aktiviteter samtidig et af flagskibene i Vestsjællands kulturelle liv. Og Høng Gymnasium er stadig på vej.

Høng Gymnasiums ledere 1913–1988

<i>Johannes Jørgensen</i> , forstander	1913–18
<i>J. C. Jacobsen</i> , forstander	1919–22
<i>Eilif Jørgensen</i> , forstander	1922–28
<i>Einar Munk</i> , forstander	1928–38
<i>Margrete Buch</i> , forstander	1938–39
<i>J. H. Monrad</i> , forstander/rector	1939–70 (74)
<i>Esman Eriksen</i> , konstitueret rektor	1970–74
<i>Esman Eriksen</i> , rektor	1974–79
<i>Tom Høyem</i> , rektor	1979–82 (87)
<i>Bent Hyldegaard-Pedersen</i> , konstitueret rektor	1982–86
<i>Torben Jensen</i> , konstitueret rektor	1986–87
<i>Aksel Goth</i> , rektor	1987–

Høng Gymnasiums lærere 1913–1988

<i>Johannes Jørgensen</i> , tysk, fransk	1913–18
<i>Tormod Jørgensen</i> , historie, latin	1913–20
<i>Eilif Jørgensen</i> , matematik, fysik, kemi	1913–18, 1922–28
<i>Anders Dølleris</i> , naturhistorie, geografi	1913–33
<i>Frk. Pritzel</i> , engelsk, dansk, latin	1913
<i>Svend Køster</i> , engelsk, dansk	1913–15
<i>Søren Sørensen</i> , oldtidskundskab	1914–17
<i>Einar Munk</i> , dansk, historie, latin, oldtidskundskab	1914–38
<i>K. Anker-Møller</i> , latin	1915–17
<i>Niels Petersen</i> , latin, historie	1917–19
<i>H. Warberg</i> , engelsk	1917–19
<i>Peter Grove</i> , tysk, fransk	1918–19
<i>J. C. Jacobsen</i> , engelsk, tysk	1919–22
<i>Fiiig-Pedersen</i> , latin, historie, oldtidskundskab	1919–20
<i>Agnes Sørensen</i> , engelsk, fransk, latin	1922–31
<i>Harry Svensson</i> , tysk	1923–25
<i>Tage Hermann</i> , fransk, tysk, latin	1926
<i>Georg Nielsen</i> , dansk, tysk	1926–27
<i>Kamma Kamstrup Jacobsen</i> , tysk, engelsk	1926–28
<i>Alfrida Brudsig</i> , fransk, tysk	1928–35
<i>Kresten Brudsig</i> , matematik, fysik, kemi	1928–29, 1931–35
<i>Otto Bøgh</i> , matematik, fysik, kemi	1929–31
<i>Margrete Buch</i> , fransk, engelsk, latin	1931–39
<i>A. Kiilerich</i> , naturhistorie	1933–37

<i>J. Mørup Jørgensen</i> , matematik, fysik, kemi	1935–41
<i>P. Frimann Jensen</i> , naturhistorie	1937–43
<i>M. Øllgaard</i> , historie, tysk	1936–39
<i>Svend E. Jensen</i> , dansk, fransk	1938–39
<i>J. H. Monrad</i> , historie, fransk, oldtidskundskab	1939–70
<i>H. Verner sen</i> , dansk, engelsk	1939–40
<i>T. Galatius-Jensen</i> , fransk, tysk	1939–43
<i>Frede Jørgensen</i> , dansk, latin	1939–44
<i>I. Sadderup</i> , dansk, engelsk	1940–45
<i>Esman Eriksen</i> , matematik, fysik, kemi	1941–79
<i>I. Weinoldt</i> , naturhistorie	1943–44
<i>Harry E. Jensen</i> , tysk, fransk	1943–44
<i>Paul Nørreslet</i> , dansk, tysk	1944–48
<i>Ellen Pihl</i> , fransk, latin	1944–75
<i>Peter Ingwersen</i> , naturhistorie	1944–47
<i>Inge Humlum</i> , dansk, engelsk	1945–51
<i>Ove Ørsnes</i> , naturhistorie, kemi	1947–61
<i>Chr. Ringgaard</i> , tysk, dansk	1948–50
<i>Johannes Jørgensen</i> , fransk	1949–61
<i>Georg Hansen</i> , historie	1949–80
<i>A. Damsgaard</i> , dansk, tysk	1950–56
<i>Grete Drud</i> , engelsk, dansk	1951–56
<i>C. Fr. Marholt</i> , tysk, dansk	1956–65
<i>K. Christensen</i> , dansk, tysk	1956–61
<i>Elisabeth Ørsnes</i> , dansk, engelsk	1956–61
<i>E. Stougaard Thomsen</i> , matematik	1957–58
<i>Uffe Flemberg</i> , matematik	1958–59
<i>Lars G. Hansen</i> , matematik, fysik	1959–78
<i>Inger Bohus Jensen</i> , biologi, kemi, geografi	1961–79
<i>H. Krogsgaard</i> , fransk, engelsk	1961–70
<i>Inger Dahl</i> , engelsk	1962–68
<i>Aage Büchner</i> , engelsk, dansk	1963–69
<i>Connie Truelsen</i> , tysk	1965–68
<i>Niels Uffe Dahl</i> , dansk, tysk	1966–67
<i>Poul Elkjær</i> , dansk	1967–71
<i>Elsa Rienecker</i> , tysk	1968–71
<i>Mette Vad</i> , engelsk	1968–69
<i>Palle Rasmussen</i> , engelsk, tysk	1969–71
<i>Grete Gellert</i> , historie, oldtidskundskab	1969–81
<i>Dorothea Petersen</i> , matematik	1969–75
<i>Lilli Gottschalk</i> , musik	1969–73
<i>Erik Olsen</i> , idræt	1969–75
<i>Birgit Jørgensen</i> , idræt	1969–71
<i>Johs. Nielsen</i> , formning	1969–71
<i>Jørgen Jarding</i> , dansk, tysk	1970–72
<i>Ejvind Vinge Rasmussen</i> , fysik	1970–79

<i>Carsten Petersen</i> , matematik	1970-74	<i>Rolf Erbst</i> , tysk	1981-83
<i>Steen Piper</i> , dansk	1970-71	<i>Bent Hyldegaard-Pedersen</i> , historie, religion	1981-86
<i>Arne Hansen</i> , religion	1970-77	<i>Allan Asgaard Jensen</i> , dansk, fransk, datalogi	1981-
<i>Bent Frandsen</i> , biologi, geografi	1970-	<i>Anders Kristensen</i> , matematik	1981-
<i>Poul Petersen</i> , fransk, engelsk	1970-	<i>Steen Laursen</i> , dansk, engelsk	1981-
<i>Peter Kietz</i> , tysk, engelsk	1970-	<i>Chresten Marstrand</i> , matematik	1981-83
<i>Andrezej Fajfer</i> , formning	1970-	<i>Bo Nielsen</i> , idræt	1981-82
<i>Rigmor Kaplan</i> , dansk, engelsk	1971-72	<i>Inge Olsen</i> , musik	1981-84
<i>Nina Antal</i> , dansk	1971-	<i>Lykke Samuelsen</i> , hist., latin, oldtidskundsk.	1981-
<i>Lene Lund</i> , fransk, latin	1971-79	<i>Carsten Wernersen</i> , geografi, samfundsfag	1981-
<i>Nina Kiærskou</i> , tysk, fransk	1971-	<i>Lene Clausen</i> , idræt	1982-84
<i>Stephan Kahn</i> , engelsk	1971-72	<i>Børge Frank Jensen</i> , biologi	1982-84
<i>Bjarne Gertz</i> , engelsk	1972-73	<i>Lone Ries Karkov</i> , historie, dansk	1982-83
<i>Ernst Højvig</i> , religion	1972-77	<i>Poul Krarup</i> , historie	1982-83
<i>Sven Møller Jørgensen</i> , dansk	1972-83	<i>Kjeld H. Laursen</i> , historie, idræt	1982-
<i>Kirsten Skau Pedersen</i> , musik	1972-78	<i>Henrik Madsen</i> , dansk, idræt	1982-
<i>Carter Stone</i> , engelsk, fransk	1973-	<i>Margit Nordskov Nielsen</i> , engelsk, dansk	1982-
<i>Birgitte Jørkøw</i> , dansk	1973-74	<i>Rigmor Rudolph</i> , psykologi	1982-83
<i>Alice Kroll</i> , idræt	1973-76	<i>Finn Sønderstrup</i> , fransk, latin	1982-
<i>Leif Moustén</i> , psykologi	1973-77	<i>Gunnar Thaarup</i> , matematik, fysik, kemi	1982-83
<i>Jørgen Lund</i> , dansk, engelsk	1975-79	<i>Erik Steen Bæk</i> , dansk, religion	1983-85, 1987-
<i>Agnete Høgsbro</i> , engelsk, psykologi	1975-77	<i>Lone Christiansen</i> , dansk, fransk	1983-85
<i>Henrik Tarp</i> , idræt	1975-78	<i>David Dorland Hansen</i> , dansk, religion	1983-
<i>Julian Rojter</i> , matematik	1975-76	<i>Henning Hansen</i> , fysik, matematik	1983-84
<i>Chr. Thybo</i> , matematik	1976-79	<i>Annette Holtze Johansen</i> , biologi, geografi	1983-87
<i>Karin Olsen</i> , idræt	1977-79	<i>Niels Hede Jørgensen</i> , geografi, matematik	1983-
<i>John Schüchter</i> , matematik, datalogi	1978-79	<i>Oluf Jørgensen</i> , psykologi	1983-85
<i>Bo Rand Jørgensen</i> , psykologi	1978-80	<i>Klaus Kirchhoff</i> , fysik, kemi	1983-86
<i>Steen Jørgensen</i> , idræt, geografi	1978-80	<i>Gisela Klarmeyer</i> , tysk, idræt	1983-86
<i>Jørgen Lekfeldt</i> , musik	1978-79	<i>Astrid Madsen</i> , historie, engelsk	1983-86
<i>Flemming Jensen</i> , matematik	1979-81	<i>Klavs Neerbek</i> , kemi, fysik	1983-85
<i>Olaf Skouby</i> , latin	1979-83	<i>Kirsten Dyssel Pedersen</i> , dansk, historie	1983-
<i>Niels Henrik Spliid</i> , fysik	1979-80	<i>Carl-Thomas von Christerson</i> , musik	1984-86
<i>Jytte Østergaard</i> , musik	1979-80	<i>Ingelise Eisbo</i> , idræt, biologi	1984-
<i>Bent Einar Aarre</i> , matematik	1979-86	<i>Jørgen Randsløv Madsen</i> , matematik, fysik	1984-85
<i>Ingelise Høyem</i> , idræt	1979-81	<i>Hans Rørbech</i> , matematik, fysik	1984-86
<i>Tom Høyem</i> , dansk	1979-82	<i>Lisbeth Bødker Nielsen</i> , biologi, idræt	1985-86
<i>Knud Erik Hansen</i> , dansk, historie	1980-87	<i>Lone Oehlenschläger</i> , engelsk, tysk	1985-86
<i>Jesper Konrad</i> , psykologi	1980-81	<i>Poul Bent Parkum</i> , fysik	1985-86
<i>Leif Valbjørn</i> , musik	1980-81	<i>Kirsten Piil</i> , biologi, kemi	1985-
<i>Sven Poulsen</i> , geografi, samfundsfag	1980-	<i>Gert Rønshby</i> , psykologi	1985-
<i>Poul Møller Petersen</i> , fysik, kemi	1980-85	<i>Vibeke Wulff</i> , matematik	1985-86
<i>Ida Petersen</i> , matematik, datalogi	1980-85	<i>Kaare Jensen</i> , fysik	1986-87
<i>Ingelise Pedersen</i> , biologi, idræt	1980-85	<i>Connie Ørbech</i> , engelsk, matematik	1986-
<i>Torben Jensen</i> , engelsk	1980-	<i>Sven Jahnsen</i> , dansk, engelsk	1986-87
<i>Karen Engholm</i> , engelsk, spansk	1981-85	<i>Svend Lyngberg-Larsen</i> , tysk, musik	1986-
<i>Per Holck</i> , matematik	1981-85	<i>Hannibal Nielsen</i> , engelsk, historie	1986-

<i>Mogens Callesen</i> , biologi, idræt	1987-
<i>Frank Olsen</i> , fysik, matematik	1987-
<i>Edvard Wium</i> , matematik, fysik	1987-
<i>Jytte Herget</i> , matematik	1987-
<i>Aksel Goth</i> , tysk, idræt	1987-

Bestyrelsen for Høng Gymnasium i jubilæumsåret 1988

Landbrugslærer *Bertel Stenbæk*, Høng
 Rådhusforvalter *J. J. Lindsteen*, København
 Gdr. *Helge Nielsen*, Borregården, Høng
 Studerende *Hans Chr. H. Balle*, Farum
 Stud. jur. *Christian Herskind*, København
 Politifuldmægtig *Ella Kiersgaard*, Ruds Vedby
 Lærer *Ingelise Pedersen*, Hirtshals
 Lærer *Asger Gyldenkærne*, Humtrup, Sydslesvig

HØNG GYMNASIUM, STUDENTER- OG HF- KURSUS, HOVEDGADEN 2, 4270 HØNG, 03 55 26 36

ISBN 87-982783-1-